

Koulutetun hierojan ammattinimikkeen muutos

Mixed method tutkimus hierojan ammattinimikkeen arvostuksesta

Kasvatustieteiden tutkinto-ohjelma
pro gradu -tutkielma

Laatija:
Jari Liimatta

24.4.2024
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Oppiaine: Kasvatustiede

Tekijä: Jari Liimatta

Otsikko: Koulutetun hierojan ammattinimikkeen muutos

Ohjaaja: Yliopistonlehtori Rauno Huttunen

Sivumäärä: 72 sivua + 5 liitesivua

Päivämäärä: 24.4.2024

Tiivistelmä

Tässä tutkimuksessa tarkastelun kohteena koulutetun hierojan ammattinimikkeen arvostus. Tutkimuksen kohteena olivat ammatissa toimivien koulutettujen hierojien kokemuksia ja ajatuksia ammattinsa arvostuksesta. Tutkimuksessa käytettiin sekä laadullista että määrällistä tutkimusmenetelmää. Tutkimuksessa laadullisena menetelmänä on käytetty fenomenografiaa, jossa tutkimuksen kohteina ovat ihmisten käsitykset erilaisille ilmiöille. Näillä käsityksillä ja ajatusprosesseilla voidaan luoda tutkimuksen kohteesta erilaisia merkityksiä. Näin käytettynä fenomenografialla ei vain pelkästään saada tuloksia, vaan tuloksia voidaan käyttää kehittämisen apuvälineenä.

Tutkimus pyrkii vastaamaan kysymykseen, ”Vastaako koulutetun hierojan ammattinimike nykyisen koulutuksen mukaista ammattiosaamista?” Tähän liittyen pyrittiin selvittämään hierojan ammatin arvostukseen vaikuttavat tekijät. Laadullinen tutkimus toteutettiin puolistrukturoidulla haastattelulla. Haastattelut suoritettiin yksilohaastatteluina, joihin osallistui yhdeksän eri vuosina valmistunutta koulutettua hierojaa. Saadulle haastatteluaineistolle tehtiin fenomenografinen analyysiprosessi, johon kuuluu kolme tärkeää vaihetta; aineiston luokittelu, analysointi ja tulkinta.

Määrälliseen tutkimukseen käytettiin kyselylomaketta, joka lähetettiin koulutetuille hierojille 31 oppilaitoksen kautta sekä koulutettujen hierojien liiton facebook ryhmien jäsenille.

Kyselylomakkeilla saatu aineisto analysoitiin käyttäen spss-ohjelmistoa. Tutkimuksesta saatujen tulosten mukaan tutkimukseen osallistujat arvostavat omaa ammattiosaamista ja kokevat pystyvänsä tarjoamaan potilaille monipuolista hoitoa. Kuitenkin heillä on näkemys, että muut terveydenhuollon ammattilaiset eivät täysin ole tietoisia koulutetun hierojan monipuolisesta ammattiosaamisesta.

Vaikka hieronnan koulutus on viime vuosikymmenien aikana kehittynyt merkittävästi, tutkimustulosten mukaan havaittiin myös kehittämistarpeita niin koulutukselle kuin tutkintoon kuuluvaan näyttötutkintoon. Tutkimukseen osallistujat toivat esiin näyttötutkintojen vaatimustason erot eri oppilaitosten välillä.

Tutkimustuloksissa on otettava huomioon lomakekyselyn vastaajien vähyys, mikä voi tehdä esimerkiksi osuuksia koskevat arviot harhaisiksi.

Avainsanat: ammatti-identiteetti, arvot, monitaitoisuus, elinikäinen oppiminen, työhyvinvointi, arvostus

Subject: Education science

Author: Jari Liimatta

Title: Change in the professional title of a qualified masseur

Supervisor: University Lecturer Rauno Huttunen

Number of pages: 72 pages + 5 appendix pages

Date: 24.4.2024

Abstract:

This study examines the value of the professional title of trained massage therapist. The study focused on the experiences and thoughts of trained masseurs in the profession about the prestige of their profession. Both qualitative and quantitative research methods were used. The qualitative method used in the study was phenomenography, which focuses on people's perceptions of different phenomena.

These perceptions and thought processes can be used to create different meanings for the object of study. Phenomenography, when used in this way, not only produces results, but can also be used as a tool for development.

The study seeks to answer the question: does the professional title of trained masseur correspond to the professional competences of the current training? In this context, the aim was to identify the factors influencing the appreciation of the profession of massage therapist. The qualitative research was conducted through semi-structured interviews. The interviews were conducted as individual interviews with nine trained masseurs who graduated in different years. The interview data obtained was subjected to a phenomenographic analysis process involving three main stages; data classification, analysis and interpretation.

A questionnaire was used for the quantitative survey, which was sent to trained masseurs through 31 educational institutions and to members of the Facebook groups of the Association of Trained Massage Therapists. The data obtained from the questionnaires were analysed using the spss software. According to the results of the survey, the participants in the survey value their own professional skills and feel that they are able to provide a wide range of care to their patients. However, they have the perception that other health professionals are not fully aware of the wide range of professional skills of a trained massage therapist.

Although massage education has developed significantly over the last decades, the survey results also identified a need for further development of both the training and the qualification examination. Participants in the study highlighted differences in the level of requirements for the examinations between different educational institutions.

The results of the survey must take into account the small number of respondents to the questionnaire, which may bias estimates of, for example, proportions.

Keywords: professional identity, values, multiskilling, values, lifelong learning, well-being at work, appreciation

Sisällysluettelo

1	Johdanto	7
2	Hieronnan koulutus ennen ja nyt	9
3	Ammatti-identiteetti, arvot, uskomukset, tavoitteet	11
3.1	Ammatti-identiteetti	11
3.2	Arvot, uskomukset, tavoitteet	13
4	Monitaitoisuus ja elinikäinen oppiminen	16
4.1	Monitaitoisuus	16
4.2	Elinikäinen oppiminen	17
5	Työhyvinvointi ja arvostus	19
6	Teemahaastattelu ja fenomenografia	22
7	Tutkimuskysymys ja tutkimuksen toteuttaminen	25
7.1	Tutkimusmenetelmät	25
7.1.1	Laadullinen tutkimus	26
7.1.2	Määrällinen tutkimus	27
7.1.3	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	29
8	Tutkimuksen eteneminen	31
8.1	Aineiston keruu	31
9	Analysointi	34
10	Tulokset teemahaastattelusta	39
10.1	Ammattiosaamisen arvostus hierojan ammattikokemuksena ja oman osaamisen arvostuksena	40
10.1.1	Koulutetun hierojan oma mielenkiinto (A1)	40
10.1.2	Anatomian tuntemus (A2)	42
10.1.3	Kädentaito ja tutkiminen (A3)	43
10.2	Ammattiosaamisen arvostus yhteistyönä muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa	44
10.2.1	Yhteistyöketju (B1)	45
10.2.2	Potilaan ohjaus eteenpäin (B2)	45
10.3	Ammattiosaamisen arvostus nykyisen ammattiosaamisen arvostamisena	47
10.3.1	Arvostuksen puute (C1)	47

10.3.2	Monipuolinen hoitaminen (C2)	49
10.3.3	TULE-ongelmat ja ohjaus (C3)	50
10.4	Ammattiosaamisen arvostus koulutuksen kehittämisenä	52
10.4.1	Koulutuksen laajempi sisältö (D1)	53
10.4.2	Tutkintojen vaatimukset (D2)	55
10.5	Ammattiosaamisen arvostus nykyisen ammattinimikkeen muuttamisena	57
10.5.1	Tarve muutokselle (E1)	58
10.5.2	Ei tarvetta muutokselle (E2)	60
11	Tulokset kyselylomakkeesta	62
11.1	Vastaajien taustatiedot	62
11.2	Hierojan ammattitaidon arvostus	64
11.3	Koulutuksen kehittäminen	65
11.4	Näkemykset ammattinimikkeestä	67
12	Pohdinta	69
12.1	Tutkimuksen luotettavuus	69
12.2	Teemahaastattelun ja kyselyn tulosten tarkastelu	71
12.3	Johtopäätökset ja kehittämissuhteet	73
Lähteet		77
Liitteet		81
	Liite 1. Tietosuojailmoitus	81
	Liite 2. Saatekirje haastatteluun osallistujalle	83
	Liite 3. Haastattelurunko	84
	Liite 4. Kyselylomakkeen saatekirje	85
	Liite 5. Kyselylomake koulutetuille hierojille	86

1 Johdanto

Kiinnostukseeni tutkia hierojien ajatuksia ja kokemuksia oman ammattiosaamisen arvostuksesta, vaikutti merkittävästi oma työni hieronnan koulutuksessa. Uskon, että laadukas koulutus lisää ammatin arvostusta, mutta näkyykö se hieronnan asiakkaille jää nähtäväksi. Jotta koulutus olisi hyödyllistä ja ammattitaitoa kehittävä, on sen oltava laadukasta. Tärkeäksi kysymykseksi nouseekin, miten koulutuksen laatua voidaan arvioida ja kuka sitä arvioi?

Yksi merkittävin hierojan ammattitaidon arvioija on hieronnan asiakas ja se, miten hän kokee saamansa hoidon. Vastaako hoito odotuksia ja tietääkö asiakas, mitä muuta voisi hoidolta saada?

Monesti kuulee mainittavan, että hieroja tekee vain hierontaa, vaikka hieronnan koulutus on muuttunut merkittävästi viimeisten vuosikymmenien aikana. Juuri tämä onkin herättänyt keskustelua aiheesta, onko nykyinen hierojan ammattinimike ajanmukainen? Antaako se nimenä kuvan nykyisestä laajasta ammattiosaamisesta, niin että asiakas tietää mihin kaikkiin vaipeihin koulutetulta hierojalta voi saada apua. Vai nähdäänkö koulutettu hieroja vain hierontaa tekevänä henkilönä.

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää miten hieronnan ammattilaiset näkevät perinteisen ammattinimikkeen vastaavan nykyisin saatavaa koulutusta ja miten hierojat kokevat asiakkaiden tiedostavan hierojien nykyisen ammattiosaamisen. Onko ammattinimikkeen muuttamisella merkitystä hierojan arvostuksen lisäämiselle? Tutkimuksen kohteena ovat eri alueilla toimivat ja eri aikoina valmistuneet hierojat, jolloin mukana on niin viimeisimmän koulutuksen saaneita hierojia, kuin myös ennen näyttötutkinto vaatimusta valmistuneita.

Haastatteleamalla koulutettuja hierojia ja kyselemällä heidän kokemuksiaan, niin asiakkaiden kuin myös muiden terveydenhuollon ammattilaisten näkemyksistä hierojien ammattiosaamisesta, voidaan mielestäni saada oikeansuuntaista tietoa ammatin kehittämiseksi. Ei pelkästään ammattinimikkeen osalta, vaan myös hieronnan koulutuksen laadun kehittämiseksi.

Laadun muodostaa erilaiset filosofiset selitykset, jotka ovat samalla oikeita ja väriä. Laatu ei ole pelkästään erilaisia objektiivisia osatekijöitä, vaan se koostuu subjektiivisistä kokemuksista, joita kukin yksilö kokee eri tavoin. (Onnismaa 1993, 255.)

2 Hieronnan koulutus ennen ja nyt

Hieronnulla on Suomessa pitkät perinteet. Aikoinaan kylästä toiseen kiersi säännöllisesti hieroja, jonka taidot siirtyivät tyttärille tai pojille. Hieronnan opetus alkoi Suomessa jo vuonna 1882. Se oli vapaaehtoinen aine voimistelulaitoksessa opiskeleville tuleville voimistelunopettajille. Vuonna 1893 Suomen Kansanomaisen Hieromaopisto aloitti toimintansa, jolloin oppilaina olivat lääkärikokelaat sekä voimistelunopettajat. Vuonna 1904 lääkintöhallitus lisäsi hierontakurssin pakolliseksi lääketieteen opintoihin (Laakso 2001, 10-12.; Arponen & Airaksinen 2010, 22-23.)

Vielä 1930-luvulla kuka tahansa saattoi nimetä itsensä hierojaksi ja ryhtyä mainostamaan palveluitaan. Jotta pystyttiin varmistamaan hieronnan ammattimaisuus, perustettiin vuonna 1936 Koulutetut hierojat ja Sairasvoimistelijat Ry. Tämän yhdistyksen lisäksi Suomessa toimi myös Suomen Sokeiden Hierojien Yhdistys ry. sekä Suomen Kansanomaisen Hieromaseura ry. Ammattikunnan aseman vahvistamiseksi eri yhdistykset liittyivät yhteen ja vuonna 1949 perustettiin Koulutettujen hierojien liitto ry (Laakso 2001, 20-25; Arponen & Airaksinen 2010, 23.)

Hierojan ammattinimike oli vuoteen 1919 saakka hieroja, jonka jälkeen se muutettiin ”mekanoterapeutiksi” (Laakso 2001, 12). Vuonna 1972 alkoi nimeksi vakiintua ”Laillistettu hieroja” (Laakso 2001, 48-50). 1990-luvulla Terveystieteiden tutkimuskeskuksen rekisteriin merkittiin nykyinen ammattinimike ”Koulutettu hieroja” (Laakso 2001, 74.) Hieronnan koulutus on kehittynyt vuosien saatossa ja nykyään hieroja onkin terveydenhuollon ammattilainen. Koulutus on nykyään ammattitutkinto, johon kuuluu myös näyttötutkinnot (Arponen & Airaksinen 2010, 24).

Ammatti pitää sisällään paljon muutakin kuin pelkästään hierontaa. Tämä onkin herättänyt viime aikoina keskustelua hierojan nykyisen ammattinimikkeen, koulutettu hieroja, muuttamisesta vastaamaan koulutuksen sisältöä. Hartela (1930) kuvailee kirjassaan Hierontaoppi, että hierontataito ei käsitä yksin hierontaa, vaikka näin voisi virallisesta nimestä päätellä. Hierontaoppi kirjan mukaan se sisältää myös hieronnan vaikutusta ja tehoa lisäävän voimistelun. (Hartela 1930, 13.) Osa hierojista pitää nykyistä nimeä kuvaavana, eikä näe tarvetta sen muuttamiseen, kun taas monet näkevät muutokselle olevan tarvetta. Näin nähdään myös hieronnan koulutuksen puolelta, jossa opiskelija määrät ovat pienentyneet viime

vuosina. Nykyisen nimen koetaan olevan vanhahtava, eikä se houkuta nuoria hakeutumaan koulutukseen. Arvostus lisää myös osaltaan työhyvinvointia etenkin työpaikoissa, joissa hierojat toimivat yhdessä muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa.

Hieronnan koulutus on muuttunut viimeisien vuosikymmenien aikana merkittävästi. Vuonna 1995 voimaan tulleet hierojan ammattitutkinnon perusteet yhdenmukaistivat hieronnan koulutusta Suomessa (Oph 1995.) Tutkinnon perusteita uudistetaan n. viiden vuoden välein ja perusteita pyritään kehittämään niin, että vastaavat kunkin ajankohdan tarpeita. Mukaan on tullut myös hieronnan erikoisammattitutkinnon perusteet. Tutkintoon on tullut mukaan esimerkiksi elimistön nestekierron ylläpitäminen ja edistäminen, jota toteutetaan sekä manuaalisilla että mekaanisilla hoidoilla, kuten kompressioasusteet, syvävärähtelyhoito, kompressiohoito ja alipainehoito. Näihin kuuluu myös turvotusta vähentävät tukisidokset ja teippaukset. Mukaan on tullut myös raajanivelten liikkuvuuden edistämistä, jossa tärkeässä osassa on nivelten tutkiminen testiliikkeiden avulla. Tutkimus kohdistuu nivelen passiiviseen liikkuvuuteen ja loppujousto- sekä nivelpintojen liukumiseen ja nivelvälilykseen. Kivun tutkiminen ja hoito on korostunut enemmän uusissa tutkinnon perusteissa, kuten esimerkiksi sisäelimestä ja triggerpisteistä heijastava kipu. Hoitomuotoina opetetaan monia erilaisia menetelmiä, kuten peitinkalvojen ja triggerpisteiden käsittelyä tai kinesioiteipin käyttöä. Tutkintoon kuuluu nykyään myös yhden vieraan kielen käyttö potilas- ja asiakaspalvelutilanteissa. (Oph 2001, Oph 2018.)

Hieronnan koulutus on muuttunut vuosien aikana merkittävästi ja sen myötä myös koulutetun hierojan ammattitaito. Hieroja ei ole enää nykyään vain pelkkä hieroja, vaan tärkeä osa terveydenhuollon hoitoketjua.

3 Ammatti-identiteetti, arvot, uskomukset, tavoitteet

Tärkeä käsite tutkimuksessa on oman ammatti-identiteetin käsite eli se, miten haastateltava näkee ja kokee itsensä ammatissaan sekä mitä mahdollisia toiveita hänellä on liittyen ammattiinsa ja sen kehittämiseen. Merkittävä osa ammatillista identiteettiä on käsitykset siitä, mihin ihminen kokee kuuluvansa ja mitä hän pitää itselleen tärkeänä. Tärkeää on myös mihin hän on valmis sitoutumaan työssään sekä ammatissaan. Tähän sisältyy myös työhön liittyvät arvot, uskomukset sekä tavoitteet. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2010, 46.) Hoitotyössä juuri arvot sekä tavoitteet määrittävät usein ammatti-identiteettimme. Tähän vaikuttaa myös uskomukset, jotka yleensä kehittyvät ammatti-identiteettimmekehittyessä.

3.1 Ammatti-identiteetti

Hall (2002) kuvailee identiteetin olevan jotain, joka muotoutuu kaiken aikaa tiedostamattomissa prosesseissa. Se on aina prosessissa, muodostuu jatkuvasti ja näin ollen pysyy aina epätäydellisenä. (Hall 2002, 39.) Vaikka usein kuvitellaan, identiteetti ei ole ongelmaton tai läpinäkyvä. Se on pikemminkin ”tuotanto”, joka ei koskaan valmistu. (Hall 2002, 223.)

Identiteetti ei ole jotain, mitä ihmisellä on, vaan jotain, mikä kehittyy koko elämän ajan. Minä voi syntyä vain sosiaalisessa ympäristössä, missä on sosiaalista kommunikaatiota; kommunikoinnissa opimme ottamaan huomioon muiden rooleja ja seuraamaan toimintaamme sen mukaisesti. Käsityksemme itsestämme voidaan määritellä organisoiduksi esitykseksi itseämme koskevista teorioistamme, asenteistamme ja uskomuksistamme. Yleisesti ottaen identiteetin käsitteellä on kirjallisuudessa erilaisia merkityksiä. Näillä eri merkityksillä on yhteistä ajatus siitä, että identiteetti ei ole henkilön kiinteä ominaisuus, vaan suhteellinen ilmiö. Identiteetin kehittyminen tapahtuu intersubjektiivisellä kentällä, ja se voidaan parhaiten luonnehtia jatkuvaksi prosessiksi. Prosessiksi, jossa tulkitsee itsensä tietynlaisena ihmisenä ja tulee sellaisena tunnistetuksi tietyssä kontekstissa. Identiteetti voidaan siis nähdä myös vastauksena toistuvaan kysymykseen: ”Kuka minä olen tällä hetkellä?”. (Beijaard, Meijer & Verloop 2004, 107-108.)

Billett & Somervillen (2004) mukaan ajattelun, toimimisen ja oppimisen prosessit työssä ovat yksi ja sama ja myös sattumanvarainen. Niihin sisältyy työ- ja oppimisidentiteetin tai

subjektiivisuuden muodostuminen. Toisin sanoen tietoista toimintaan ja vuorovaikutukseen osallistumisen prosessia, joka edellyttää yksilöiden tiedon hyödyntämistä, ei voida erottaa tuon tiedon muutoksista: oppimisesta. Tätä prosessia sekä terävöittää että vuorostaan tylsyyttää yksilöiden identiteetit, mikä ohjaa tarkoituksellista tietoista ajattelua, seuraa olemassa olevia opittuja prosesseja ja välittää sitä, kuinka yksilöt sitoutuvat työssä kohtaamiinsa sosiaalisiin ehdotuksiin. (Billett & Somerville 2004, 310-311.)

Työelämä muuttuu ja kehittyy jatkuvasti nopealla tahdilla. Kuten Eteläpelto & Vähäsantanen (2010) toteavat, nykyiset työelämän käytännöt ovat korostaneet työntekijän itsensä näkemisen tärkeyttä suhteessa työhön ja ammattiin. Työ on usein yhä enemmän yrittäjämäisempää, mikä edellyttää tekijältä yksilöllistä ammatillista identiteettiä ja yhä aktiivisempaa toimijuutta. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2010, 47.) Siksi nykyinen elinikäisen oppimisen politiikka keskittyy kuitenkin tietynlaiseen työntekijäidentiteettiin, nimittäin yritteliääseen työntekijään. (Billett & Somerville 2004, 321).

Onnismaa (1993) puolestaan mainitsi kirjoituksessaan jo kolmekymmentä vuotta sitten, että työelämässä toimimisen taidot ovat samankaltaisia kuin muussakin arkielämässä tarvittavat taidot. Työelämän mukanaan tuomat muutokset muuttavat myös ammatillisia pätevyysvaatimuksia. Näitä ei kuitenkaan voida kuvata yksittäisinä yhdistettyinä tekoina, koska yksittäiset teot voivat vanhentua hyvinkin nopeasti. Siksi olisikin hyvä keskittyä eri ammattialojen erityistaitojen lisäksi niin sanottuihin yleisiin työelämän taitoihin. (Onnismaa 1993, 257.)

Jos työstä poistuu tehostamisen myötä mahdollisuudet oman työn arviointiin ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen, vaarana on, että osaamisketjuja ylläpitävät yhteisöt rapautuvat. Näillä on tärkeä merkitys oppimisen kannalta. Tämä voi vaikuttaa negatiivisesti myös työntekijöiden ammatti-identiteettiin. Jos työyhteisöön kuulumista sekä siihen kuuluvaa luottamusta ja osaamisen hankkimista arvosteta riittävästi, voi se vaikuttaa negatiivisesti myös työntekijöiden amatti-identiteettiin. (Eteläpelto 2005, 152.)

Kuten Evans ym. (2004) mainitsevat kirjoituksessaan, niin sanottujen hiljaisten taitojen ja tietämyksen osuus työsuorituksessa tunnustetaan suhteellisen hyvin, mutta sitä ei ymmärretä riittävän hyvin. Yksi aikuiskoulutuksen keskeisistä periaatteista onkin se, että aikuiset

hyödyntävät oppimishjelmissään hyvällä tavalla elämäkokemusta. (Evans, Kersch & Sakamoto 2004, 222.)

Ammatti-identiteetti muuttuu koko työuramme ajan. Se ei varsinaisesti valmistu koskaan, vaan saa uusia identiteetin muotoja uusien taitojen ja elämäkokemusten myötä.

3.2 Arvot, uskomukset, tavoitteet

Jotta aikuiskoulutus pystyisi vastaamaan yhteiskunnan sekä työelämän jatkuviin ja nopeisiin muutoksiin, on sen pyrittävä tukemaan tekijöiden elämänhallinnan ja tietoisuuden kasvamista. Vain aktiivisella toiminnalla voidaan saada aikaan muutosta. (Onnismaa 1993, 258.)

Schwartz (2012) toteaa kirjoituksessaan, että kriittinen painopiste työn arvostuksessa on positiivisten suhteiden sitoutumisen kehittämisessä. Näin voidaan lisätä ryhmään sitoutumista sekä uskollisuutta siihen kuuluvia kohtaan. Tärkeää on myös yksilöiden motivointi tuottavan työn panostamiseen, ideoiden synnyttämiseen sekä ongelmien ratkaisemiseen. (Schwartz 2012, 15.)

Vaatus epäviraalisessa oppimisessa hankittujen taitojen laajemmasta tunnustamisesta on vain osa keskustelua, joka keskittyy niin sanotun tietoon perustuvan talouden luonteeseen ja tapoihin, joilla kyseinen "tieto" kodifioidaan ja käytetään. Uutta keskustelua ovat vauhdittaneet taloustieteilijät ja työmarkkina-asiantuntijat. Se luo uusia mahdollisuuksia poikkitieteellisiin pyrkimyksiin oppivien ammatti- ja koulutus-/sosiaalialan tutkijoiden kanssa, ja näin he yrittävät ymmärtää paremmin, mikä oikeastaan muodostaa talouden "tietopohjan" ja "paikan epävirallisen oppimisen paikan" ja "pehmeät taidot" tässä skenaariossa. (Evans, Kersch & Sakamoto 2004, 222-223.)

Evans ym. (2004) mukaan juuri tätä seuraavassa keskustelussa epävirallinen oppiminen kattaa suunnittelemattoman oppimisen työtilanteissa ja virallisen talouden ulkopuolisilla toiminta-alueilla, mutta se voi sisältää myös suunniteltuja ja eksplisiittisiä lähestymistapoja oppimiseen missä tahansa näistä ympäristöistä, joita ei tunnusteta muodollisen koulutusjärjestelmän puitteissa. Epävirallisella oppimisella on tyypillisesti vahvat mutta hiljaiset ulottuvuudet. Vaikka eksplisiittinen on helposti kodifioitua ja muille välittyvää, on hiljainen oppiminen kokemuksellista, subjektiivista ja henkilökohtaista, ja sitä on huomattavasti vaikeampi välittää. (Evans, Kersch & Sakamoto 2004, 223.)

Se, mitä yksilöt kokevat, on Billett & Somervillen (2004) mukaan usein melko ihmisriippuvaista, koska yksilölliset ontogeneettiset ominaisuudet ja siten ontogeneettinen kehitys ovat jollain tapaa ainutlaatuisia. Toisin sanoen käsitteiden, menettelyjen ja esineiden rakentaminen on muotoiltu sen mukaan, mitä yksilöt ovat kokeneet elämänsä aikana. Lisäksi tätä kokemusta välittävät yksilöiden tietämys, tieto ja identiteettituntemus siihen liittyvine mielipiteineen ja arvoineen, jotka välittävät tätä kokemusta. Muutokset työpaikalla ovat tulosta siitä, että yksilöt tekevät uusia tai muodostavat uudelleen (muuntavat) käytäntöjä. Nämä muutokset eivät ole erillisiä eivätkä ole ajateltavissa ilman yksilöiden aktiivista osallistumista ja sitoutumista. Kulttuurimuutos, kuten se, mikä tapahtuu työpaikoilla, on seurausta sosiaalisesti johdettujen toimintojen tai teknologioiden ja niitä käyttävien yksilöiden välisistä suhteellisista vuorovaikutuksista. (Billett & Somerville 2004, 311.)

Väitämme, että on hyödyllisempää katsoa kaikella tiedolla olevan sekä hiljaista että eksplisiittistä ulottuvuutta. Kun voimme helpottaa joidenkin hiljaisten ulottuvuuksien kommunikointia, niistä tulee eksplisiittisiä ja siksi kodifioitavia. Tämä voi olla tarkoitus opettaa jotakuta toista tekemään se tai viestittää muille, että meillä on tehtävään, rooliin tai ammattiin soveltuvia taitoja ja kykyjä, tai tunnistaa, että henkilöllä tai ryhmällä on kyvyt, joita tarvitsemme tehdäksemme työn. (Evans, Kersch & Sakamoto 2004, 223.)

Yksilön sitoutumisprosessi sosiaaliseen maailmaan (kuten työpaikkaan tai yhteisöihin, joissa työtä tehdään) perustuu yksilön ja sosiaalisen maailman väliseen suhteelliseen riippuvuuteen. Tämä kokemuksen määrittely tarkoitukselliseksi ja aktiiviseksi osallistumiseksi voi kuitenkin sulkea pois hienovaraiset, mutta kaikkialla esiintyvät sosiaaliset ehdotukset, joita kohdataan lähes tiedostamatta päivittäisessä elämässä. Nämä ovat analogisia sen kanssa, mitä Bourdieu (1991) kutsuu habitukseksi: vihjeiden, vihjeiden ja mallien joukko, jotka ehdottavat ja ohjaavat käyttäytymistä. (Billett & Somerville 2004, 311.)

Evans ym. (2004) pohtivat kirjoituksessaan, miten yksilöt valjastavat ja käyttävät hiljaisia avaintaitojen muotoja liikkeessaan roolista ja ympäristöstä toiseen? He pohtivat myös, että mikä ja kuinka merkittävä osuus hiljaisten muotojen ja osaamisen tunnustamisella on ammatillisten ja oppimiselämäkertojen kehittämisessä? (Evans, Kersch & Sakamoto 2004, 222.)

Yksilön oppiminen ja kehittyminen nousee todennäköisesti voimakkaimmin esiin, kun vaativan kehitysprosessin painopiste liittyy jollain tavalla hänen kiinnostukseensa, huolenaiheisiinsa tai identiteettiinsä. Kuten edellä on väitetty, yksilöt käyttävät todennäköisemmin energiaansa ja tietoista ajatteluaan suunnatulla ja kestäväällä tavalla, kun tärkeät asiat ovat heidän ajattelunsa ja toimintansa keskipisteessä. Samoin tietoiseen ajatteluun sitoutumisen ja oppimisen välillä on selvät yhteydet. Mitä oppimista tapahtuu, ei voida määrittää etukäteen; tämä on neuvottelujen, olosuhteiden, yksilöiden mielenkiinnon ja etujen ja pelkän energian tulosta. Työpaikkakokemusten kautta syntyvä oppiminen voi olla aivan erilaista kuin työpaikalla oli tarkoitus tarjota. Siksi keskittyminen yksilön kannalta keskeisiin asioihin, kiinnostuksen kohteisiin tai tilanteisiin johtaa todennäköisemmin rikkaampiin oppimistuloksiin kuin asiat, jotka eivät viihdytä henkilöä. (Billett & Somerville 2004, 322.)

Billet & Pavlovan (2005) mukaan työn muutosten ja yksilön jatkuvuuden sekä identiteetin välillä voidaan vaatia vivahteikkaampaa ja vähemmän määräävää suhdetta. Tämä saattaa olla hyödyllisempi tapa kuvata nykyisen muuttuvan työn ja työntekijöiden muutosten välistä suhdetta. Jos halutaan tarkastella tätä suhdetta yksityiskohtaisemmin, on hyödyllistä tunnistaa rooli, joka näiden yksilöiden identiteetillä, motivaatiolla ja tavoitteilla oli siinä, miten he osallistuvat muuttuviin työpaikkoihin ja miten se vaikutti heidän itsetuntoonsa. (Billett & Pavlova 2005, 204.)

Toimintaamme ohjaavat ja määrittävät erilaiset arvot. Arvot pitävät sisällään uskomuksia sekä käsityksiä, jotka usein muodostuvat meille tärkeistä ja arvokkaista asioista. Kaikki tekemisemme, etenkin työssä, perustuu omiin arvoihimme. Vaikka emme sitä tiedostakaan, arvot ohjaavat toimintaamme jatkuvasti. Arvot ovat tärkeitä, koska juuri niiden avulla saavutamme tavoitteitamme.

4 Monitaitoisuus ja elinikäinen oppiminen

Toinen tutkimuksen tärkeä käsite on monitaitoisuus. Merkittävänä osana tähän liittyy elinikäinen oppiminen. Tutkimuksessa juuri monitaitoisuus tuo esiin nykyisen koulutetun hierojan laajaa ammattitaitoa terveydenhuollon ammattihenkilönä, verrattuna niin sanottuun perinteiseen hierojaan, jonka usein ajatellaan vain tekevän hierontaa. Elinikäinen oppiminen pitää sisällään kaikkea koko elämän aikana saatua oppimista, mikä kehittää niin tietoja, taitoja kuin kykyjäkin. Oph:n (2019) tekemän tutkimuksen mukaan merkittävimpiä osaamistaitoja ovat esimerkiksi ongelmanratkaisutaidot, itseohjautuvuus, oppimiskyky, henkilökohtaisen osaamisen kehittäminen ja johtaminen sekä myös kyky arvioida saatua tietoa. (Oph 2019, 25.) Juuri nämä osaamistaidot ovat tärkeitä myös nykypäivän koulutetulla hierojalla.

4.1 Monitaitoisuus

Useimmat ihmiset ovat yhtä mieltä siitä, että monimuotoisuus on yksi elämän mausteista. He väittävät myös, että useimmat meistä ovat varsin hyviä sopeutumaan uusiin tilanteisiin, kunhan meillä on kohtuullinen kontrolli valinnasta ja muutoksen nopeudesta sekä tavasta selviytyä niistä. (Waldman 1981, 17.) Salo, Kankaanranta, Vähähyppä ja Viik-Kajander (2011) toteavat kirjoituksessaan, että tulevaisuuden mukana tuleviin moniin haasteisiin voidaan vastata hallitsemalla yhä useampaan alaan kuuluvaa osaamista sekä myös omaamalla taitoa yhdistellä niitä monipuolisesti. (Salo ym. 2011, 34.) Venkula (2011) kuvailee kirjassaan, että vain tekemisen kautta, voidaan tunnistaa omat taidot ja valmiudet. Monipuolisella tekemisellä voidaan kehittää asioiden ymmärrystä. (Venkula 2011, 37.) Venkulan (2011) mukaan arjessa taito tehdä asioita on hidas liike, joka etenee jatkuvasti. Jokainen teko vahvistaa jotain ihmisen taitoa. (Venkula 2011, 9.)

Osaaminen ei enää keskity pelkästään alan yksityiskohtien tietämiseen vaan tavoitteena on jatkuva yhteisöllinen oppiminen sekä informaation haku ja myös sen hallinta. (Salo ym. 2011, s. 25). Venkula (2011) toteaa taidosta myös, että mitä paremmaksi henkilö kokee oman taitonsa, sitä vapaammin hän voi valita toimintansa elämän eri tilanteissa. Tekemisen taito vahvistaa toimintaa. (Venkula 2011, 26.) Salo ym. (2011) puolestaan kokevat olennaisina ja tärkeinä tulevaisuuden taitoina myös itsestään huolehtimisen ja elämönhallintaidot. Yksilön työssä jaksamisen avaintekijöinä on itsensä johtamisen hallitseminen sekä sen kehittäminen. (Salo ym. 2011, 30.) Itsensä toteuttamisessa pyritään hakemaan oman potentiaalın ääri rajoja.

Tarve tähän perustuu yleensä haluun tai intohimoon olla parempi, ylittää rajojaan, löytää itsestään uusia kykyjä sekä nauttia älyllisistä haasteista ja uuden oppimisesta. (Rauramo 2012, 145.)

Nykyään suositaan monitaitoisuutta, mutta onko pelkona, että opitaan tekemään hieman kaikenlaista, mutta ei oikein kunnolla mitään? Jos hieroja koulutetaan hoitamisen alueella moneen eri suuntaan, jääkö ydinosaaminen vähemmälle. Olisikin tärkeää, että erikoistutaan johonkin tiettyyn hoidon suuntaan, mutta tiedetään myös toisen hoitosuunnan ammattiosajat ja lisätään yhteistyö heidän kanssaan.

4.2 Elinikäinen oppiminen

Elinikäisen oppimisen politiikan tavoitteena UNESCO:n määritelmän mukaan vuonna 2012 oli se, että yksilöillä on oltava kyky omaksua ja soveltaa asenteitaan, tietoa ja taitoa sekä on myös oltava kykyä pärjätä eri tilanteiden vaatimalla tavalla. (Kinnari 2020, 430.)

Vuonna 2016 UNESCO määritteli oppimisen projektiksi, joka on eksistentiaalinen ja päättymätön. Vaikka oppimisella ei olisi tavoitetta, sitä tapahtuu jatkuvasti. Tällöin tutkimus keskittyy pääasiassa oppimistuloksiin sekä siihen, miten oppimisprosesseja pystytään vahvistamaan. (Kinnari 2020, 434.)

Jatkuvaan ammatilliseen kehittämiseen liittyvissä politiikoissa ja käytännöissä on tunnustettava ja otettava huomioon yksilöiden edut ja tarkoituksellisuus. Vastaavasti elinikäinen oppiminen on ymmärrettävä jonakin, joka on itsen muodostama, vaikkakin sosiaalisesti välitetty. Yksilöt työskentelevät todennäköisesti rakentaakseen jatkuvan oppimisensa suunnan, painopisteen ja intensiteetin - yrittäjyyttään työssään - heidän kiinnostuksen kohteidensa ja tarkoituksensa perusteella. (Billett & Somerville 2004, 322.)

Elinikäisen oppimisen kuvataan usein liittyvän humanistinen ja talouden suuntautuminen. Humanistinen suuntaus nähdään helpottavan elinikäisen oppimisen yksilöllistä ja kollektiivista muutosta, kun taas talouden näkökulmassa sen merkitys korostuu juurikin sopeutettaessa oppimista tietopohjaiseen talouteen. Elinikäisen oppimisen tulisikin olla avointa ja joustavaa, huomioon ottaen oppijan tarpeet. (Kinnari 2020, 434-435.) 2000-luvulla elinikäiseen oppimiseen mukaan tulivat myös käsitteet uraohjauksesta sekä

työllistettävyydestä. Nykyään elinikäinen oppiminen tarkoittaaakin yhä enemmän yrittäjämäisen suuntauksen hyväksymistä. (Kinnari 2020, 438.)

Kriittisesti tarkasteltuna elinikäinen oppiminen mielletään useasti liittyvän hallintavaltaan, jossa ihmisiä pyritään hallitsemaan vastuullisina ja vapaina yksilöinä. Hallinta kuitenkin kannustaa ihmisiä vastuun kantamiseen omasta oppimisestaan sen sijaan, että hallinta olisi holhoavaa tai pakottavaa. Mitä tahansa ihmistä halutaan ohjata tekemään, on tärkeää, että hän pystyy tunnistamaan oman määräämisvaltansa sekä tavoitteidensa toteutumisen. (Saari 2016, 4-5.)

Voidaankin todeta, että yleisin tavoite elinikäiselle oppimiselle on tarve luoda valmiuksia jatkuvasti muuttuvan teknologian tarpeisiin (Pantzar 2013, 13).

Elinikäinen oppiminen on yksi osa ihmisen perusolemusta. Jo aikojen alusta ympäristön kanssa kommunikoiva yksilö on tietoisesti tai tiedostamatta hankkinut tietoa ja kokemuksia, joita käyttää tulevaisuudessa. Vuosien saatossa yhteisöllisten rakenteiden muuttuessa myös oppimistarpeet ovat muuttuneet. Tämän johdosta tietoinen kasvatus alkoi enemmän ohjaamaan elinikäisessä oppimisprosessissa. Koulutusjärjestelmä oli merkittävä tekijä oppimisen kehityksessä ja se toi tullessaan jaon lapsuus- ja nuoruusvaiheisiin. Näyttikin siltä, että koulutusjärjestelmän alkukehityksessä unohtuikin elinikäinen oppiminen. Vasta aikuisten koulutustarpeiden lisääntyessä ja nykyaikaisen aikuiskasvatustoiminnan laajentuessa siitä alettiin enemmän puhumaan. (Paltzar 2013, 13.)

Elinikäinen oppiminen ei ole pelkästään vain uusien teknisten taitojen tai laitteiden oppimista, vaan se pitää sisällään paljon muutakin oppimista. Nyky-yhteiskunnan teknistyessä on esimerkiksi erilaiset digitaaliset taidot tulleet tärkeäksi. Tai koska maailma on avoinna ja ihmisiä liikkuu maasta toiseen, on tärkeäksi tullut taito viestittää vierailta kielillä. Tämä lisää myös tarvetta omaksua tietoisuutta eri kulttuureista. Vaikka oma työ ei niin muuttuisikaan, niin ympäristömme muuttuu ja tämä lisää tarvetta erilaiselle oppimiselle ja omaksumiselle koko eliniän.

5 Työhyvinvointi ja arvostus

Ihmisten tarve luontaiseen työtyytyväisyyteen lisääntyy. He suosivat jatkossakin toimintaa, joka tarjoaa monipuolisuutta, mahdollisuuksia itseorganisoitumiseen ja vastuullisuuksiin sekä yhteistyön ilmapiiriä. (Waldman 1981, 20.)

Työ antaa elämään merkityksiä sekä mahdollisuuksia, siksi se on ihmisille tärkeää. Se ei kuitenkaan ole käsitteenä yksiselitteinen, koska ihmisten elämässä työn eri muodot ja roolit vaihtelevat. Myöskään työhyvinvointi ei ole yksiselitteistä, vaan se vaihtelee riippuen paikasta, ajasta ja yksilöstä. Ilmiöinä työ ja hyvinvointi liittyvät toisiinsa. (Virtanen & Sinokki 2014, luku 1.0.)

Siihen, miten työkyky ja työhyvinvointi koetaan vaikuttavat monet eri tekijät, kuten esimerkiksi työpaikka, työyhteisö, työnteko, elintavat, terveydentilanne sekä elämäntilanne. Työkyvyn ja työhyvinvoinnin kehittämisen vastuu organisaatiossa on yksilön, työorganisaation ja myös yhteiskunnan vastuulla. (Virolainen 2012, 11-14.) Työssä oppimiseen liittyy aikaisemmin opitun tiedon ja taidon hyödyntäminen. Kun työssä oppiminen tukee yksilön kokonaisvaltaista oppimista ja kehitystä, on tällä myös positiivinen vaikutus työntekijän hyvinvoinnille. (Rauramo 2012, 157.)

Yksilön kyky toimia tehokkaasti koko työelämänsä ajan näyttää nyt olevan välttämätöntä yksilön, paikallisen ja kansallisen hyvinvoinnin ylläpitämiseksi. Yksilöiden työkyvyn ylläpitäminen ja parantaminen pidetään nyt tärkeänä tavoitteena yksilön, paikallisen ja kansallisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä, mukaan lukien elintaso ja sosiaaliset säännökset kuten esimerkiksi terveydenhuolto, vanhustenhoito ja koulutus. (Billett & Pavlova 2005, 195.)

Virolaisen (2012) mukaan työhyvinvointi koostuu monen tekijän yhteisvaikutuksesta. Hyvinvointitekijöihin kuuluvat vahvasti yksilö, työ, ryhmä, esimies ja organisaatio, jotka yhdessä luovat perustan käsittemäärittelylle. Yksilön, organisaation ja yhteiskunnan eri tasot voivat määrittellä työhyvinvoinnin. Siksi työhyvinvoinnin määrittely yksiselitteisesti onkin ollut hyvinkin haasteellista. (Virolainen 2012, 11-14.)

Billet & Pavlovan (2005) mukaan työ on keskeinen osa aikuisten elämää ja monille se on keino, jolla identiteettiä muovataan ja harjoitetaan. Näin ollen muutoksilla työssä ja

yksilöiden sekä heidän työpaikkojensa välisissä suhteissa voi hyvinkin olla läpitunkevia seurauksia yksilöihin ja heidän oppimiseensa. Tästä suhteellisesta keskinäisriippuvuudesta neuvotellaan jatkuvasti ja transformatiivisesti sekä sosiaalisina että yksilöllisinä tavoitteina, ja niiden suhteet muuttuvat. Billett & Pavlova (2005) väittävät tutkimuksessaan myös, että kuluttajayhteiskunnassa yksilön subjektiivuudet, jotka aiemmin liittyivät pääosin työhön ja rakentuivat pääosin työetiikkaan perustuen, rakentuvat nyt eri perustein. He toteavat, että identiteetti ja merkityksellinen sekä arvostettu olemassaolo ovat nyt yhä enemmän markkinoilla, ja yksilön tehtävänä on nyt rakentaa itseään. (Billett & Pavlova 2005, 197-198.)

Yksilön subjektiivuudella, identiteetillä ja itsetunnolla on keskeisempi rooli oman työn arvostamisessa kuin sosiaalisesti jäsennellyillä legitimoivilla ominaisuuksilla (esim. korkea harkinnanvaraisuus, asema ja palkallinen työ) (Billett & Pavlova 2005, 199).

Nykyaikana, kun yksilöt reagoivat moniin usein epäjohdonmukaisiin ja irrallisiin suhteisiin, jotka pommittavat heitä useista medialähteistä, itsetunnon voidaan katsoa rakentuvan eri perusteille. Siksi sen sijaan, että hän olisi "oma itsensä", yksilön paikka nykyaikana voidaan nähdä kykynä neuvotella ja rakentaa "itsetuntoa" siitä, mitä hän kohtaa. (Billett & Pavlova 2005, 199-200.) Nämä kehityssuunnat viittaavat siihen, että elinikäinen oppiminen on enemmän kuin taitojen luomista, se on neuvottelua ja ammatillisten identiteettien ja subjektiivisuuden muokkaamista epävarmojen urapolkujen kautta (Billett & Pavlova 2005, 202).

Rauramo (2012) kirjoittaa, että aktiivisesti itseään kehittävä henkilöstö ymmärtää elinikäisen oppimisen tärkeyden. Osaamisen kehittämällä voidaan tukea henkilön omaa osaamista sekä myös koko työyhteisön tavoitteita. (Rauramo 2012, 14.) Rauramo (2012) toteaa myös, että aktiivinen oppiminen vaatii motivaatiota. Motivaation voidaan katsoa olevan juuri se käyttövoima, joka mahdollistaa oppimisen sekä myös työn mielekkään tekemisen. Tärkeänä osana oppimisen edistäjänä on se, että työ vastaa tekijän ominaisuuksia, tavoitteita ja arvoja. Työyhteisön työilmapiirin on oltava avoin, jossa tietoa jaetaan eikä pantata. Myös mahdollisesti itse työhön tai työilmapiiriin liittyvistä ongelmista on kyettävä keskustelemaan avoimesti. (Rauramo 2012, 156-157.)

Billett & Pavlova (2005) toteavat tutkimuksen tyypillisesti vahvistavan, kuinka yksilön itsetunto vaikuttaa siihen, miten ja mihin tarkoituksiin hän osallistuu työssä ja neuvottelee työhön liittyvissä asioissa, kuten hänen itsetuntonsa ohjaa. (Billett & Pavlova 2005, 208).

Monesti mietitään, että työhyvinvoinnin kehittäminen on kallista työyhteisölle ja vaatii työläitä ponnistuksia. Kuitenkin merkittävimmät työhyvinvoinnin tekijät lähtevät työyhteisön jäsenistä. Työhyvinvointi ei vaadi taikatemppuja, vaan se koostuu työnyhteisön jäsenten välisestä luottamuksesta ja arvostuksesta sekä myös toisten huomioimisesta.

6 Teemahaastattelu ja fenomenografia

Tutkimus on toteutettu puolistrukturoituna teemahaastatteluna, jossa haastattelut toteutetaan ennalta määrättyjen kyselyteemojen pohjalta. Kun tutkittavasta ilmiöstä tiedetään jo ennalta jonkin verran, sopii aineiston keruumenetelmäksi teemahaastattelu erittäin hyvin (Palonen & Kylmä 2022, 285.)

Teemahaastattelu ja avoin haastattelu eroavat toisistaan siinä, että teemahaastattelussa tutkija suunnittelee aiemman tiedon perusteella teemahaastattelunrunгон, jonka ympärille haastattelu rakentuu. Tämä antaa mahdollisuuden edetä teemoissa joustavasti, mutta kuitenkin aiheet eivät lähde täysin poikkeamaan aiheesta haastateltavan ajatusten pohjalta.

Teemahaastattelurungon avulla tutkija pystyy ohjaamaan haastattelun pysymistä teemoissa (Palonen & Kylmä 2022, 286.)

Teemahaastattelu antaa tutkijalle mahdollisuuden muotoilla kysymysten muotoa ja niiden järjestystä, mutta kuitenkin haastattelun aihepiirit ovat tiedossa. Kysymykset ovat kaikille osallistujille samat, mutta koska vastauksia ei ole rajattu vastausvaihtoehtoihin antaa se haastateltavalle mahdollisuuden vastata omin sanoin (Hirsijärvi & Hurme 2022, 48.)

Jotta voidaan olla varmoja teemahaastattelun onnistumisesta, on tutkijalla oltava riittävän laaja ymmärrys tutkittavan ilmiön keskeisimmistä elementeistä sekä niihin mahdollisesti vaikuttavista tekijöistä ja myös koko tutkittavan ilmiön kokonaisuudesta. Yhdistämällä aikaisempaa kirjallista tietoa tutkijan omaan ymmärrykseen tutkittavasta ilmiöstä, voidaan paremmin tuottaa riittävät perusteet teemarungolle (Puusa & Juuti 2020, 112-113.)

Tutkimuksen lähestymistavaksi valittiin fenomenografinen kuvaus. Tämä sopi parhaiten tutkintakysymykseen sekä käytössä olevan materiaalin tarkasteluun. Fenomenografisessa tutkimuksessa pyritään saamaan kuvaus, miten ihmiset todellisuuden kokevat ja miten erilaisia käsityksiä heille näistä muodostuu (Laitila, Nikkonen & Pietilä 2012, 259.) Paloniemi ja Huusko (2016) toteavatkin kirjoituksessaan, että tutkimuksen fenomenografisen luonteen määrittää lopulta se, miten tutkimuksen kokonaisuudessa huomioidaan käsitysten merkitys sekä asema ja miten niitä tutkimuksessa lähestytään. (Paloniemi & Huusko 2016, 120).

Fenomenografiassa keskeisenä ajatuksena on käsitys, jolla ihminen pyrkii jäsentämään todellisuutta. Tähän käsitykseen vaikuttaa merkittävästi hänen oma subjektiivinen kokemuksensa käsiteltävästä asiasta. Käsitteitä voidaan ajatella olevan kahta eri näkökulmaa, mikä- ja miten-näkökulmat. Mikä-näkökulmalla voidaan viitata käsitykseen kohteesta ja kohteen sisällöstä, joka voidaan käsittää eri tavoin. Miten-näkökulmalla luodaan kohteesta eri merkityksiä. Näitä näkökulmia ei voi erottaa, vaan se miten näemme asia, ohjaa myös sitä, mitä näemme (Laitila, Nikkonen & Pietilä 2012, 260.)

Tutkijan havainnot kohteesta riippuvat paljolti kohteen ominaisuuksista, sekä myös siitä, mikä on tutkijan ymmärrys kohteesta. Tämä tarkoittaa, että tavoite on ymmärtää tutkittava asia sellaisena, kuin tutkimukseen osallistuvat henkilöt sen kokevat. (Huhtinen & Tuominen 2020, 297-298.)

Vaikka fenomenografialla ja fenomenologialla onkin paljon yhtäläisyyksiä, ovat ne lähtökohdiltaan erilaisia. Fenomenografiassa päähuomio on juuri tutkittavan ilmiön eri käsitysten eroavaisuuksien tutkimisessa (Laitila, Nikkonen & Pietilä 2012, 260.)

Tässä tutkimuksessa fenomenografisen kuvauksen avulla saadaan parhaiten esille juuri koulutetun hierojan työ ammattina sekä miten se koetaan ja tulkitaan. Fenomenografinen tutkimus rakentuu empiirisestä aineistosta, jonka tyypillisin hankintatapa on haastattelu. Tyypillisesti tehdään teemahaastattelu, jossa avauskysymykset muodostetaan mahdollisimman avoimiksi, jotta se ei ohjaisi haastateltavaa tiettyyn suuntaan. Tämän jälkeen edetään haasteltavan antamien vastausten suuntaisesti ja esitetään syventäviä kysymyksiä. Tavoitteena on, ettei haastattelun kulkua ohjaa tutkijan omat näkemykset, vaan haastattelussa saataisiin esiin haastateltavalle merkittäviä ja tärkeitä näkökulmia tutkittavasta asiasta (Laitila, Nikkonen & Pietilä 2012, 261-262.)

Analyysissä voidaan tulkita, miten haastattelussa vuorovaikutusta muovaavat tai rajoittavat sosiaaliset kontekstit, aika tai paikka. Myös voidaan pohtia puheen tyyliä, yksityiskohtia, sana valintoja tai tutkia oletuksia, jotka ilmeisesti ovat sanotun taustalla (Taylor 2013, 4.)

Fenomenografisessa tutkimuksen analyysissä voidaan käyttää yksikkönä yhtä tai useampaa sanaa tai lausetta. Litteroidusta materiaalista etsitään tutkimusongelman kannalta riittävästi juuri näitä merkityksellisiä ilmaisuja. Analyysin tarkoituksena on löytää kielellisten

ilmauksien takaa juuri tutkittavaa ilmiötä koskevat käsitykset sekä ymmärrykset (Laitila, Nikkonen & Pietilä 2012, 262.)

7 Tutkimuskysymys ja tutkimuksen toteuttaminen

Tutkimus pyrkii vastaamaan kysymykseen, vastaako koulutetun hierojan ammattinimike nykyisen koulutuksen mukaista ammattiosaamista?

Vastauksia pyritään etsimään haastattelemalla eri ammattikokemuksen omaavia koulutettuja hieroja. Haastattelun kautta pyritään saamaan kokonaiskuva siitä, miten koulutetut hierojat kokevat asiakkaiden ja muiden terveydenhuoltoalan ammattilaisten näkevän hierojan työn sekä siihen liittyvän ammattiosaamisen. Tärkeä osa ammatillista identiteettiä on ammattiin liittyvä historiallinen tausta ja perinteiset tekijät, jotka ovat myös tärkeä osa tutkimuskysymystä.

Teemahaastattelun lisäksi tehdyllä kyselylomake kyselyllä saadaan vastauksia laajemmalta ryhmältä. Näin saadaan tiettyihin kysymyksiin laajemmin vastauksia eri ikäisiltä ja eri kokemuksen omaavilta hierojilta.

Terveydenhuollon ammattilaisista on tehty aikaisempia tutkimuksia ja näiden perusteella määritelmiä, mutta ei pelkästään koulutetun hierojan ammatista.

Haastattelurungot muodostuvat seuraavista teemoista; ammattikokemus, ammatin arvostus, tasa-arvo työssä, nykyisen koulutuksen tarpeet ja ammattinimikkeen muutostarve

Hierojille haastatteluissa esitetyt kysymykset;

1. Vastaajan taustatiedot, kuten sukupuoli, ikä, ammattikokemus hierojana, erikoisammattitutkinnon suorittaminen, toiminta ympäristö
2. Kokemus asiakkaiden ajatuksista eri terveydenhuollon ammattilaisten ammattiosaamisesta
3. Kokemus muiden terveydenhuollon ammattilaisten ajatuksista koulutetun hierojan ammattitaidosta. Kokemus tasa-arvosta yhteistyössä.
4. Onko ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon koulutuksien sisällöt ja kestot riittäviä?
5. Mitä osaamista hierojat kaipaisivat lisää?
6. Vastaako ammattinimike koulutuksesta saatavaa osaamisen tasoa? Mikä ammattinimike kuvaisi nykyään paremmin koulutetun hierojan ammattiosaamista?

7.1 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksessa on käytetty sekä laadullista, että määrällistä tutkimusta.

Tutkimuksen yksi tärkein tekijä on tutkimuksen objektiivisuus. Tutkimusprosessin aikana on tavoitteena mahdollisimman puolueeton tutkimus, niin tutkimusprosessi kuin tutkimustulostenkin osalta. Näin puolueettomuutta edesauttaa tutkijan ja tutkittavan mahdollisimman etäinen suhde koko tutkimusprosessin ajan. Tutkijan on myös pyrittävä mahdollisimman vähän vaikuttamaan haastatteluiden tai kyselyiden kautta saatuihin vastauksiin ja sitä kautta myös tutkimuksen tuloksiin (Vilkkä 2007, 16.) Laadullisen sekä määrällisen tutkimuksen tuloksia pyritään vertailemaan ja löytämään niistä yhtenäisiä tekijöitä.

7.1.1 Laadullinen tutkimus

Laadullisen tutkimuksen käyttö on monin tavoin perusteltua. Tärkeäksi laadullisen tutkimuksen tekee se, että useat tutkimuskohteet eivät ole näkyvissä. Ne voivat olla syntyneitä ihmisten vuorovaikutuksessa, tulkinnallisia sekä paikkaan ja aikaan sidottuja ilmiöitä. Laadullisessa tutkimuksessa on tärkeää kuunnella mahdollisimman monia tahoja, sillä ihmistutkimuksessa on mahdotonta saavuttaa lopulliseksi kuvattuja totuuksia. Ilmiöihin vaikuttavat vuorovaikutukset ja ne muuttuvat ajan myötä. Samalla niistä paljastuu uusia puolia sekä uusia tulkintoja (Puusa & Juuti 2020, 62)

Laadullisen tutkimuksen yksi ominaisuus on tutkimuskohteen kohtaaminen sen luonnollisissa olosuhteissa. Laadullinen tutkimus keskittyy yksittäisten tapausten tarkasteluun. Tärkeää tutkimuksessa onkin osallistujien näkökulma sekä tutkijan vuorovaikutus yksittäisessä havainnossa. Keskeisin asia kuitenkin on tutkittavien kokemukset sekä tutkimuksen antama tulkinta kohteena olevasta ilmiöstä (Puusa & Juuti 2020, 76.)

Puolistrukturoidut haastattelut rinnastetaan joskus laadulliseen haastatteluun sellaisenaan. Ne ovat luultavasti myös yleisimpiä ihmis- ja yhteiskuntatieteissä nykyään. Strukturoituihin haastatteluihin verrattuna puolistrukturoiduissa haastatteluissa voidaan hyödyntää paremmin dialogien tietoa tuottavia mahdollisuuksia antamalla paljon enemmän liikkumavaraa haastateltavan tärkeiksi katsomien näkökulmien seuraamiseen ja näin haastattelijalla on suurempi määrä käsiteltävää tietoa.

Jäsentymättömämpiin haastatteluihin verrattuna haastattelijalla on enemmän sananvaltaa keskittyä keskusteluun aiheisiin, joita hän pitää tutkimusprojektin kannalta tärkeinä. Puolistrukturoidun kvalitatiivisen tutkimushaastattelun tarkempi määritelmä kuuluu: Se

määritellään haastatteluksi, jonka tarkoituksena on saada kuvauksia haastateltavan elämänmaailmasta, jonka avulla voidaan tulkita kuvattujen ilmiöiden merkityksiä. (Denzin & Lincoln 2018, 1002.)

Kaikenlaiset motiivit voivat olla mukana haastattelujen toteutumisessa, ja haastattelututkijan tulee pystyä reflektoimaan motiivien yksilöllisten ja sosiaalisten näkökohtien merkitystä (Denzin & Lincoln 2018, 1003).

Haastattelu on yleensä yksisuuntainen kysely. Haastattelijan tehtävä on kysyä ja haastateltavan tehtävä on vastata. Toisin kuin hyvä keskustelu, tutkimushaastattelu ei ole enää tavoite sinänsä tai yhteinen totuudenetsintä, vaan se tarkoittaa tutkijan päämäärien palvelemista. Haastattelu on väline, jonka avulla tutkija saa kuvauksia, kertomuksia ja tekstejä, joita tutkija sitten tulkitsee ja raportoi tutkimusintressiensä mukaisesti. Haastattelijalla saattaa haluta saada tietoa haastateltavan tietämättä, mitä haastattelijalla tavoittelee. (Denzin & Lincoln 2018, 1016.)

Koska tutkimuksen tarkoitus on selvittää koulutettujen hierojien näkemyksiä oman ammattinsa profiilin nostamisesta sekä ammattinimikkeen muuttamisesta vastaamaan nykyistä osaamistasoa, oli laadullinen tutkimusmenetelmä sopivin valinta tutkimusmenetelmäksi. Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen lähtökohtana ja keskeisenä pyrkimyksenä on tutkia juuri todellisen elämän tapahtumia (Hirsijärvi ym. 2016, 161.)

Haastattelu on joustava menetelmä, joka sopii monenlaisiin tutkimustarkoituksiin.

Haastattelutilanteessa ollaan vuorovaikutustilanteessa tutkittavan kanssa, mikä mahdollistaa tiedonhankinnan itse tilanteessa. Tällöin on hyvä mahdollisuus löytää mahdollisia vastausten taustalla olevia motivaatiotekijöitä (Hirsijärvi & Hurme 2022, 34.)

7.1.2 Määrällinen tutkimus

Aineistonkeruu kyselylomakkeella puolestaan antaa mahdollisuuden kerätä laajemman tutkimusaineiston kuin teemahaastattelu. Menetelmänä se on tehokas ja se säästää aikaa sekä vaivannäköä. Heikkona puolena kyselylomakkeella on se, että tällöin ei voida varmistua vastaajien huolellisuudesta ja rehellisyydestä. Myös väärinymmärryksiä on vaikea hallita.

Kun määrällisessä tutkimuksessa puhutaan mittauksen luotettavuudesta, on hyvä erottaa kaksi perustetta; validiteetti sekä reliabiliteetti. Suomeksi voidaan käyttää pätevyys ja

tarkkuus, mutta yksinkertaisesti ilmaistuna validiteetti kuvaa mitataanko juuri sitä mitä pitikin ja reliabiliteetti puolestaan kuvaa sitä, miten tarkasti mittaus tehdään. (Vehkalahti 2014, 40-41.)

Määrällisessä tutkimuksessa tutkijan on perehdyttävä tutkittavaan asiaan hyvin. Määrällisessä tutkimuksessa käsitteet pitää tarkoin määritellä mitattaviksi, ennen kuin tutkimusaineistoa voidaan kerätä. Jokaisen tutkimukseen osallistuvan on käsitettävä kysymykset samalla tavalla, muuten vastaukset eivät ole vertailukelpoisia eikä tulos ole luotettava (Vilkka 2007, 37.)

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa merkittävästi se, kuinka hyvin sekä tiedonkeruu että mittaus on suoritettu. Molemmat vaativat paljon työtä. (Vehkalahti 2014, 42.)

Koska kysely tehdään verkkolomakkeella, on saatekirje tärkeässä osassa kyselyyn vastaamisen varmistamisessa. Vehkalahti (2014) toteaaakin osuvasti, että saatekirjettä voidaan pitää kyselytutkimuksen julkisivuna. Se antaa vastaajalle käsityksen mistä tutkimuksessa on kysymys, kuka tekee tutkimuksen sekä mihin tutkimustuloksia on tarkoitus käyttää. (Vehkalahti 2014, 47.)

Vaikka kyselylomake olisi kuinka hyvä tahansa, se ei välttämättä auta, jos saatekirje ei motivoi vastaajaa. Hyvin laadittu saatekirje voi saada kiinnostuksen heräämään ja motivoi vastaamaan. Tällä voidaan vaikuttaa vastausmääriin ja näin myös vastausten luotettavuuteen. (Vehkalahti 2014, 48.)

Vilkka (2007) toteaa kirjassaan, että määrällisessä tutkimuksessa suositeltava vastaajien vähimmäismäärä on 100, jos tutkimuksessa on käytössä tilastolliset menetelmät. Määrällisessä tutkimuksessa vastaajien määrä on tyypillisesti suuri. Ainoastaan riittävän suurella aineistolla voidaan tehdä havaintoja ja muodostaa näkökulmia tutkittavasta asiasta. Mitä suurempi on vastaajien määrä, sitä paremmin saatu tulos edustaa keskimääräistä mielipidettä tai kokemusta tutkittavasta asiasta (Vilkka 2007, 17.)

Kyselylomakkeen tutkittavat asiat strukturoidaan ennalta niin, että kaikki ymmärtävät kysymykset sekä vaihtoehdot samalla tavalla. Tutkittaville asioille annetaan jokaiselle arvo, joka esitetään symboleina, kuten esimerkiksi kirjaimina tai numeroina. Näin saatu laadullinen tieto saadaan numeraaliseen muotoon ja voidaan analysoida (Vilkka 2007, 14-15.)

Kuten Vilkka (2007) kirjoittaakin, määrällisessä eli kvantitatiivisessa tutkimuksessa saatuja tuloksia tarkastellaan numeerisesti. Tutkija saa määrällisen tutkimuksen tutkimustiedon numeroina, jotka tutkija tulkitsee sekä esittää tarvittavan numerotiedon sanallisesti. Tärkeää on kuvata, miten eri tulokset liittyvät toisiinsa tai eroavat toisistaan. Määrällinen tutkimus pyrkii vastaamaan kysymyksiin; kuinka moni, kuinka paljon sekä kuinka usein (Vilkka 2007, 14.)

7.1.3 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuseettinen toimikunta (TENK 2023) on määrittänyt, mikä on hyvä tieteellinen käytäntö. Eurooppalainen tutkimuseettinen ohjeistus määrittelee, että luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto ovat hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteita. Käytäntö koostuu menettelytavoista, joilla voidaan varmistaa hyvän tieteellisen käytännön toteutuminen. (TENK 2023, 11.)

Kun pohditaan tutkimuksen eettisyyttä, on otettava huomioon tutkimusluvut, tutkimukseen osallistumisen vapaaehtoisuus, haastateltavien anonymiys sekä tutkimuksen teon avoimuus. Tehtäessä ihmisiin kohdistuvaa tutkimusta, edellyttää se tutkijalta hyvän tutkimuskäytännön noudattamista. Tutkimukseen osallistuvien haastateltavien anonymiys täytyy säilyä siten, ettei heitä voida tunnistaa yhdessäkään tutkimusprosessin eri vaiheista.

Tutkimuksessa tuotetun aineiston lainmukaisen säilyttämisen varmistamiseksi, on tutkimukseen osallistuville toimitettu tietosuojailmoitus EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti (liite 1). Anonymiteetin suojaamiseksi tässä tutkimuksessa haastateltavia ei nimetä.

Tutkimukseen osallistuminen on ollut vapaaehtoista ja haastateltavat ovat ilmaisseet halukkuutensa olla mukana tutkimuksessa.

Kaikki haastateltavat olivat täysi-ikäisiä ja täysivaltaisesti vastuullisia itsestään. Haastateltavia oli informoitu tutkimuksen tavoitteesta, miten aineisto kerätään ja siitä, miten tietoja käytetään. Haastateltaville kerrottiin, että aineistoa ei säilytetä, vaan se hävitetään, kun tutkimus on valmis.

Tutkimuksen luotettavuus riippuu paljon haastatteluaineiston laadusta. Jos litterointi ei noudata samoja sääntöjä alussa ja lopussa tai aineiston luokittelu on sattumanvaraista, ei haastatteluaineistoa voida sanoa luotettavaksi. (Hirsjärvi & Hurme 2022, 8,2.) Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa paljon tutkimuksen läpinäkyvyys. Tässä tutkimuksessa kerrottiin avoimesti tutkimuksen eri vaiheista, sekä tarkasteltiin myös tutkittavan aiheen ja tutkijan suhdetta.

Jotta voidaan lisätä tutkimuksen luotettavuutta, on tutkimuksessa hyvä avata, mistä aineisto koostuu. On myös hyvä esittää tutkimuksessa ne aineiston osat, jotka muodostavat päähavainnot. (Ruusuvuori ym. 2010, 27.)

Haastatteluun osallistujat olivat tutkijalle tuntemattomia, jolloin etäisyyden säilyttäminen oli mahdollista, eikä sillä ollut vaikutusta tutkijan tuottamaan aineistoon.

Tutkimuksen luotettavuuden tarkasteluun voidaan käyttää myös saatuja tutkimustuloksia. Koska teemahaastattelussa haastateltavien määrä oli suhteellisen pieni, ei tuloksia voida yleistää. Tutkimuksen luotettavuutta kohottaa saamaan aikaan kyselylomakkeella tehty määrällinen tutkimus. Kyselytutkimuksen luotettavuutta arvioidaan reabiliteetillä sekä validiteetillä, joita käsitellään tulosten pohdinnassa.

8 Tutkimuksen eteneminen

8.1 Aineiston keruu

Tutkimuksen aineistonkeruu aloitettiin joulukuun 2023 loppupuolella. Koska kyseessä on omilla vastaanotoillaan toimivista terveydenhuollon ammattihenkilöistä, ei erillistä tutkimuslupaa tarvita. Aineistonkeruu toteutettiin teemahaastattelulla.

Teemahaastatteluun ilmoitettiin 9 koulutettua hierojaa. Hierojat olivat eri oppilaitoksista ja eri aikaan valmistuneita koulutettua hierojia. Haastateltavissa oli 3 naista ja 6 miestä. Ammattikokemusta koulutettuna hierojana oli haastateltavilla 1 ja 20 vuoden välillä.

Ennen teemahaastatteluja jokaiselle osallistujalle on toimitettu sähköinen saatekirje, jossa on kuvattu tutkimuksen tarkoitus, saatujen tietojen käyttötarkoitus sekä myös tutkimuksen luotettavuus (ks. Liite 2). Kaikki tutkimuksesta kertyvä tutkimusaineisto käsitellään sekä säilytetään luottamuksellisesti ja tutkimuksen jälkeen kaikki aineistot hävitetään.

Tutkimukseen osallistujat ovat eri puolilta Suomea, joten teemahaastattelut tehtiin Zoom-sovelluksen välityksellä. Haastattelujen kesto vaihteli 20 – 35 minuutin välillä. Haastattelut suoritettiin henkilökohtaisesti käyttäen fenomenografiassa yleisesti käytettyä puolistrukturoitua haastattelua. Haastattelussa kaikille haastateltaville esitettiin samat kysymykset lähes samassa järjestyksessä (ks. Liite 3).

Haastattelut tallennettiin haastateltavien suostumuksella, jolloin tallenteiden litterointi ja analysointi oli helpompaa. Litteroidun materiaalin lopullinen sivumäärä oli 72 A4-sivua. Anonymiteetin suojaamiseksi analysointivaiheessa haastateltavat numeroitiin sattumanvaraiseen järjestykseen. Haastateltavat esitetään tutkimuksessa henkilöinä H1, H2, H3, H4, H5, H6, H7, H8 ja H9.

Haastatteluissa pyrittiin luomaan keskustelunomainen tilanne, välttämällä näin virallisen haastattelun tunnetta. Näin haastatteluissa oli vapaata keskustelua, mikä jätti paljon tilaa juuri haastateltavan puheelle. Vaikka haastateltavien ammattikokemus oli hyvinkin erilainen, toivat haastateltavat esille monia yhteneviä kokemuksia, näkemyksiä sekä tuntemuksia.

Haastatteluissa tuli esiin myös samankaltaisia ajatuksia haastattelukysymysten ulkopuolelta, esimerkiksi hieronnan koulutukseen liittyen.

Määrällisessä tutkimuksessa aineiston keruuseen käytettiin valmista kyselylomaketta (Ks. liite 5.), jolloin saatiin kattavampi määrä vastaajia. Määrällisen tutkimuksen kyselylomakkeen luontiin on käytetty Webropol-ohjelmistoa. Kyselyn saatekirjeessä (Ks. liite 4.) informoitiin, mihin kyselyssä kerättäviä tietoja tullaan käyttämään ja millä tavalla. Kyselyyn vastataan täysin anonymisti. Kyselylomake lähetettiin 31 hierontaoppilaitoksen kautta, oppilaitoksissa eri aikoina valmistuneille koulutetuille hierojille. Kaikki oppilaitokset eivät vastanneet kyselyiden välittämiseen, mutta ilmoittaneiden oppilaitosten kautta lähetettyjä kyselylomakkeita oli 251 kappaletta. Lisäksi lomake lähetettiin myös koulutettujen hierojien liiton sosiaalisen median kolmen eri ryhmän kautta hierojille. Koska näihin sosiaalisen median ryhmiin kuuluu todennäköisesti samoja hierojia, jotka ovat olleet mukana jo oppilaitosten kyselyn jakelussa, on vastausprosentin luotettava arviointi haastavaa. Sosiaalisen media ryhmissä on mukana myös alan toimittajia sekä muita alan ammattilaisia, myös tämä lisää luotettavuuden arviointia.

Kuten Vehkalahti (2014) toteaa kirjassaan, yksi tutkimuksen luotettavuuden ilmaisin on juurikin vastausprosentti, joka kertoo, kuinka moni kyselyyn valituista täytti ja palautti kyselyn. Kun arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta, olisi hyvä myös raportissa esittää vastausprosentti. (Vehkalahti 2014, 44.)

Kyselyn luotettavuutta kuvataan tyypillisesti kahdella eri perusteella, validiteetti ja reliabiliteetti. Tutkimuksessa reliabiliteetti kertoo, miten tarkasti tulokset on mitattu. Reliabiliteetin voidaan katsoa olevan sitä parempi, mitä vähemmän siihen liittyy mittausvirheitä. (Vehkalahti 2014, 41.)

Tutkimuksen validiteetti tarkoittaa puolestaan sitä, että mitataan juuri sitä mitä pitikin. Validiteettia voidaan pitää hyvänä, kunhan tutkimus ei sisällä virheitä, eikä käsitteet johda vastaajia harhaan. (Vilka 2007, 150.)

Kyselyyn vastasi 173 hieroja eri puolelta Suomea. Saadut tulokset analysoitiin käyttämällä SPSS-ohjelmistoa.

9 Analysointi

Tyypillisesti laadullisessa tutkimuksessa aineiston kerääminen tapahtuu useammassa eri vaiheessa ja usein menetelmät ovat rinnakkaisia. Näin ollen myös analyysin tekeminen tapahtuu koko tutkimusprosessin aikana. Vertailu aineiston keruu- ja analyysivaiheiden välillä tekee tutkimustyöstä joustavampaa sekä mahdollistaa muutosten tekemisen tarvittaessa. (Puusa 2020, 146.)

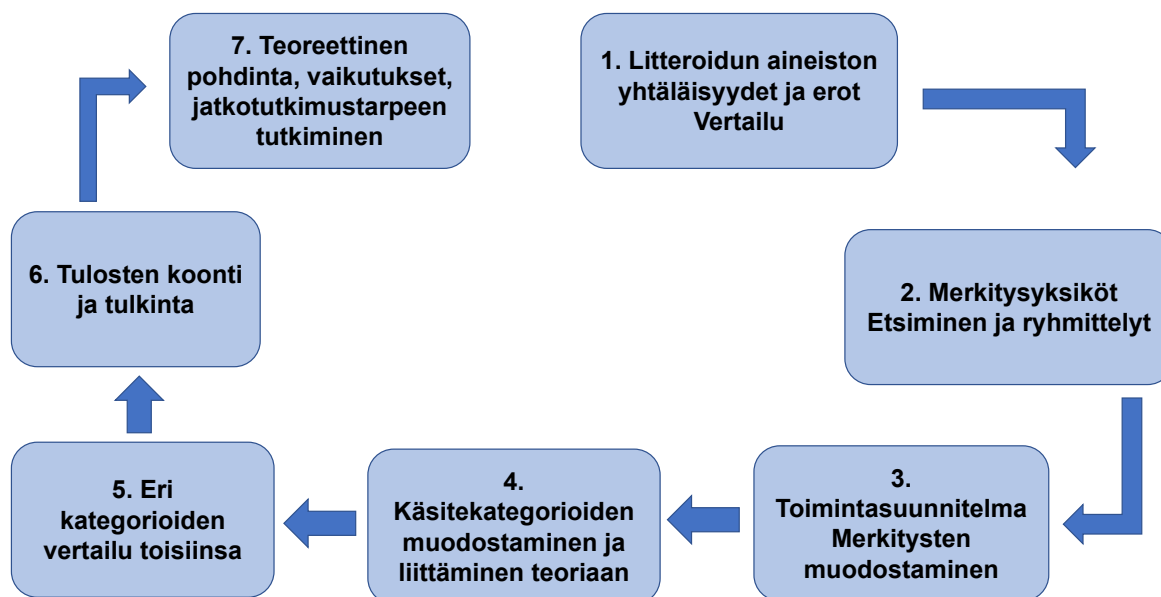
Aineistoa käsitellään neljän pääteeman mukaisesti: 1. Näkemys omasta ammattiosaamisesta verrattuna muihin terveydenhuollon ammattilaisiin, 2. Kokemus muiden terveydenhuollon ammattilaisten ajatuksista koulutetun hierojan ammattitaidosta, 3. Kokemus asiakkaiden ajatuksista eri terveydenhuollon ammattilaisten ammattiosaamisesta, 4. Vapaa kysymys: Mikä ammattinimike kuvaisi nykyään paremmin koulutetun hierojan ammattiosaamista?

Aineiston analyysiin kuuluu kolme tärkeää vaihetta; aineiston luokittelu, analysointi ja tulkinta. Näiden kolmen vaiheen painotus voi vaihdella riippuen tutkittavasta kohteesta. Vaiheiden erot on hyvä tunnistaa. Esimerkiksi aineiston luokittelu ei vielä ole aineiston analysointia, vaan paremminkin se on aineiston tuntemista sekä haltuunottoa (Ruusu vuori ym. 2010, I.)

Tallennetut teemahaastattelut litteroitiin, jonka jälkeen tehtiin saadun aineiston analysointi. Analyysin tekeminen oli työlästä, koska aineisto käytiin läpi useaan kertaan, pyrkimyksenä luoda siitä kokonaiskäsitys. Tällä tavoin pystyttiin aineistoa selkeyttämään ja oli mahdollisuus erotella tutkimuksen kannalta tarpeellinen tieto. Kuten Puusa (2020) korostaa kirjassaan, on laadullisen aineiston analyysissä tarkoituksena saada aikaan aineistosta mielekäs kokonaisuus, joka johtaa rikkaaseen ja perusteltuun tulkintaan tutkittavasta ilmiöstä (Puusa 2020, 148.)

Tämän jälkeen aineisto tiivistettiin, jotta voitiin verrata ilmiöiden suhteita toisiinsa. Ensimmäisessä luokittelussa pyrittiin saamaan esiin tutkimuskysymyksen kannalta merkittäviä asioita, kuten mahdollisia yhtäläisyyksiä. Näistä voitiin muodostaa merkitysyksiköitä. Merkitysyksiköt saattoivat olla pelkästään lauseen osia, jotka sisälsivät jonkin ajatuksen kokonaisuudesta. Löydettyjä merkitysyksiköitä luokiteltiin ja niistä muodostettiin merkityskategorioita. Vaikka yhtenevät merkitykset eivät ilmaisultaan välttämättä olleetkaan samanlaisia, ne olivat vain eri tavoin ilmaistu samasta aihealueesta.

Kuviossa 1 on esitetty fenomenografinen analyysiprosessi, jossa prosessi käynnistyy litteroidun aineiston läpikäynnillä ja tutustumisella. Prosessin tavoitteena on edetä tarkastelemaan kategorioiden välisiä suhteita.

Kuvio 1. Analyysin vaiheet

Analyysi pitää mukanaan varsinaiset tutkimuskysymykset, mutta myös niiden tukena tarkentavia kysymyksiä siitä, miten hieronnan ammattitaito koetaan ja kuvaillaan. Vaikka tarkentaviin kysymyksiin ei varsinaisesti haetakaan aineistosta vastauksia, ne voivat muokata tutkijan aineistoon suhtautumista, mikä siten mahdollisesti voi edistää analysointityötä.

Kun aineistosta löytyi merkitysyksiköitä, lähdettiin niitä luokittelemaan ja näin muodostamaan niistä merkityskategorioita. Tällä luokittelulla helpotetaan merkitysyksiköiden jäsentelyä ja voidaan havainnollistaa se, kuinka erilaisia käsitykset voivat olla.

Merkitysyksiköt jaoteltiin viiteen eri teemaan, joista muodostettiin kuvauskategoriat (A, B, C, D, E, F).

Esimerkkinä käytän tässä Nykyisen ammattiosaamisen korostamiseen liittyvät kategoriat. Haastateltava H9 kertoo asiakkaan ihmetelleen, miten nykyään hoitotekniikat ovat

monipuolistuneet, eikä enää pelkästään levitetä rasvaa. Tämä alatason kategoria hoitotekniikoiden määrän laajentumisesta näkyy näin suoraan ammattitaidon lisääntymisenä asiakkaalle, mutta samalla sen merkitys sopii myös ”Yhteistyö muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa” kategoriaan.

Fenomenografiassa on tärkeää myös vertailla eri kategorioita keskenään, jolloin saadaan esiin kategorioiden väliset eroavaisuudet ja yhteneväisyydet. Lopullisessa kategorioinnissa täytyy olla oman teoretisoinnin lisäksi myös teoreettisia käsitteitä. Näitä on hyvä kuljettaa mukana koko prosessin ajan. (Vehmas 2015, 107-108.)

Taulukko 1. Esimerkki fenomenografisen analyysin rakentumisesta

Litteroitu aineisto	Merkitysyksikkö	Merkityskategoria (alatason kategoria)	Kuvauskategoria
Näyte 1: ...niinku on omatki asiakkaat ihmetelly sitä, et aika <u>paljon erilaisia tekniikoita on käytössä nykyisin</u> ...niinku ei ole sitä klassista rasvan levittelyä (H9)	-ammattitaito näkyy asiakkaille -oman ammatin arvostus lisääntyy	Hoitotekniikoiden määrä laajentunut	Nykyisen ammatti-osaamisen arvostaminen (C)
Näyte 2: ...ollaan siinä samassa ketjussa ja <u>mä annoin ensitason ohjeistuksen</u> siinä ja <u>sitten mä ohjasin eteenpäin</u> henkilölle, joka tekee päätyökseen sitä asiakkaan niinku kuntouttamista liikunnan avulla (H3)	Yhteistyöketju	Ohjaus toiselle ammattihenkilölle	Yhteistyö muiden terv. huollon ammattilaisten kanssa (B)

Näyte 1:ssä haastateltava kommentoi asiakkaan lausetta, jonka tulkitsin olevan asiakkaan positiivinen huomio, eikä suinkaan jotain, mitä hän ei tullut hieronnasta hakemaan. Kuten Vehmas (2015) toteaa väitöskirjassaan, ilmaukset ovat aina riippuvaisia niin tutkimushenkilöstä kuin tutkijastakin. Se missä kontekstissa ilmaus ilmaistaan, määrittää sen merkityksen. Samaa merkitystä sisältävien ilmaisuiden suhteista syntyy kuvauskategoria. (Vehmas 2015, 109.)

Analyysissä on tarkasteltu kategorioiden välisiä suhteita, mutta erityisesti on selvitetty mihin käsitteisiin ne liittyvät. Havaittiin, että eri kategorioista löytyi osittain lomittain olevia käsitteitä. Se, miten hierojan ammattitaito nähdään nykyään, koostuu käsitteistä oman ammattiosaamisen arvostus, terveydenhuollon ammattilaisten arvostus, asiakkaiden arvostus ja ammattinimikkeen päivittäminen. Taulukossa 2 on esitetty kuvauskategoriat ja niitä yhdistävät teoreettiset käsitteet. Jokainen käsite on linkittynyt useampaan kuvauskategoriaan.

Taulukko 2. Kuvauskategorioita yhdistävät teoreettiset käsitteet

Kuvauskategoria	Kuvauskategorioita yhdistävä teoreettinen käsite
-kokemus (A) -yhteistyö/verkosto (B)	Oman ammattiosaamisen arvostus
-kokemus (A) -yhteistyö/verkosto (B) -ammattiosaamisen arvostaminen (C)	Terveydenhuollon ammattilaisten arvostus
-kokemus (A) -yhteistyö/verkosto (B) -koulutuksen kehittäminen (D) -ammattinimikkeen muutos (E)	Asiakkaiden arvostus
-kokemus (A) -ammattiosaamisen arvostaminen (C) -koulutuksen kehittäminen (D) -ammattinimikkeen muutos (E)	Ammattinimikkeen päivittäminen

Taulukossa 3 on kuvattu suhteita, joita on nähtävissä eri kriteerien ja kuvauskategorioiden välillä. Taulukko pyrkii kuvaamaan yhdistäviä ja erottavia tekijöitä, jotka muodostavat hierojan ammatin arvostuksen ulottuvuuden.

Taulukko 3. Tulosavaruus erilaisista tavoista käsittää hierojan ammatin arvostuksen suhteessa kategorioita yhdistäviin käsitteisiin.

Kuvauskategoriat

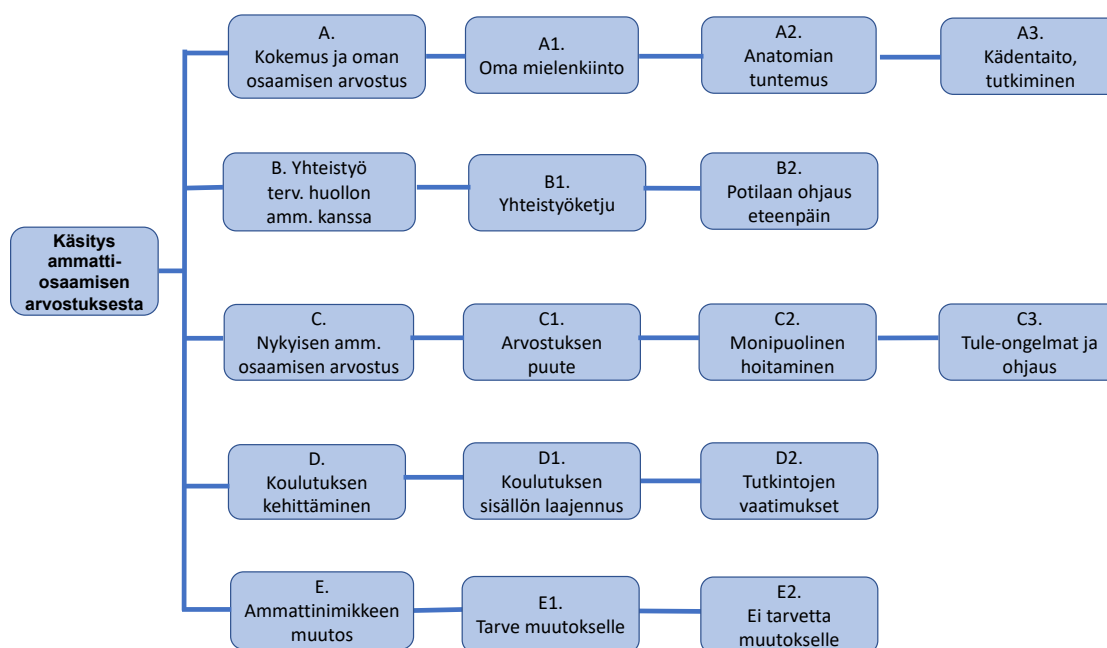
	Ammatti kokemus (A)	Yhteistyö muiden terv.huollon amm. kanssa (B)	Nykyisen ammatti- osaamisen arvos- taminen (C)	Koulutuksen kehittäminen (D)	Ammatti- nimikkeen muutos (E)
Oman ammatti- osaamisen arvostus	Pitkä kokemus tuo varmuutta	yhteistyö tuo varmuutta omaan osaamiseen			
Terveydenhuollon ammattilaisten arvostus	pitkä kokemus tuo arvostusta	yhteistyö lisää myös muiden arvostusta	tuo arvostusta		nimikkeen muutos lisää tietoa ammatti- osaamisesta
Asiakkaiden arvostus	pitkä kokemus tuo arvostusta	muiden suosittelu antaa arvostusta		lisää eri hoitomenetelmiä	nimikkeen muutos lisää tietoa ammatti- osaamisesta
Ammattinimikkeen päivittäminen	koetaan lisäävän oman työn arvostusta		nimikkeen nyky- aikaistaminen antaa paremman kuvan osaamisesta	tietyt koulutukset pakollisia	antaa paremman kuvan osaamisesta

10 Tulokset teemahaastattelusta

Koulutettujen hierojien käsityksiä ammattiosaamisen arvostuksesta kuvataan tässä tutkimuksessa kuvauskategorioiden avulla. Käsitykset ammattiosaamisen arvostuksesta on kuvattu viiden eri haastatteluissa esiin tulleiden kuvauskategorioiden avulla.

Haastattelumateriaali käytiin läpi useaan kertaan pyrkimyksenä löytää usein toistuvia lauseita tai sanoja haastatteluista. Näistä muotoutui kuvauskategoriat A, B, C, D ja E. Kategorioina ovat ammattikokemus, yhteistyö muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa, nykyisen ammattiosaamisen muiden arvostus, koulutuksen kehittäminen ja ammattinimikkeen muuttaminen. Kuvauskategorioiden muodostettiin haastatteluiden perusteella eri määrä merkityskategorioita. Kuviossa 2 on kuvattuna tulosavaruus ammattiosaamisen arvostuksen kuvauskategoriat.

Tuloksissa käytetään suoria sitaatteja, jotka ovat tulleet esille aineistosta. Haastateltavien vastauksissa on käytetty lyhennettä (H).

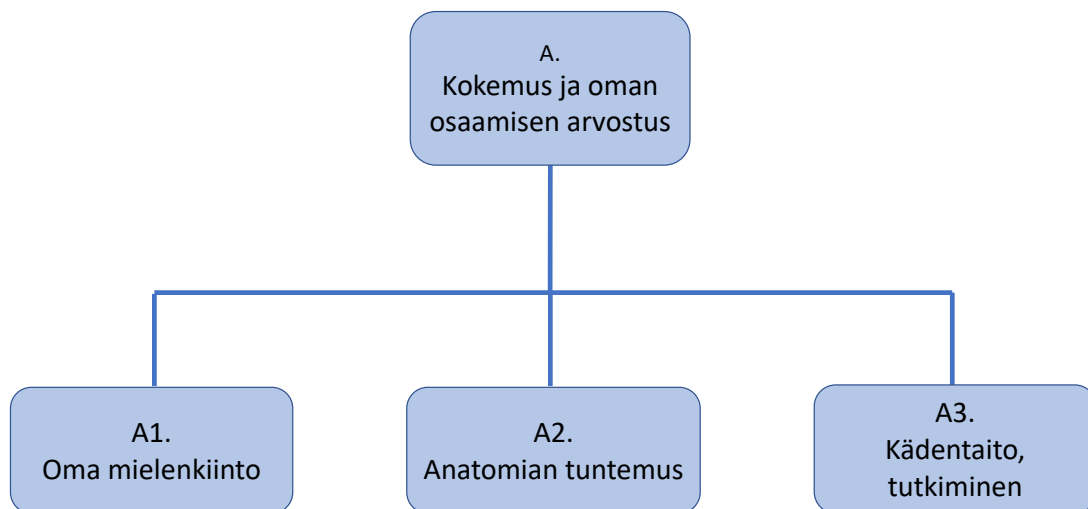

Kuvio 2. Tulosavaruus hierojien käsityksestä ammattiosaamisen arvostuksessa

10.1 Ammattiosaamisen arvostus hierojan ammattikokemuksena ja oman osaamisen arvostuksena

Ensimmäinen ammattiosaamisen arvostus muodostui hierojan ammattikokemuksesta. Merkittävä tekijä ammattiosaamisen arvostuksessa oli haastateltavien mukaan juuri hierojan oma ammattikokemus erilaisesta hoitotyöstä. Käsitys arvostuksesta liittyi siihen, kuinka pitkään hieroja on kliinistä hoitotyötä tehnyt. Myös kiinnostus erilaisiin jatkokoulutuksiin sekä niiden tuomiin manuaalisiin taitoihin koettiin merkittäväksi tekijäksi ammattiosaamisen arvostuksessa. Tärkeänä taitona koettiin erityisesti kädentaidot, niin itse hoitamisessa kuin tutkimisessakin. Ammattiosaaminen on osa ammatti-identiteettiä, jota Hall (2002) kuvaa olevan osana kokonaisuutta ja tapoja, joilla ajattelemme muiden näkevän osaamisemme (Hall 2002, 39).

Kuviossa 3 on kuvattuna ammattikokemukseen liittyvät kategoria (A1 – A3).

Kuvio 3. Käsitys ammattiosaamisen arvostuksesta hierojan ammattikokemuksena ja oman osaamisen arvostamisena

10.1.1 Koulutetun hierojan oma mielenkiinto (A1)

Tärkeä tekijä ammattikokemuksessa on hierojan oma asenne ja mielenkiinto ammattitaidon kehittämiseen. Kuten Rauramo (2012) kirjoittaa, motivaatiolla voidaan mahdollistaa

oppiminen sekä myös mielekäs työ. Oppimista edistää työ, joka ominaisuuksiltaan, tavoitteeltaan sekä arvoiltaan vastaa tekijäänsä. (Rauramo 2012, 157.)

Se, että tyytyykö ammattitutkinnossa saatuihin oppeihin vai hakeeko aktiivisesti lisää oppia, koettiin haastatteluissa tärkeäksi tekijäksi. Vaikka terveydenhuollon ammattilaisilla onkin kouluttautumisvelvollisuus, liian monet eivät käy koulutuksissa. Koulutuksia on saatavilla paljon erilaisia, joten vain oma mielenkiinto on rajana.

*No mun mielestä ei ehkä koskaan riitä tai oo varmaan riittävääkin, mutta se riippuu siitä, että mikä se oma mielenkiinto on sitte että mihin mihin asti sie haluat sitä viiiä.
(H9)*

Käsitykseen ammattiosaamisen arvostuksesta vaikutti vahvasti myös se, miten koulutettu hieroja käyttää kaikkea osaamistaan asiakkaiden kanssa. Muutamissa haastatteluissa tuli esiin se, miten monet koulutetut hierojat tyytyvät tekemään niin sanottua perushierontaa, vaikka ehkä osaamista olisi monipuolisempaankin käsittelyyn. Opittujen menetelmien monipuolinen käyttäminen antaisi asiakkaille paremman kuvan koko ammattikunnan ammattiosaamisesta.

Osaaminen kyllä lähtee just siitä itestään, että mitä tekee, että jos ajatellaan klassista hierontaa, niin mä en oo tehny pelkästää sitä varmaan kohta 10 vuoteen, että kaikkee muuta tulee tehtyä. Just niitä käsittely mobilisointia ja kaikkia. (H6)

Jos mä ajattelen vaikka omaa osaamistanini mul on useamman kerran asiakkaiden suusta tullu, että ne sanoo kutakuinkin jotenki tällai, että tää mitä sä teet, niin ei tää ole enää hierontaa, vaan sähän teet jo niinku samoja mitä vois siel fysioterapiassa tai jossain muussa hoitomuodossa niinku tehdä. Elikä ne myös asiakkaat sen oivaltaa, että se on jo semmosta aika kokonaisvaltaista hoitamista. (H7)

Pitkään hierojana toimineilla on kertynyt kokemusta erilaisista hoidoista niin työn kuin koulutuksenkin kautta. Hoidot voivat olla hyvinkin monipuolisia. Usein potilaat ajattelevat, että koulutettu hieroja tekee vain hierontaa ja esimerkiksi fysioterapeutti tekee monipuolisemmat hoidot. Tämä ei kuitenkaan enää nykyään pidä paikkaansa, sillä koulutetun hierojan tutkinto pitää sisällään niin tutkimiseen kuin kuntoutukseenkin kuuluvia menetelmiä. Siksi potilaat usein hämmästyvätkin positiivisesti.

10.1.2 Anatomian tuntemus (A2)

Yksi ammattikokemuksen tärkeä tekijä on vahva anatomian tuntemus. Haastatteluisa tuli esiin haastateltavien näkemys omasta ammattitaidosta, etenkin juuri anatomian osalta. Ammattitutkinnosta saatavaa anatomian osaamista muutamit haastateltavat vertasivat fysioterapian koulutuksesta saatavaksi.

Mutta kyllä mie ainaki on niinku huomannu sen että siis jos vertaa vaikka fysioterapiaa mikä on hyvin lähellä mejän ammattikuntaa, niin kyllä meillä on ehkä paremmat taidot sitte tavallaan siihen lihakseen liittyvät miten miten me saahaan sitä lihaskudosta sieltä. Meil on enemmän ehkä siihen niitä repertuaareja. (H9)

Esimerkiks fyssari, joka on käyny hierojakoulun, sillä on mun mielest tosi hyvä osaaminen. Mut jos et sä oo käyny hierojakouluu, niin sit se on kans sillee, että on vähemmän tietoo vaikka osasta anatomia jutuista mitään niinkun hierojalla tai mul on vähän semmonen käsitys. (H8)

Koulutetun hierojan kokemus sisältää anatomian osaamisen lisäksi myös kykyä ja taitoa yhdistää tiedot hoitotilanteeseen. Haastateltavat tunsivat vahvaa ammattiosaamista juuri siinä, miten anatomian tuntemuksella voidaan paikallistaa ja hoitaa esimerkiksi erilaiset liikerajoitusta aiheuttavat ongelmat.

Ni se on ehkä itellä se vahvuus vahvuus siinä ja kyllä tietysti anatomia tuntemus on kohtalaisen hyvä, että löytää ne tietyt kohdat siellä mitkä vaivaa niinkun johonkin liikesuuntaan. (H4)

Haastateltava H4 toteaa myös, että;

Hierojan täytyy olla muutakin kuin rasvan levittäjä elikkä anatomian tuntemus täytyy olla hyvä, että pystytään auttamaan ja kehittymään siinä työssä. (H4)

Taito tehdä hoidossa muutakin kuin vain perushierontaa, nostaa ammatinarvostusta asiakkaisissa. Kuten muutamissa haastatteluisa tuli esiin, juuri anatomian ymmärtäminen ja

sen yhdistäminen hoitotilanteeseen tuo arvostuksen lisäksi myös lisää tietoa ja kokemusta, jota tarvitaan kehittyäkseen ammatissaan vielä enemmän.

10.1.3 Kädentaito ja tutkiminen (A3)

Tärkeä osa hierojan ammattia on aina ollut käsillä hoitaminen. Kuten Hartea (1930) varhaisessaan kirjassaan toteaa, jo Suomen Kansanomaisessa Hieromaopistossa kaikki hieronta tehtiin käsin ja käytettävien hierontaliikkeiden määrä oli suuri. (Hartea 1930, 6-7.) Vaikka koulutetun hierojan käyttämät menetelmät ovat merkittävästi lisääntyneet noista ajoista, on käden taito kuitenkin tärkeässä osassa. Käsillä tekeminen on vahvasti mukana hoitamisessa, mutta niitä tarvitaan myös erityisesti tutkimisessa.

Mutta kyllä mie ainaki on niinku huomannu sen, että siis jos vertaa vaikka fysioterapiala, mikä on hyvin lähellä meidän ammattikuntaa, niin kyllä meillä on ehkä paremmat taidot sitte tavallaan siihen lihakseen liittyvät miten me saahaan sitä lihaskudosta sieltä. Meil on enemmän ehkä siihen niitä repertuaareja. (H9)

Yks iso tutkimisen menetelmä mitä mä ajattelen, että missä koulutetut hierojat saattaa olla parempia kun saattaa vertautua oikeinkin hyvin esimerkiksi lääkäreihin tai sairaanhoitajiin, on kyl palpaatio taito, koska me ollaan niin paljon asiakkaissa kiinni, niin meillä saattaa olla semmonen käsillä tuntemisen taito saattaa olla kyllä hyvinkin korkeilla tasolla verrattuna moniin muihin terveydenhuollon ammattihenkilöihin. (H3)

Vaikka erilaisilla testauksilla pystytään selvittämään kehon lihasten kireyksiä, on kuitenkin hyvä palpaatiotaito yksi tärkeimpiä tutkimisen välineitä.

Hyvä kädentaito ja tutkimisen hallinta liittyy vahvasti myös asiakkaan kohtaamiseen.

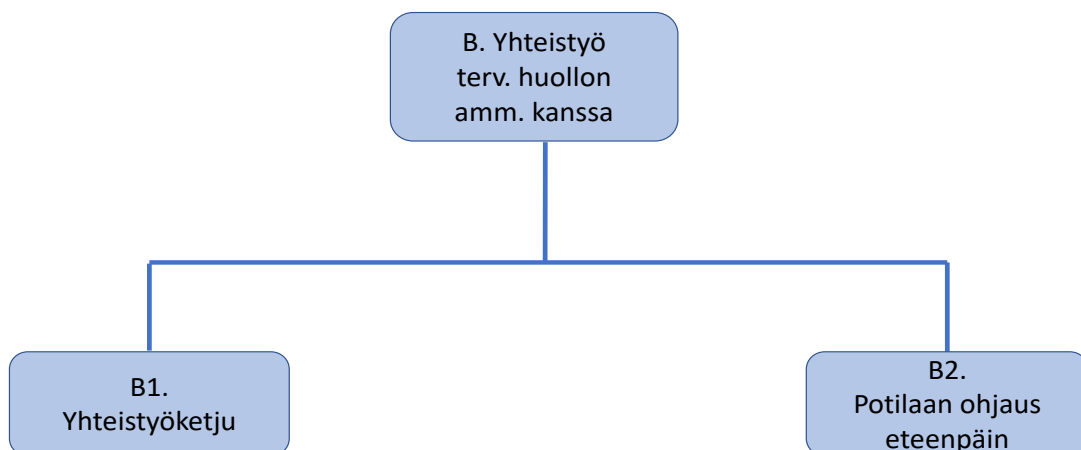
niin tota näkee sen ehkä sen niinku manuaalisen taidon sen alussa jo niin mun mielestä se on aika iso asia siinä, et kummiski asiakas kohdataan ja tutkitaan niin että osaa ylipäänsä tehdä sen niin luottamusta herättävästi, että ku kosketaan asiakasta. Mun mielestä se on tullu niinku hieronta puolelta aika hyvin vastaa. (H1)

Hierojan työssä käsillä koskeminen pitää aina olla ammattimaista ja perusteltua. Nykypäivänä turhain usein saa lukea väärin tehdystä tai väärin ymmärretystä hierojan kosketuksesta.

Haastatteluissa tuli esiin, miten tärkeänä koulutetut hierojat pitivät koulutuksesta saatavaa taitoa potilaan kohtaamiseen.

10.2 Ammattiosaamisen arvostus yhteistyönä muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa

Toinen ammattiosaamisen arvostus muodostui yhteistyöstä muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa. Moniammatillista yhteistyötä voidaan pitää yhtenä tärkeänä välineenä, jolla erilaisiin terveyden haasteisiin voidaan vastata. Yhteistyöllä ja verkostoitumisella eri terveydenhuollon ammattilaisten kanssa voidaan vahvistaa ja kehittää omaa osaamista sekä näin myös vahvistaa arvostusta. Kuten Rauramo (2012) mainitsee kirjassaan, voidaan arvostus jakaa kahteen eri osaan. Tärkeimpänä voidaan pitää itsensä arvostusta sekä sosiaalista arvostusta, jota voidaan saada muilta ihmisiltä, kuten kollegoilta ja asiakkailta (Rauramo 2012, 123). Tyypillisimmät ongelmat tulevat yleensä tietämättömyydestä toisen ammattiryhmän ammattiosaamisesta, mikä saattaa vähentää ammattiryhmän arvostamista. Kuviossa 4 on kuvattuna muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa yhteistyöhön liittyvät kategoriat (B1 – B2).

Kuvio 4. Käsitys ammattiosaamisen arvostuksesta yhteistyönä muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa

10.2.1 Yhteistyöketju (B1)

Yhteistyön merkitys tuli tärkeänä esiin erityisesti pidempään koulutettuna hierojana toimineiden haastatteluissa. Omalla toiminta-alueella muut terveydenhuollon ammattilaiset, kuten lääkärit tai fysioterapeutit, ohjaavat helpommin kokeneelle hierojalle potilaita hierontahoitoon. Tähän vaikuttaa myös koulutetun hierojan erikoistuminen hoidon eri alueille, esimerkiksi urheiluhieronta tai lymfahieronta.

Haastatteluissa tuli esiin myös, että jotkut lääkärit lähettävät tietynlaiset potilaat hierojalle ennen fysioterapeutille menoa.

Nykyään oon huomannu, että muutama asiakas on ollu ku on käyny työterveyslääkärillä, tää lähete käytäntö eli se että lähetetään fyssarille, siel on muutama tämmönen työterveyslääkäri, jotka oli ohjannu selkeesti toimistotyöläisen vaivat ensin hierontaan. (H5)

Hyvänä yhteistyötapana oli myös niin sanotut vakio yhteistyökumppanit, joiden välillä potilaita voidaan ohjata. Yhteistyöketju oli joillain myös samassa vastaanottotilassa.

Et just just tota noni mul on semmonen kaveri tekee mun kaa nyt tota samassa tilassa töitä, joka on fysioterapeutti ja koulutettu hieroja. (H5)

Vähemmän aikaa koulutettuna hierojana toimineilla yhteistyöketju usein rajoittuu alussa vain muihin koulutettuihin hierojiin. Myöhemmin kokemuksen ja myös markkinoinnin avulla tietoisuus ammattiosaamisesta leviää muille terveydenhuollon ammattilaisille, mikä mahdollistaa yhteistyön helpommin.

10.2.2 Potilaan ohjaus eteenpäin (B2)

Yhteistyö ei tarkoita pelkästään sitä, että fysioterapeutti tai lääkäri suosittelee potilaalle tiettyä koulutettua hierojaa. On hyvä tutustua oman toiminta-alueen terveydenhuoltoalan ammattilaistarjontaan, kuka on erikoistunut millekin osa-alueelle. Tärkeä osa omaa ammattiosaamista on myös se, että osaa ohjata potilaan juuri oikeanlaiselle terveydenhuollon ammattilaiselle, jos huomataan, että koulutetun hierojan hoito ei enää vie hoitoa riittävästi oikeaan suuntaan.

Ollaan siinä samassa ketjussa ja mä ite käytin paljon fysioterapeutteja ja mä ohjasin asiakkaitani. Mä annoin ensitason ohjeistuksen siinä ja sitten mä ohjasin eteenpäin henkilölle, joka kuitenkin tekee niinkun sitä päätyökseen sitä asiakkaan niinku kuntouttamista liikunnan avulla. (H3)

Hyvää asiakaspalvelua ja hoidon eteenpäin viemistä on ohjata potilas juuri oikeanlaiseen jatkohoitoon, vaikka yhteistyö eli potilaan ohjaus hierojalle ei aina toimisikaan toiseen suuntaan.

et kylmä enemmän sit saatan sinne tietylle kiropraktikolle tai OMT fyssarille ohjata sen asiakkaan ja ei sieltä monesti tuu et no käyhän siellä hyvällä hierojalla et se auttaa sua, et ei se niin päin tuu koskaan. (H6)

H6 toteaa haastattelussa myös;

Mikä mulla on tossa kun ne tuntee minut niin ne kyllä niinku kaverit, jotka on 20 vuotta ollu fyssareina niin tuota ne työntää niitä asiakkaita mulle, myös minulle niinku hoitoon ja tavallaan pystyy pitämään sitä niinku laatusanaa siinä mukana. (H6)

Vaikka hieronnan peruskoulutus ja erikoistumisopinnot antavat merkittävän tietotaidon, hyvän hierojan täytyy silti tuntea oman osaamisensa rajat ja milloin hoitoketjuun tarvitaan muun alan osaamista.

Mun mielestä tärkeintä se saatu oppi, että myös se osaa ohjata eteenpäin tarvittaessa jollekin muulle terapeutille. (H5)

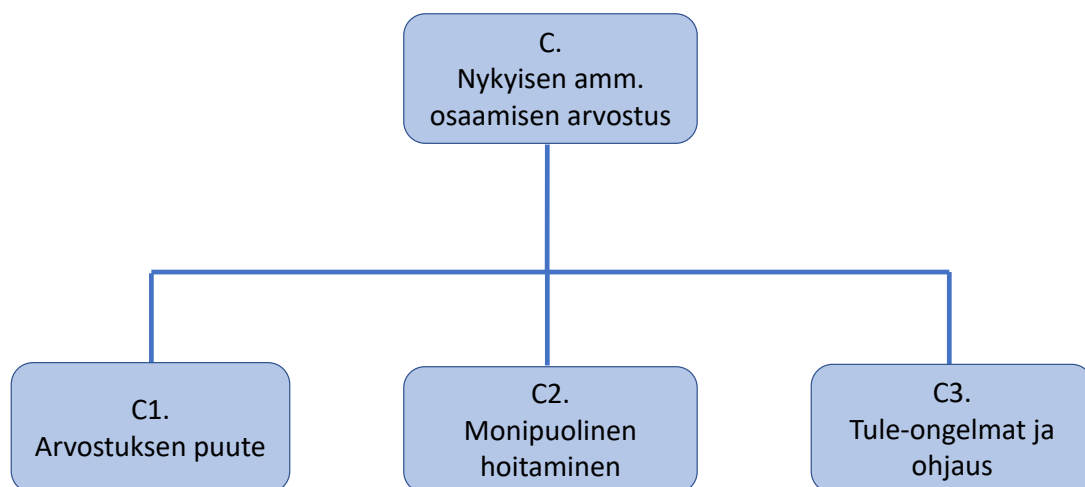
Moniammatillisessa yhteistyössä tavoitteena on potilaan huomioiminen kokonaisuutena. Tämä onnistuu vain eri asiantuntijoiden yhteistyöllä, jossa asiantuntijuudet tunnustetaan ja selkiytetään. Jos näkökulma potilaan hoidosta ja sen etenemisestä muodostuu vain jonkun tietyn ammattikunnan näkemyksenä, voi se heikentää kokonaishoidon laatua. (Sandström ym. 2014.)

Tämä usein vaatii terveydenhuollon ammattilaiselta vahvaa näkemystä muiden ammattilaisten osaamisalueista sekä myös rohkeutta tunnustaa rajat omassa ammattiosaamisessa.

10.3 Ammattiosaamisen arvostus nykyisen ammattiosaamisen arvostamisena

Kolmas ammattiosaamisen arvostus muodostui hierojan nykyisen ammattiosaamisen arvostamisesta. Rauramo (2012) kirjoittaa kirjassaan arvostuksen merkityksestä. Arvostus jaetaan yleensä kahteen osaan; sosiaaliseen arvostukseen, jota saadaan muilta ihmisiltä ja sekä itsearvostukseen. Arvostuksen lisääntyminen vahvistaa itsetuntoa, mutta väheneminen saattaa lisätä heikkouden tunnetta. (Rauramo 2012, 123.)

Haastatteluissa tuli vahvasti esiin hierojan ammattiosaaminen nykypäivänä ja sen merkitys saatavalle arvostukselle. Haastateltavien mukaan usein koulutetun hierojan ammattia ei riittävästi arvosteta, vaikka ammattiosaamista on monille hoidon eri osa-alueille. Kuviossa 5 on kuvattuna nykyiseen ammattiosaamiseen liittyvät kategoriat (C1 – C3).

Kuvio 5. Käsitys ammattiosaamisen arvostuksesta nykyisen ammattiosaamisen arvostamisena

10.3.1 Arvostuksen puute (C1)

Kun puhutaan koulutetun hierojan ammattitaidon arvostuksesta, tulee esiin keskusteluissa myös arvostuksen puute. Se voi ilmetä muiden terveydenhuollon ammattilaisten ajattelemattomista tai ajatelluista kommentteista, joissa koulutetun hierojan ammattitaitoa

arvostellaan tai vähätellään. Tämä voi olla tietämättömyyttä nykyisestä hieronnan laajasta ja monipuolisesta koulutuksesta tai sitten se on tarkoituksen mukaista kilpailijan vähättelyä, jolla pyritään saamaan potilas pidettyä omalla vastaanotolla.

Vähättelyllä pyritään asettamaan terveydenhuollon ammattilaiset tiettyyn arvojärjestykseen, eikä haluta ajatella eri ammattitaitojen ominaisuuksia hoitoketjun eri vaiheissa.

kyl siin on se on aina tää näin et hieroja hoitaa oireita ja sitten ne oikeet ammattilaiset mieltii, et mikä missä se oikee syy on, ja tämmöst. (H2)

Arvostuksen puute voi esiintyä myös potilaiden käytöksenä, jolloin tiettyjen tuki- ja liikuntaelin vaivojen kanssa ei haeta hoitoa koulutetulta hierojalta, koska joku on sanonut, että siitä ei ole hyötyä. Haastatteluissa tuotiin esiin, että monesti juuri fysioterapeutit vähättelevät koulutetun hierojan osaamista, mutta myös joillain lääkäreillä on hyvinkin rajoittunut suhtautuminen hierontaan hoitomuotona.

No mun mielestä muuten ehkä etenki fysioterapian ja niinku jotenki fysioterapeuteilla on sellanen ehkä vähän väheksyy tätä hieronnan merkitystä niinku hoitotyössä. Et just tota mul on semmonen kaveri tekee mun kaa nyt samassa tilassa töitä, joka on fysioterapeutti ja koulutettu hieroja, ni siinä oli just käynny asiakas niska-hartia vaivojen kanssa, siis ihan lihasperästä ja käyty aikasemmin viis vai kuus kertaa sarjana fysioterapiassa ja fysioterapeutti oli sanonut ei kannata kyllä hierontaan mennä, et sit ei oo mitää hyötyä. (H5)

Mut sitte taas ehkä semmonen arvostuksen puute ja semmone yhteiskunnan osana oleminen, ni on vähän se aliarvostettu. Että tuntuu välillä et aina ku kirjat, että hieroja kertoo niin se ei ei välttämättä edes sille terveyskeskuslääkärille ole mitää, vaikka mitään kirjottais mummukalle mukaan tai muuta, että siellä pitäis olla joku vähintään se fysioterapeutti, että sitten ne kuuntelisi tai muuta. (H6)

Kuten ETENE (2011) julkaisussa todetaan, potilaiden ja ammattilaisten välinen sekä myös ammattilaisten keskinäisen yhteistyön on oltava toista arvostavaa. Keskinäinen luottamus, rehellisyys sekä sitoutuminen hoitotyön tavoitteisiin saa aikaan oikeanlaisen

vuorovaikutuksen. Tämän tärkeänä osana on juuri toisen terveydenhuollon ammattilaisen tiedon, ammattiosaamisen sekä kokemuksen arvostaminen. (ETENE 2011, 6.)

Vaikka eri terveydenhuollon ammattilaisten koulutus on omalla alallaan kattavaa, olisi hyvä myös tutustua muiden ammattilaisten ammatin sisältöihin.

10.3.2 Monipuolinen hoitaminen (C2)

Yhdeksi tärkeäksi ammatin arvostuksen tekijäksi nähdään haastatteluissa koulutetun hierojan kykyä käyttää monipuolisia hoitotekniikoita. Monet ajattelevat hierojan tekevän vain hierontaa, mutta nykypäivänä hieronta on vain yksi menetelmä monien muiden erilaisten hoitomenetelmien joukossa.

Jo hieronnan peruskoulutus pitää sisällään paljon menetelmiä, mutta erikoisammattitutkinnon suorittanut koulutettu hieroja voi erikoistua moneen erilaiseen hoitomenetelmään.

Haastateltavat toivat esille, että monesti potilaat ovat tottuneet saavansa vain hierontaa, mutta yllättyvät positiivisesti ammattitaitoisen hierojan käyttämistä menetelmistä.

No se on sellanen perustyö ja sitte tota et jos niinku on omatki asiakkaat ihmetelly sitä, et aika paljon erilaisia tekniikoita on käytössä nykyisin. Että Wou, ai täältäkin, miten sie tuoltaki, että ei mul oo koskaan tuolta otettu tai käsitelty tuolla tavalla. Että kyllä niitä on, niinku ei ole sitä klassista rasvan levittelyä. (H9)

Mut toi justinsa, että ihan jos on pelkästään koulutte hieroja, ni ajatellaan, et se pelkästää hieroo, mutta sitten ihan hämmentyy, et jos tehäänki venytyksiä tai jotain justiin niinku testejä, alkutestejä, ne hämmentyy välillä siitäkin. (H8)

Kuten aikaisemmin mainittiin, jotkut koulutetut hierojat tyytyvät tekemään vain perushierontaa eivätkä käytä monipuolisesti eri hoito menetelmiä, vaikka heillä olisikin ollut niitä koulutuksessa. Huolestuttavaa on potilaiden maininta, että tutkimista ja alkutestejä ei ole heille aikaisemmin hieronnan yhteydessä tehty. Juuri huolellisesti tehdyllä tutkimisella voidaan saada selville merkittäviä asioita potilaan vaivasta ja myös se, että riittääkö oma ammattitaito hoidon suorittamiseen, vai pitääkö potilas ohjata toiselle terveydenhuollon asiantuntijalle.

Haastattelussa tuli esille myös potilaiden kokemus siitä, että hierojalle on helppo puhua ja avautua. Monesti lääkärille varattu aika on lyhyt ja tuntuu, että kaikkea ei ehdi puhumaan tai ottamaan esiin.

Must tuntuu et osa asiakkaist ajattelee et me ollaan lääkäreitä ja että me osataan parantaa heidät, mutta tota tai silleen että osa tulee ehkä helpommin hierojalle ongelmista kuin lääkärille ja sitten oot sillee, et no eikö sun pitäis mennä nyt lääkärille selvittää tää. (H8)

Hoidon kannalta kuuntelemisella on merkittävä vaikutus. Potilas saa tunteen, että häntä oikeasti kuunnellaan ja huomioidaan kaikki vaivaan vaikuttavat seikat. Kuunteleminen ja luottamuksen saaminen on merkittävä osa monipuolista hoitokokonaisuutta.

10.3.3 TULE-ongelmat ja ohjaus (C3)

TULE- eli tuki- ja liikuntaelin ongelmien osaamisen taso koettiin haastatteluissa hyväksi. Koulutuksesta saatava tuki- ja liikuntaelinsairauksien teoria opetusta arvostetaan verrattain korkealle koulutettujen hierojien keskuudessa. Vahva näkemys olikin, että saatavan koulutuksen myötä koulutettu hieroja tietää tuki- ja liikuntaelinvaivoista yhtä paljon kuin fysioterapeuttikin. Myös potilaan ohjaus omatoimiseen kuntoutukseen sekä mahdollisesti tarvittaviin jatkohoitoihin oli haastateltavien mielestä koulutetuilla hierojilla hyvin hallussa.

Ammattitaitoinen TULE-ongelmien tutkiminen sekä potilaan ohjaus antavat luotettavan kuvan koulutetun hierojan ammattiosaamisesta, mikä tyypillisesti kerrotaan myös eteenpäin.

Tunnetaan käsillämme paljon mutta kyllä niinku mä koen että myös niinku teoria puolella koulutettujen hierojien osaaminen tuki- ja liikuntaelinsairauksissa, asiakkaan ohjaamisessa, tän tyyppisissä asioissa niin kyllä ne vertautuu kohtuullisen hyvin varmasti esimerkiks fysioterapeutteihin. (H3)

Niin ehkä välillä tuntuu, että moni muu ammattilainen katsoo, että hieroja on vaan se rasvan levittäjä, että ettei ehkä ymmärretä sitä, että siellä kuitenkin mennään tukielin vaivojen auttamisessa myös yhtä pitkälle periaatteessa kun fyssarikin. Kun on hyvä hieroja, niin se pystyy auttamaan ihan yhtä hyvin siinä. (H4)

Haastattelussa näyttäytyi myös hierojan ammattitaidon vertaamista fysioterapeutin ammattiosaamiseen, juurikin potilaan ohjauksen sekä TULE- ongelmien tunnistamisen osalta. Vaikka fysioterapeutin koulutus kestää 3, 5 vuotta ja hieronnan koulutus noin vuoden, koettiin, että hieronnan koulutuksesta saadaan yhtä vahva teoria tieto TULE-ongelmista. Toisaalta koulutusta toivottaisiin olevan enemmän.

Hyvällä koulutuksella koulutettu hieroja pystyy entistä kokonaisvaltaisemmin ohjaamaan potilasta omatoimiseen kuntoutumiseen. Tavoitteena kuntoutuksen ohjauksella on mahdollistaa potilaan parempaa toiminta- ja työkykyä. Tähän yhdistyy tärkeänä osana taito tutkia erilaisia kehon ongelmia ja tämän perusteella suunnitella tarvittava hoito sekä ohjaus.

joo osataan tutkii osataan sit sen tutkimuksen perusteella perusteella mitä tehdään ja hoitaa sen mukaan ja sit myös siihen viel peilaten osataan ohjata asiakas niinkun jatkotoimenpiteisiin (H1)

Tai sitten jos antaa ohjeita ja neuvoja että miten voit edistää sitä omaa oma liikkumiskykyä tai vahvistaa lihasta millä minkälaisella liikkeellä ja näillä niin ai jaa joo joo ja fyssari anto tämmöset ohjeet. No okei, me ollaan samalla linjoilla fyssarin kanssa että ihan näin siellä mennään päällekkäin tai rinnakkain, vois kai sanoa enemmänkin rinnakkain. (H9)

Toisaalta nähdään ohjauksen tärkeys, mutta myös ongelmaksi peruskoulutuksessa siihen käytettävä rajallinen aika. Erilaisten kuntoutusmenetelmien ohjaus vaatii paljon harjoittelua, mutta nykyään hieronnan koulutusten kestot eivät suosi tätä. Opetusta saadaan perusharjoitteiden ohjaamiseen, mutta haastatteluiden mukaan tarve olisi syvällisemmälle koulutukselle.

Toisessa lainauksessa haastateltava kertoo kokeneensa, että koulutettu hieroja ja fysioterapeutti antavat hyvinkin samankaltaisia ohjauksia ja toteaakin terveyden huollon ammattilaisten toimivan hoitotyössä paremminkin rinnakkain kuin erillisinä tekijöinä.

ei niinku määräänsä enempää pysty ehkä niinku pienessä ajassa opettaa mutta siis sen mun tän tietynlainen niinku johdonmukaisuus siitä tutkimisesta hoitamiseen ja sit et sä ymmärrät mitä ohjeita sä voit antaa. (H7)

No ehkä siis enemmän vaan just korostaa kyllä sitä että niinkun et oikeesti pystytäis ohjaamaa enemmän niitä asiakkaita siel kotona. Kun moni ongelma kuitenkin helpottuu sillä, että päästään tekee tiettyä liike juttuja ja muuta. (H8)

Koulutuksessa harjoitellaan hoitoon kuuluvia erilaisia potilaalle ohjattavia venytyksiä, mutta myös aktivoivia ja vahvistavia liikeharjoitteita. Näiden merkitys potilaalle ymmärretään hierojien keskuudessa, mutta haastatteluissa tuli esiin, että näitä kaivattaisiin lisää, jotta potilaan hoidosta saataisiin vielä parempi kokonaisuus.

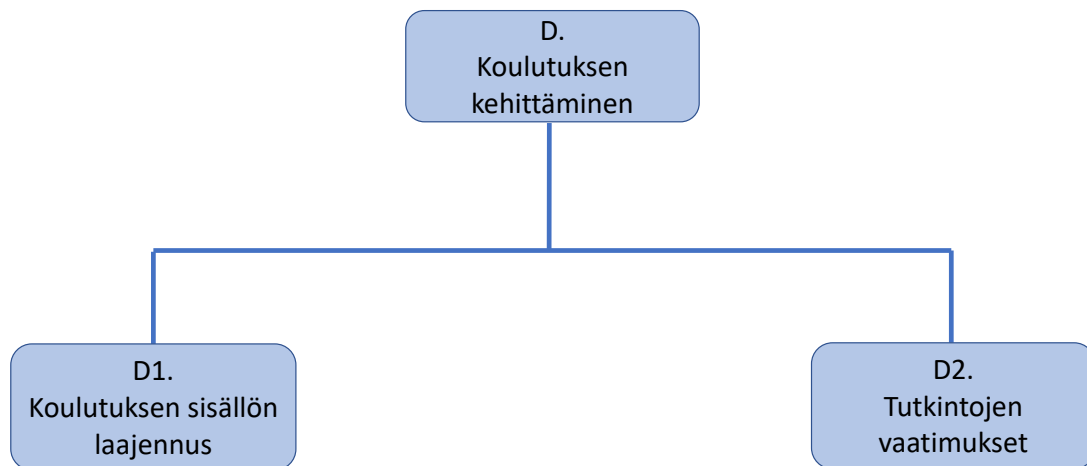
Haastatteluissa tuli esiin ammattitutkinnon ajallinen kesto, joka rajoittaa tiettyjen opintojen syvällisempää läpikäyntiä ja harjoittelua. Koulutuksen kesto on kuitenkin nykyaikana melko mahdotonta pidentää. Opiskelijaksi hakevat suosivat lyhyempiä koulutuksia sekä työn ohessa suoritettavia monimuotokoulutuksia. Siksi monet haastatteluun osallistuneista korostivatkin juuri hieronnan erikoisammattitutkinnon merkitystä hyvänä lisäkoulutuksena.

10.4 Ammattiosaamisen arvostus koulutuksen kehittämisenä

Neljäs ammattiosaamisen arvostus muodostui hieronnan nykyisen koulutuksen kehittämisenä. Vaikka nyky-yhteiskunnassa elinikäinen oppiminen on välttämättömyys niin yrityksille kuin yksilöillekin, se tarjoaa valinnan, jossa ihminen voi halutessaan nauttia uusien asioiden oppimisesta sekä itsensä kehittämisestä. (Saari 2016, 10.)

Haastateltavista pitkään koulutettuna hierojana toimineet kokivat, että koulutus on kehittynyt heidän opiskeluajoistaan ja monet olivatkin jo käyneet lisäkoulutuksena erikoisammattitutkinnon. Kuitenkin haastateltavat toivat esiin myös kehitystarpeita ammattiosaamisen arvostuksen nostamiseksi.

Kuviossa 6 on kuvattuna koulutuksen kehittämiseen liittyvät kategoriat (D1 – D2)

Kuvio 6. Käsitys ammattiosaamisen arvostuksesta koulutuksen kehittämisenä

10.4.1 Koulutuksen laajempi sisältö (D1)

Haastateltavat arvostavat omaa koulutustaan ja toteavatkin sen kehittyneen merkittävästi viime vuosikymmenien aikana. Nykyään koulutus sisältää niin laajasti hoitamiseen liittyviä eri osa-alueita, että haastateltavat kokevatkin koulutetun hierojan ammattitaidon lähestyneen monien muiden terveydenhuollon ammattilaisten tasoa.

Mä epäilen, että me ollaan menty lähemmäs niinkun monia muita ammattilaisia, koska koulutuksen sisällöt on laajentunut ja mun mielestä parantunut tässä niinkun vuosien vuosien varrella mitä on itte tota seurannu tätä alaa niin mä luulen että me ollaan menty jonkin verran ehkä lähemmäs fysioterapeutteja fysioterapeutteja ja muita. (H3)

Haastateltava H3 mainitseekin vielä, että erityisesti tuki- ja liikuntaelinongelmien tutkiminen sekä hoitaminen on kehittynyt koulutuksessa merkittävästi.

Se niinkun tuki- ja liikuntaelinongelmien ymmärtäminen ja niitten niinkun se ja urheiluvammojen ymmärtäminen ja niitten tavallaan hoito hoitomenetelmät ja miten niihin lähetään miten tutkitaan ja miten hoidetaan ja mitä ohjataan niin ehkä se on se

missä mä nään että se suurin hyöty tulis mejän ammattikunnalle, että me oltais niinkun lähempänä sitä niinkun samal kategoriaa mitä fysioterapeutit. (H3)

Toisaalta haastateltavien mielestä juuri potilaalle annettavia hoidon jälkeisiä ohjauksia voisi koulutuksessa lisätä. Näin saataisiin johdonmukaisuutta koko hoitoketjuun, tutkimisesta hoitoon ja siitä ohjaukseen.

No ehkä siis enemmän vaan just korostaa kyllä sitä, että niinkun et oikeesti pystytäis ohjaamaa enemmän niitä asiakkaita siel kotona. (H8)

mutta siis sen mun tän tietynlainen niinku johdonmukaisuus siitä tutkimisesta hoitamiseen ja sit et sä ymmärrät mitä ohjeita sä voit antaa. (H7)

No ehkä vois olla sit semmosta niinkun ohjausta ohjaus niinkun semmosta jälkihoitoa elikkä siellä monesti ihmisellä on se liikkumattomuus on siellä pohjalla, että ne vaivat tulee että ei aina oo se että se on käyny joku trauma trauma siihen kipeeseen kohtaan, vaan sit yleensä se on sitte se, että ei liikuta tarpeeks.” ” Ni ehkä sinne puolelle sit sitä ohjusta et saa semmosen kotihoito ohjeet niin sanotusti. (H4)

Haastateltava H3 totesikin, että tärkeämpää olisi keskittyä tarkentamaan nykyisessä koulutuksessa olevia osa-alueita, eikä ainakaan lisätä mitään uusia. Näitä voisi kukin käydä kiinnostuksensa mukaan lisäkoulutuksina.

Mä enemmänkin ajattelisin, että koulutetut hierojat sekä ammattitutkinnossa että erikoisammattitutkinnossa hyötyisivät siitä, että niitä asioita käytäis vielä tarkemmin läpille ja ehkä laajemmin läpille, kuin se että sinne lisättäisiin uusia osa-alueita. (H3)

Toisaalta jotkut haastateltavat kokivat jo nykyisen koulutuksen olevan riittävän kattava monipuolisten hoitojen tekemiseen.

Kyllä mä luulen et mut mul on hyvä peruskoulutus. Mä teen ylpeänä työtäni tossa noin ja mä tiedän että tuolla kun ollaan kädet kädet iholla ja kyl mä oon ihan ihan paikallani tän koulutuksen kanssa. (H2)

Sit taas niinku hierojan koulutus se on niin se on niin lyhyt, mun mielest oli keskeistä että siinä sai tota hyvät peruslähtökohdat ja myös sen viestin siin mä sanoin jo koulun aikana ja valmistuessa, et nyt mä oon niinkun pääsemässä lähtöviivalla. (H2)

Toisaalta, niin kuin haastateltava H9 totesikin haastattelussa, hoitamisessa ei tunnu mitkään taidot riittävän, mutta tärkeintä onkin oma mielenkiinto jatkuvasti kehittää omaa ammattitaitoa

No mun mielestä ei ehkä koskaan riitä tai oon varmaan riittäväkin, mutta se riippuu siitä, että mikä se oma mielenkiinto on sitte että mihin mihin asti sie haluat sitä viiä. (H9)

Hieronnan koulutusta on säännöllisesti kehitetty siitä lähtien, kun koulutukset muuttuivat ammattitutkinnoiksi. Koulutuksia on pyritty kehittämään niin, että ne vastaisivat nykyisiä hoidon tarpeita mahdollisimman hyvin. Erityisesti erikoisammattitutkinnon koulutuksissa koulutettu hieroja pystyy valitsemaan tutkinnon osat oman mielenkiintonsa mukaisesti.

10.4.2 Tutkintojen vaatimukset (D2)

Tutkintojen vaatimukset vaihtelevat joidenkin oppilaitosten sekä näytön arvioijien välillä.

Joissain tapauksissa tutkintojen näyttöihin tullaan vajavaisin tiedoin ja taidoin.

Aina syy ei ole opiskelijoissa, vaan oppilaitoksissa, joissa opetus ei vastaa tutkinnon vaatimuksia. Joissain tapauksissa näytön arvioijat niin sanotusti katsovat läpi sormien vajavaisia suorituksia. Kinnari (2020) kirjoittaa väitöskirjassaan, että elinikäisessä oppimisessa täytyy taata jokaiselle juuri hänelle sopivaan opiskeluun oikeudenmukainen ja inklusiivinen sekä tasa-arvoinen mahdollisuus. (Kinnari 2020, 430.)

Niin kyl mun mielest perus ammattitutkinnossa siellä oli... se vähän vaihtelee, mun mielest siihen pitäis saada jonkinlainen aika... siinähan on tietyt tutkinnon perusteet, mutta sitten jossain paikoissa niitä vähä sitte joustetaan tavallaan, jossain paikoissa enemmän kun tutkinnon perusteet ja jossain paikoissa just mitä tutkinnon perusteet, että rimaa hipoen mennään ehkä vähän niinku vähän joku sellanen standardi saada, että se on sitte niinku tasalaatusta aikalailla joka paikassa. (H5)

Mutta sit ku mä mietin näyttö tutkintoja ja kun koulutusta on monen niinkun tasosta ja sitten näyttötutkintojen arvioijia on monen tasosia, että läpi mennään niin kyllähän sieltä niinku valmistuu ihmisiä jotka on niinku hierojia. (H7)

Niitten niitten koulutuksien välillä on hirveät erot miten sitä koulutetaan, semmonen käsitys mulla on elikkä miten EAT esimerkiks koulutetaan... kun täällä vaan osa tekee rahaa sillä ja ja ja tuota ei siel oo mitään niinku minun mielestä semmosta näkökulmaa siihen, että miten se miten se tekee. (H6)

Haastateltavat toivat esiin vahvasti eriarvoisuuden eri koulutusten ja arviointien välillä, vaikka tutkinnon perusteet ovat täysin samat kaikilla hieronnan ammatti- tai erikoisammattitutkintoja suorittavilla. Eräs haastateltava toi esiin mielenkiintoisen näkemyksen ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon selkeämmästä erottamisesta. Erikoisammattitutkintoa arvostetaan ja monet haastatelluista olivatkin jo suorittaneet tai suorittivat parhaillaan hieronnan erikoisammattitutkintoa.

Erikoisammattitutkinnon tullessa käyttöön, edellytettiin koulutukseen hakevilta koulutetuilta hierojilta muutaman vuoden ammattikokemusta alalta. Nykyään tästä vaatimuksesta on luovuttu, mutta muutamat haastateltavat olivat kuitenkin edelleenkin vahvasti sen kannalla. Haastateltava H6 esittikin huolensa ammattikokemuksen puutteesta ennen erikoisammattitutkinto koulutusta.

että must ihan käsittämätöntä, että ilman työkokemusta elikkä ku sä valmistut hierojaks, siellähän käy nykypäivän aika paljo kaikkee mahdollisia käsittely tekniikoita, niin ilman sitä kokemusta saa käydä EAT:n, elikkä se systeemi on mun mielestä jotenki outo. Että sä pystyt samantien hyppäämään tuol niinku vuonna 22 valmistuneita hierojia jo jo EAT paperit kädessä, niin se se niinku se tekee sen vaikeuden siinä asiakkaalle esimerkiks kattoo, että kuka siel on sitte se, en mä tiä osaavin, mutta ainaki se, joka niinkö on pysyny alalla ja pitkää alalla elikkä elikkä siihen siihen mä niinku puuttuisin, jos pääsisin niinkö tai haluaisin vaikuttaa jossain ni niin niin tuota mun mielestä ei voi erikoisammattitutkintoon hypätä suoraan koulunpenkiltä. (H6)

Myös haastateltava H4 oli samoilla jäljillä juuri ammattikokemuksesta ja sen näkymisestä. Haastateltava toi esiin ajatuksen ammattinimikkeen porrastamisesta sen mukaan, kun ammattikokemusta kertyy.

Ehkä ehkä siinä sit vois jotaki taso tasoja laittaa lisää, että ykköstason koulutettu hieroja ja sit joku voi käydä kattomassa mitä siihen kuuluu, mitä hän osaa tehdä ja sitä rataa. (H4)

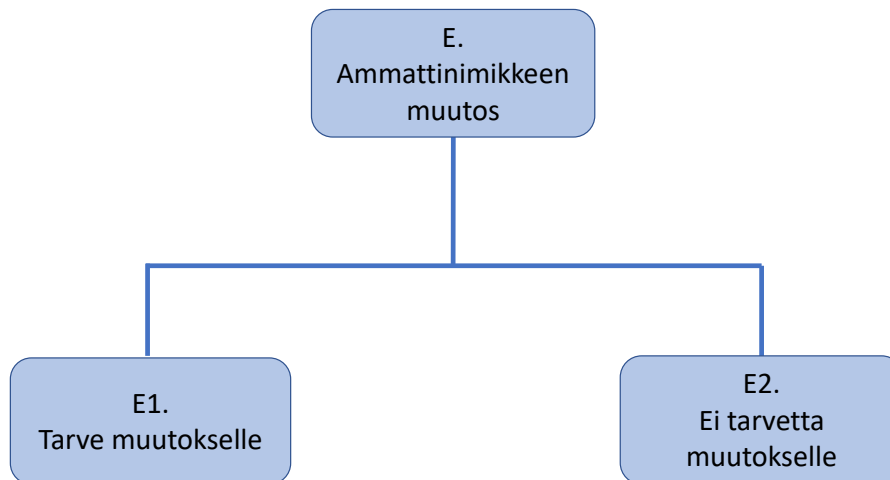
Haastateltavien huolenaiheet kohdistuvat kaikki selkeästi juuri tutkintojen vaatimusten sekä niiden arviointien kehittämiseen. Näyttötutkinnoissa ei haastateltavien mielestä ole selkeää yhdenmukaista linjaa ja siksi tutkintoa suorittavat ovat eriarvoisessa asemassa. Tällä kaikella on vahva vaikutus ammattiosaamiseen ja sen myötä myös ammatinarvostukseen.

10.5 Ammattiosaamisen arvostus nykyisen ammattinimikkeen muuttamisena

Koulutetun hierojan ammattinimike on ollut käytössä jo 1990-luvulta. Koulutuksen sisältö on muuttunut ammatin vaatimusten mukaisesti säännöllisesti. Vaikka ammattinimike kertoo vain hieronnasta, on nykyään vain yksi tekniikka hierojien käyttämistä monista eri hoitomenetelmistä. Viime aikoina onkin käynnistynyt keskustelua siitä, että vastaako ammattinimike nykyistä ammattiosaamisen tasoa vai antaako nimi koulutettu hieroja liian rajaavan kuvan osaamisesta?

Onko tällä mahdollisesti vaikutusta koulutetun hierojan ammatin arvostukseen? Kuten tutkimuksessa aiemmin todettiin, yksi hierojan ammatin arvostuksen tärkeä tekijä on monipuolinen ammattitaito. Olisiko siis tärkeää, että ammattinimike kuvaisi mahdollisimman laajasti ammattiosaamista ja antaisi potilaille sekä muille terveydenhuollon ammattilaisille kuvan, mitä hierojan ammatti pitää sisällään nykyään?

Haastatteluiden perusteella muodostui ammattinimikkeen muuttamiseen selkeästi kaksi eri kategoriaa, jotka ovat kuvattuna kuviossa 7 (E1 – E2).

Kuvio 7. Käsitys ammattiosaamisen arvostuksesta nykyisen ammattinimikkeen muuttamisena

10.5.1 Tarve muutokselle (E1)

Monet haastateltavat korostivat haastatteluissa nykyisen koulutuksen laadukkuutta ja siitä saatavaa ammattitaitoa. Ammattiosaamista verrattiin joiltain osin vastaavan fysioterapeutin ammattiosaamista. Siksi useat haastateltavista olivatkin sitä mieltä, että nykyinen ammattinimike on hieman rajaava, eikä anna oikeaa kuvaa nykyisestä osaamisesta. Haastateltavat pohtivat myös, mikä voisi olla kuvaavampi ammattinimike.

Mun mielestä se on vähän tällainen niinku rajoittunut, siin mieles et sielt vastaanotol tapahtuu paljon enemmän nykyään kun pelkästään se niinku hierontaa et se menee siin tavallaan eri suuntaan se koulutus sisältö. Mut tota siin nimes sais olla mun mielestä enemmän jotain tota vähän tällasta et se ei ois niin rajoittava. (H1)

Yritin pohtia sitä kysymystä että ku ja mä yritin miettiä samalla että mikä työnimike vastais sitten sen koulutuksen laajuutta, niin ehkä se ei se koulutettu hieroja kauheen hyvin sitä koulutuksen laajuttaa vastaa tai koulutuksen sisältöjä vastaa (H3)

Koulutettu hieroja, niin asiakkaat aattelee okei no tolla on se koulutus ja osaaminen. Mut asiakas ei tiiä minkä verran me oikeesti osataan. (H8)

Haastateltavat kokivat, että se mitä vastaanotolla voidaan tarjota, ei ole potilaiden tiedossa. Nykyinen nimi antaa kuvan, että hieroja on koulutettu, mutta se ei yhtään enempää anna informaatiota mitä kaikkea koulutus on pitänyt sisällään.

Haastateltava H2 puolestaan pohti sitä, miten muut terveydenhuollon ammattilaiset näkevät koulutettujen hierojien ammattitaidon osana hoitoketjua.

Siitä mä oon et varmasti niinku suuri yleisö ei välttämättä ihan tiedä että mitä koulutettu hieroja voi tarjota ja saati se mitä ossa. Kiinnostaa erityisesti että myös niinkun toiset terveydenhuollon ammattilaiset näkisi hierojan paremmin osana sitä palettia. (H2)

Koska koulutettu hieroja on terveydenhuollon ammattilainen, kuten esimerkiksi fysioterapeutit, olisi haastateltavan H6 mielestä uuden ammattinimikkeen oltava samalla tasolla fysioterapeuttien kanssa.

Mut mun mielest siin ois aika vaihtaa sitä etenkin nii tavallaan tuua sitä sinne viereen, eli nyt se pitäis tuua jotenki siihen fysioterapeutin viereen, että me ollaan niinku samassa samoja terveydenhuollon ammattilaisia. (H6)

Haastateltavat valtaosin olivat uuden ammattinimikkeen kannalla, mutta jotkut näkivät, että nimimuutos vaatisi haltijaltaan laajempaa koulutusta. Haastateltava H7 näki tarpeen ammattinimikkeen muutokselle, mutta vasta erikoisammattitutkinnon suorittaneille.

Et mä mietin sitä et mä en todellakaan tiiä, mikä se nimike niinku vois olla jos se ois jotain muuta et ehkä se saattaa sitä valmistuvaa hierojaa kuvata en tiiä se koulutettu hieroja mut sit toisaalta mä mietin että ku kattoo erikois ammattitutkinnon tekijöitä ja siellähän rupee olee jo niinku niin monenmoista mitä ne osaa tehdä, et sit niinku mietin sitä nimikettä että et pystyis niinku sitä jotenkin niinkun nostamaan vie niinku eri tavalla tai tai muuta. (H7)

Mun mielestä koulutettu hieroja kyllä se kuvastaa tosi hyvin sitä perustutkintoa. (H5)

Haastatteluissa tuli esiin, että nykyinen nimike voisi olla käytössä ammattitutkinnossa, mutta lisäkoulutusten, esimerkiksi erikoisammattitutkinnon jälkeen sekä kokemusten karttuessa, ammattinimike voisi olla kuvaavampi.

Haastateltava H7 toteaa myös, että nykyinen nimike ei kuvaa riittävästi esimerkiksi hänen omaa tämän hetkistä ammattiosaamista.

Hieroja on tietysti kuvaava, mut eihän se esimerkiks omaa ammattitaitoa varmaan niinku kuvaa tänä päivänä. (H7)

Haastateltavat pohtivat myös mikä ammattinimike kuvaisi paremmin nykyistä ammattitaitoa. Koska koulutetun hierojan työ on paljolti manuaalista tekemistä, myös pohdinta suuntautui tähän suuntaan.

ja tietty se osaaminen on kummiski manuaalis painotteinen, niin se voisi olla just joku manuaaliterapeutti. Se vähän peilaisi sitä näihin muihin muihin aloihin mun mielestä aika hyvin ja se pitää kummiskin keskiössä sen mitään mitä tota osaamista painotetaan mut kuitenkin et siinä se ei myöskään se ei niinku rajoita sitä niin manuaaliterapeutteja on mun mielestä joku tällainen yleinen (H1)

jos vaikka se oisikin tällainen työnimi mikä tää manuaalinen tuki- ja liikuntaelinterapeutti tai fysikaalinen hierontaterapeutti, niin tää varsinkin toi manuaalinen tuki- ja liikuntaelinterapeutti (H3)

Vaikka haastateltavat valtaosin olivatkin sitä mieltä, että ammattinimike vaatisi päivityksen nykyaikaan, ei uuden ammattiosaamista kuvaavamman nimen keksiminen ollut helppoa.

10.5.2 Ei tarvetta muutokselle (E2)

Haastatteluissa haastateltavat kokivat ammattitaitonsa erittäin vahvaksi jo ammattitutkinnon jälkeen. Vaikka osaaminen on monipuolista, silti osa haastateltavista piti nykyistä ammattinimikettä kuvaavana ja oikeanlaisena.

Sanooko se koulutettu hieroja monelle muuta ku, että se on siis koulut käyny, mut sitte monikin sitten on niinku sanonu sitä että no käyhän ne niinku jossakin muuallakin. Mun minun mielestä se on hyvä joo, kyllä se on (H9)

Haastateltava H5 huomioi myös sen, että nykyään eri nimisiä hoitajia on jo ennestäänkin paljon. Hänen mielestään nimike kuvaa potilaalle juuri sen mitä hoidossa tapahtuu ja ammattinimike on sopiva ammattitutkinnon suorittaneelle.

Siel on niinku sitä nimiviidakkoo on vähän liikaa. Mun mielestä koulutettu hieroja kyllä se kuvastaa tosi hyvin sitä perustutkintoo. (H5)

Ongelmaksi nähdään se, että potilaat eivät välttämättä tiedä mitä kaikkia hoitomuotoja koulutettu hieroja pystyy nykyään tarjoamaan. Sen sijaan, että lähdetäisiin muuttamaan ammattinimikettä, haastateltava H2 lähtisi puolestaan kehittämään sitä, miten koulutetun hierojan nimikkeen sisältöä pystyttäisiin viestittämään eteenpäin. Viestinnän kohteena olisivat potilaat sekä muut terveydenhuollon ammattilaiset.

Ensivaikutelma tutkimus kysymyksiä mulla on mulla on se että mä todella satsaisin koulutettu hieroja nimikkeen sisällön viestimiseen, kuin vaihtaisin sen itse nimeä (H2)

Koulutettujen hierojien osaamisen taso vaihtelee valmistuneilla hierojilla. Tutkinnon suorittamisen jälkeen jotkut osaavat kriteerien vaatimat asiat ja niin sanotun perushieronnan, mutta osa valmistuneista osaa jo paljon enemmän. Näin ollen pitäisi myös viestittää erikoisammattitutkinnon sisällöistä.

11 Tulokset kyselylomakkeesta

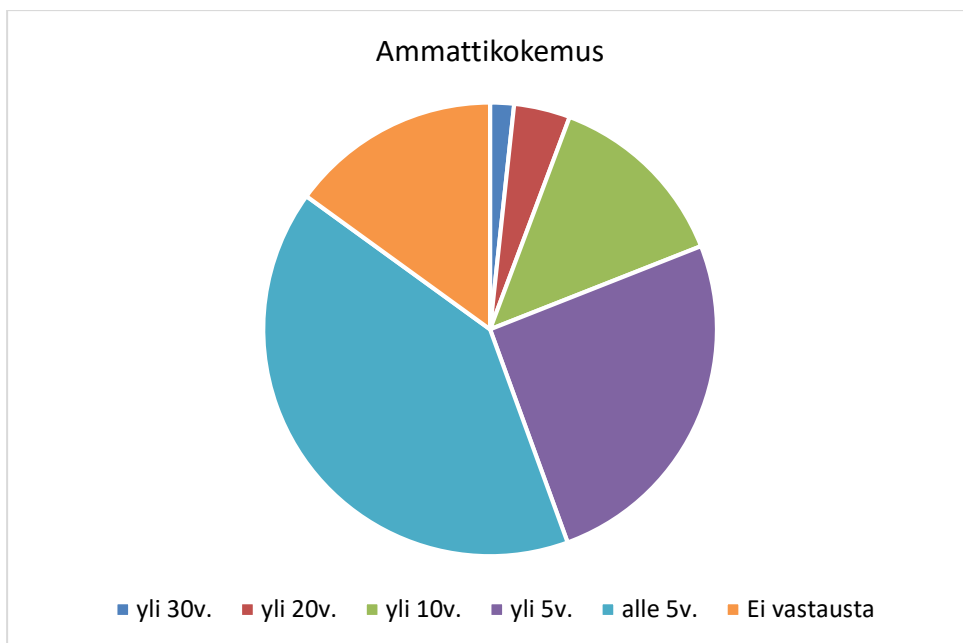
Kyselylomaketta lähetettiin eri oppilaitosten kautta koulutetuille hierojille 251 kpl, sekä hierojaliiton facebook ryhmien kautta jäsenille. Koska samoja koulutettuja hierojia on oppilaitosten listoilla ja myös liiton facebook ryhmissä, on luotettavan vastausprosentin arviointi hankalaa. Tästä johtuen esimerkiksi osuuksia koskevat arviot voivat olla harhaisia.

Tutkimusotosten pohjalta voidaan tehdä päättelyjä sekä tulkintoja tutkimuksen perusjoukosta. On kuitenkin muistettava, että tällaiseen päättelyyn liittyy aina epävarmuutta. (Tähtinen ym. 2020, 4.) Kyselylomakkeella saadut vastaukset analysoitiin käyttämällä IBM SPSS Statistics tilasto-ohjelmistoa. Analyysissä on tehty ristiintaulukointeja, joissa selittävänä tekijänä on käytetty hierojan ammattikokemusta.

Yksi käytetyimmistä ja yksinkertaisimmista tuloksen kuvausmenetelmistä on juuri ristiintaulukointi. Vaikka se on hieman aliarvostettu ja yksinkertainen, se on kuitenkin selkeä ja tehokas. Tällä analyysimenetelmällä voidaan helposti hahmottaa tutkimusaineistoon liittyvien muuttujien suhteita (Tähtinen ym. 2020, 164-165.)

11.1 Vastaajien taustatiedot

Kyselyyn vastaajista naisia oli 61,8%, miehiä 35,8%, muunsukupuolisia 1,2%. Lisäksi 1,2% ei halunnut mainita sukupuoltaan. Vastauksissa ei ollut havaittavista merkittäviä eroa eri sukupuolten antamissa vastauksissa. Vastaajista yli 30 vuoden ammattikokemusta oli 1,7%:lla, yli 20 vuoden ammattikokemusta oli 4,0%:lla, yli 10 vuoden ammattikokemusta oli 13,3%:lla, yli 5 vuoden kokemusta oli 25,4%:lla ja alle 5 vuoden ammattikokemusta oli 40,5%:lla. Kysymykseen ammattikokemuksesta jätti vastaamatta 15% kyselyyn osallistujista. Tutkimuksessa taustamuuttujana käytettiin pääasiassa tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden ammattikokemusta.

Kuvio 8. Tutkimuksen taustamuuttuja

Jatkokoulutuksena hieronnan erikoisammattitutkinnon oli suorittanut 30,8% vastaajista ja 7% suoritti tutkintoa parhaillaan. Kysymykseen hieronnan erikoisammattitutkinnon suorittamisesta jätti vastaamatta 1 tutkimukseen osallistunut.

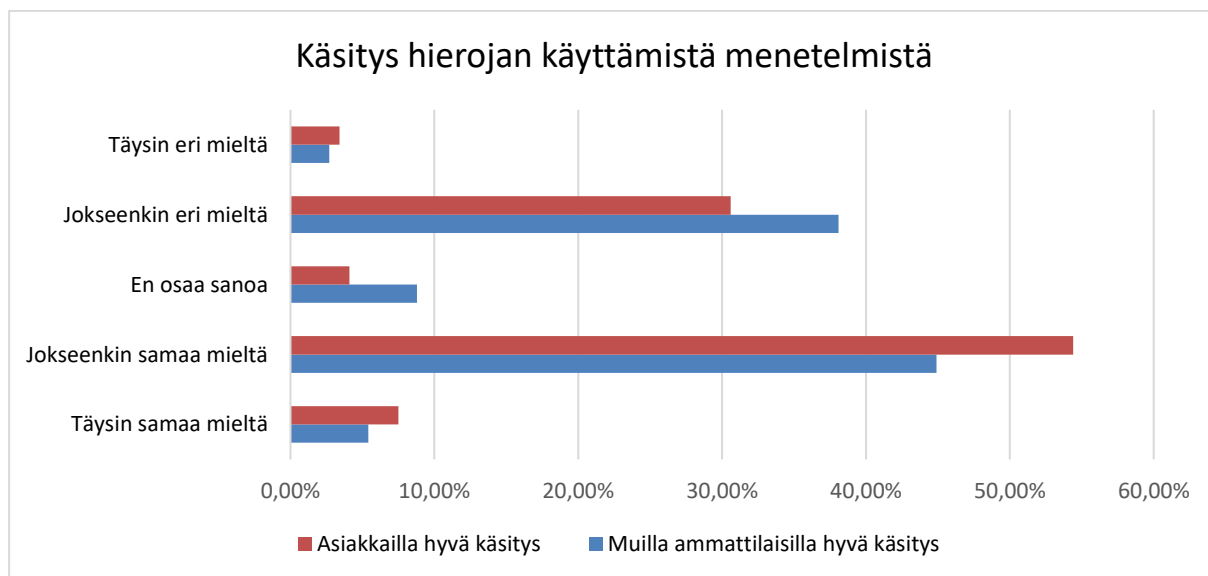
Kuvio 9. Hieronnan erikoisammattitutkinnon suorittaneet

11.2 Hierojan ammattitaidon arvostus

Kyselyssä pyrittiin selvittämään miten koulutetut hierojat kokevat asiakkaiden ja muiden terveydenhuollon ammattilaisten näkevän hierojan ammattiosaamisen.

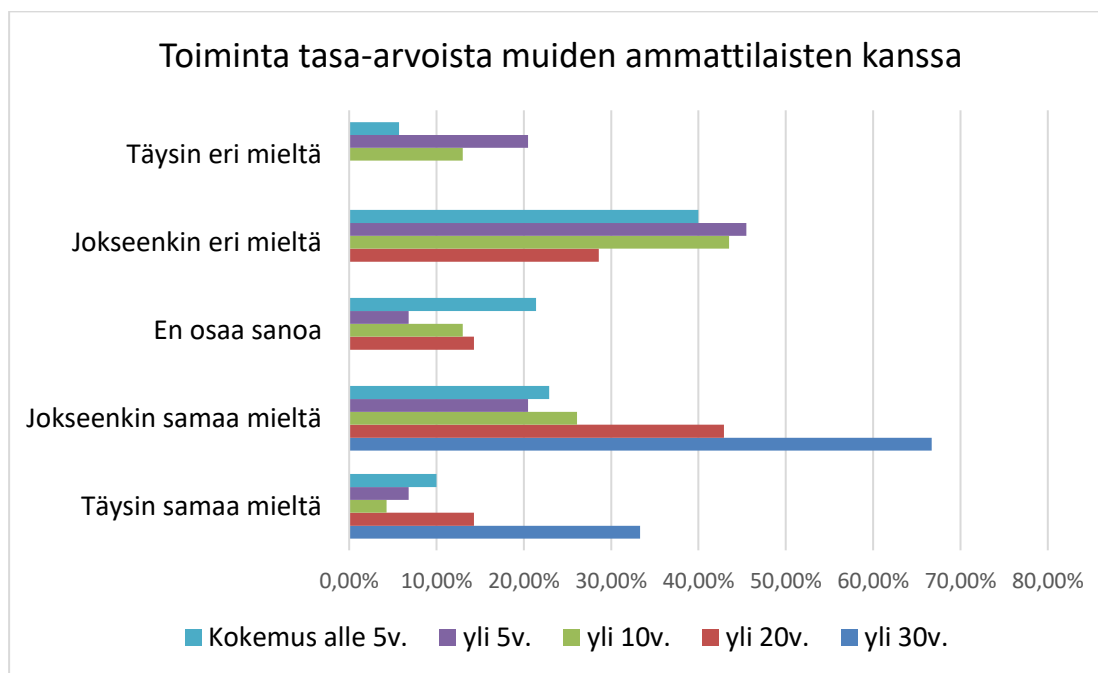
Kuten Billet ja Pavlova (2005) toteavat, oman arvostamisessa tärkeä tekijä on yksilö oma käsitys, identiteetti ja itsetunto (Billett & Pavlova 2005, 199).

Asiakkaiden osalta kyselyyn vastaajat olivat jokseenkin samaa mieltä, että asiakkailla on suhteellisen hyvä käsitys hierojan käyttämistä menetelmistä. Muiden terveydenhuollon ammattilaisten käsityksestä hierojien käyttämistä menetelmistä, oli vastaajien näkemyksissä selkeämpi ero. Tähän voi vaikuttaa esimerkiksi se, että pidempään alalla toimineilla on enemmän yhteistyöketoja muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa, jolloin tietämys käytettävistä menetelmistä on muiden tiedossa.

Kuvio 10. Vastaajien näkemys asiakkaiden ja muiden terveydenhuollon ammattilaisten käsityksestä hierojan käyttämistä menetelmistä.

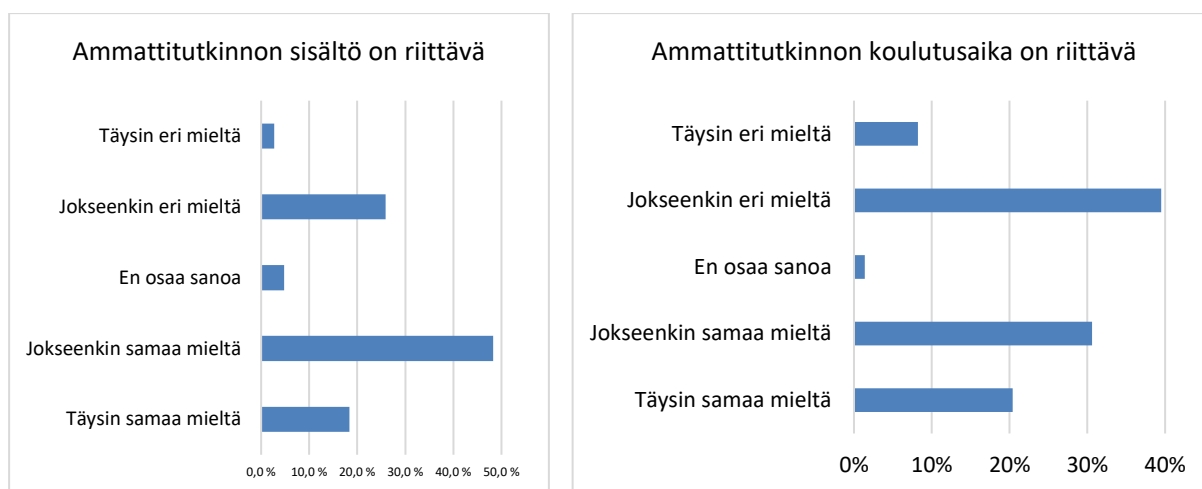
Ammattikokemuksen merkitys tuli esiin myös siinä, miten oma ammatillinen osaaminen koetaan tasa-arvoiseksi toiminnassa muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa. Vastauksista oli selkeästi havaittavissa, että pitkään alalla toimineet kokivat toiminnan olevan tasa-arvoista, kun taas muutaman vuoden ammattilaisena toimineilla ei vielä välttämättä ole kokemusta yhteistyötä muiden ammattilaisten kanssa.

Kuvio 11. Eri ammattikokemuksen omaavien hierojien kokemus tasa-arvosta muiden ammattilaisten kanssa

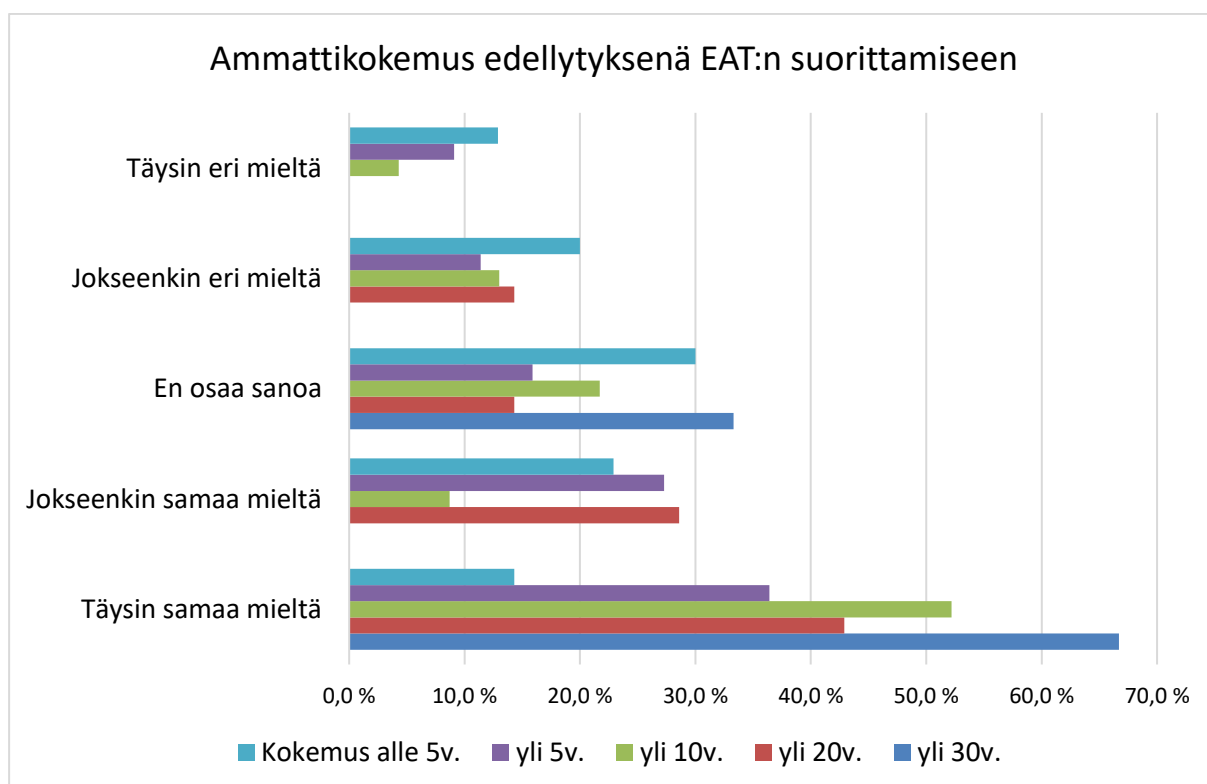
11.3 Koulutuksen kehittäminen

Kyselytutkimuksen yhtenä osa-alueena oli nykyisen tutkinnon koulutuksen sisältö. Koulutuksen sisältöä pidettiin pääsääntöisesti riittävän laajana, vaikka kehitystoiveita oli esimerkiksi tutkimisen sekä kuntoutuksen opetuksen lisäämisellä. Vastaajien osalta enemmän ammattikokemusta omaavat näkivät vähiten tarvetta sisällön lisäämiseen. Ammattitutkinnon koulutusajan pituus jakoi mielipiteitä. Osa vastaajista piti nykyistä koulutusta liian lyhyenä, kun taas toiset täysi riittävänä. Vastauksissa ei löytynyt selvää vaikutusta vastaajan ammattikokemuksesta.

Kuvio 12. Tutkimukseen osallistuneiden näkemys koulutuksen sisällöstä ja koulutusajasta

Sen sijaan jatko-opintoina suoritettava erikoisammattitutkinto nähtiin hyvin tärkeänä koulutuksena. Kysymykseen, pitäisikö erikoisammattitutkinnon suorittamiselle olla edellytyksenä muutaman vuoden ammattikokemus koulutettuna hierojana, kyselyyn osallistujat olivat vahvasti samoilla linjoilla. Eniten eri linjoilla olivat jotkut alle viisi vuotta ammattikokemusta omaavat hierojat.

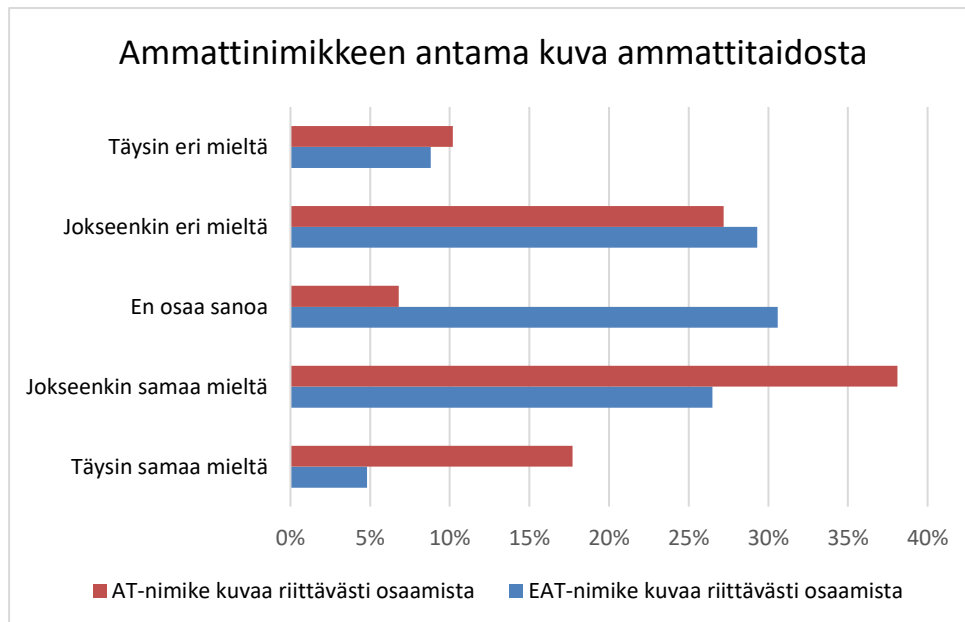

Kuvio 13. Näkemyksiä muutaman vuoden ammattikokemuksesta edellytyksenä erikoisammattitutkinnon (EAT) suorittamiseen

11.4 Näkemys ammattinimikkeestä

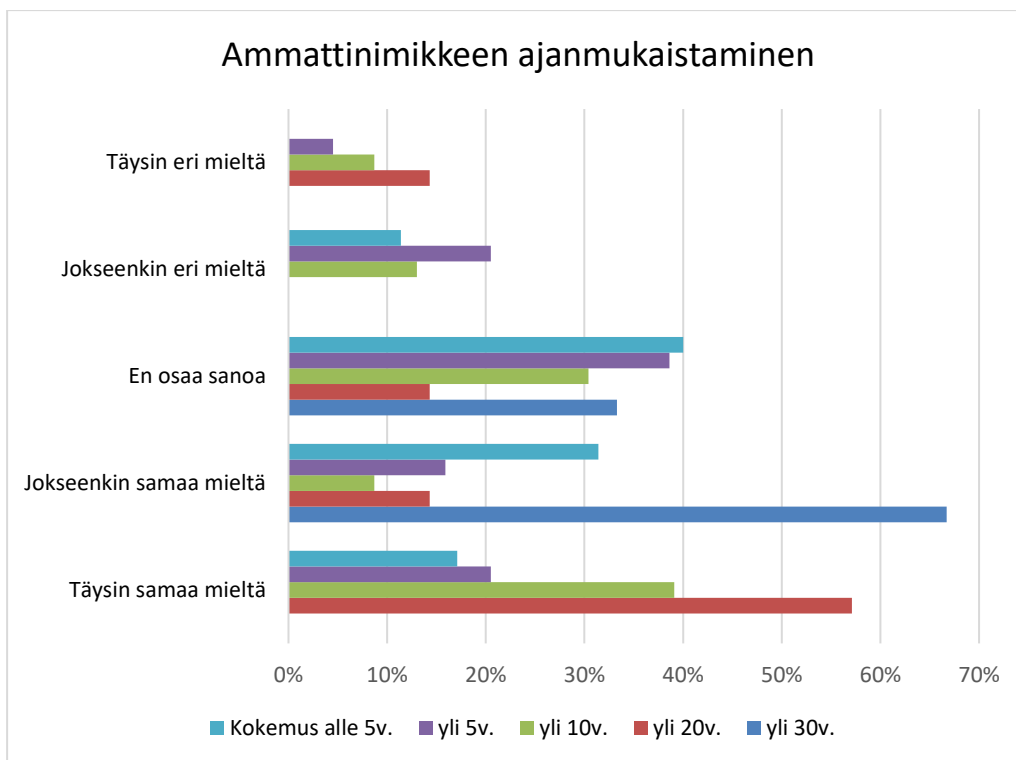
Tutkimuksen pääteemana oli, miten koulutetun hierojan ammattinimike vastaa nykyisin ammattitutkinnon (AT) ja erikoisammattitutkinnon (EAT) koulutuksesta saatavaa ammattitaitoa. Kysymyksestä, antaako koulutetun hieroja sekä koulutettu hieroja EAT ammattinimike riittävän kuvan ammattiosaamisesta, tutkimukseen osallistujilla oli hyvinkin erilainen näkemys.

55,8% vastaajista koki ammattitutkinnon antavan riittävän kuvan, kun taas 37,4% koki sen riittämättömäksi. Vastaajista 6,8% ei osannut ottaa kantaa kysymykseen. EAT:n osalta näkemykset olivat tasaisesti erilaisia. Vastaajista 31,3% olivat sitä mieltä, että nimike antaa riittävän kuvan ja 38,1% vastaajien mielestä nimeke ei ole riittävä. 30,6% vastaajista ei osannut sanoa kantaansa.

Kuvio 14. Antaako ammattinimike riittävän kuvan ammattiosaamisesta?

Vaikka monien tutkimukseen osallistujien mielestä ammattinimike antaa riittävän kuvan hierojan ammattiosaamisesta, olivat vastaajat valtaosin sitä mieltä, että ammattinimike kuitenkin pitäisi ajanmukaistaa vastaamaan nykyistä monipuolista osaamista. Vastauksissa oli nähtävissä erityisesti pidemmän ammattikokemuksen omaavien vahva mielipide nimikkeen muutokselle.

Kuvio 15. Vastaajien näkemys ammattinimikkeen päivittämisestä kuvaamaan paremmin nykyistä osaamista

Ehdotuksia uudeksi ammattinimeksi annettiin vastauksissa monia erilaisia. Vastauksissa ehdotettiin esimerkiksi ammattihieroja, pätevöitynyt hieroja, ammattimainen terapeutti, hierontaterapeutti, hieronomi, kehoterapeutti, lihasterapeutti, fysiohoitaja. Eniten kuitenkin ehdotettiin nimeksi manuaaliterapeuttia.

12 Pohdinta

12.1 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksessa käytettiin sekä laadullista, että määrällistä tutkimusmenetelmää. Menetelmät täydentävät toisiaan ja niillä voi kerätä laajoja sekä perusteellisia tuloksia. Laadullisella tutkimuksella voidaan saada aiheesta tarkkoja tietoja ja näin muodostaa hypoteeseja. Määrällisen tutkimuksen tuottamilla tuloksilla voidaan puolestaan vahvistaa muodostettuja hypoteeseja.

Tutkimuksessa arvioitiin käytettyjen mittareiden reliabiliteettiä laskemalla niille Cronbachin alfa-arvon. Alfa-arvo kuvaa mittarin sisäistä yhdenmukaisuutta eli konsistenssia, jonka avulla voidaan arvioida, mittaavatko summamuuttujan kaikki yksittäiset muuttujat samaa ilmiötä. Tämä arvo voidaan laskea käyttämällä muuttujien välistä keskimääräisiä korrelaatioita ja väittämien lukumäärää. Mitä suurempi alfan arvo on, sitä yhtenäisempi mittarin voidaan olettaa olevan. Reliabiliteettiä pystytään teknisesti parantelemaan, jos alfa-arvoa alentavia muuttujia jätetään pois summamuuttujista.

Riittävän alfan raja-arvon katsotaan yleisesti olevan vähintään 0,70, jotta reliabiliteetti mittarilla olisi riittävällä tasolla. Kuitenkin, käytettäessä itse laadittuja mittareita voidaan 0,60 ja 0,85 alfa arvoja pitää jo hyvänä tasona. Reilusti yli 0,90 ylittävät arvot eivät välttämättä tuo lisäarvoa. (Tähtinen ym. 2020, 86.)

Tässä tutkimuksessa muodostettiin kyselylomakkeen väittämiä yhdistämällä arvostuksen sekä ammattinimikkeen muuttamisen osa-alueet. Cronbachin alfa arvo oli 0,7, joka on juuri riittävällä tasolla. Suuremmalla vastaaja määrällä tulos olisi luotettavampi.

Toisaalta, kuten Vehkalahti (2014) kirjassaan toteaa, johtuen epärealistisista oletuksista ei alfan kaava ei hyväksy sitä totuutta, että osioiden mittaustarkkuus voi vaihdella. Cronbachin alfaa laskettaessa on tyypillistä jättää osioita summamuuttujasta pois, jotta sen alfa arvo saadaan korkeammaksi. Tämän tyyppinen reliabiliteetin nostaminen voi huonontaa validiteettia. (Vehkalahti 2014, 120.)

Vaikka määrällisessä tutkimuksessa kyselylomaketta lähetettiin eri ryhmiin suurelle joukolle koulutettuja hierojia, on vastausprosentin arviointi vaikeaa. Samoja hierojia on mahdollisesti

kuulunut moniin eri ryhmiin, joille kyselylomake on lähetetty. Tällä on vaikutusta tutkimustulosten yleistettävyyteen.

Kyselylomake on suunniteltu hierojan työhön liittyvästä teoriatiedosta, joista laadituilla kysymyksillä pystyimme saamaan vastauksia tutkimuskysymyksiin. Lomakkeen reliabiliteettia voidaan parantaa mittaamalla ilmiötä useilla erilaisilla kysymyksillä.

Tutkimuksessa reliabiliteetti kertoo, miten tarkasti tulokset on mitattu, kun validiteetti tarkoittaa puolestaan sitä, onko mitattu juuri sitä mitä pitikin. Molemmilla on vaikutusta siihen, miten luotettavia tulokset ovat ja miten hyvin niitä voidaan yleistää.

Tutkimuksen vastausprosentti oli hieman alhainen, joten on hyvä huomioida, että tutkimuksen tuloksia ei voida yleistää. Otoksen tulisi olla riittävä antaakseen luotettavia vastauksia. On kuitenkin muistettava, että tässä tapauksessa kyselylomakkeen reliabiliteetti ja validiteetti ovat mittarin ominaisuuksia, eivät otoksen. Kun tarkastellaan tutkimuksen tuloksia ja niiden luotettavuutta on tärkeää huomioida myös aineiston koko. Mitä suurempi otos on, sitä vähemmän siihen liittyy satunnaisvirhettä.

Kuten Tähtinen ym. (2020) toteaa, tutkimusotosten pohjalta voidaan tehdä päättelyjä sekä tulkintoja tutkimuksen perusjoukosta. On kuitenkin muistettava, että tällaiseen päättelyyn liittyy aina epävarmuutta. (Tähtinen ym. 2020, 4.)

Tässä tutkimuksessa tuloksiin kuitenkin voi liittyä tuntematon määrä systemaattista virhettä. Tutkimuksen tuloksista ei voida tietää esimerkiksi, onko kyselyyn eniten vastanneet ammattinimikkeen muutosta vastustavat. Tämä johtaisi siihen, että tuloksissa ali- tai yliarvioitaisiin muutosta vastustavien määrää. Tällaista systemaattista virhettä ei pysty selvittämään pelkällä aineistolla, vaan sen vakavuuden arviointiin täytyy käyttää tutkijan asiantuntemusta asiasta.

Vastauksissa oli myös huomattavissa, että osa vastaajista oli samaan aikaan sitä mieltä, että ammattinimike koulutettu hieroja on riittävä ja myös sitä mieltä, että nimike pitäisi uudistaa. Tämä osoittaa, että kyselylomakkeella vastaaja ei pääse perustelemaan mielipidettään. Kun mietitään, onko tutkimus kelvollinen vastaamaan esitettyihin tutkimuskysymyksiin, on hyvä pohtia juuri edellä mainittuja asioita. Vaikka tutkimus antoikin tiettyjä mielenkiintoisia vastauksia, ei niitä voida yleistää.

12.2 Teemahaastattelun ja kyselyn tulosten tarkastelu

Tavoitteena tälle tutkimukselle oli selvittää minkä kuvan nykyinen koulutetun hierojan ammattinimike antaa, sekä siten saada tietoa siitä, miten hierojan ammattiosaamista arvostetaan. Tutkimuksen keskiössä olivat ammatissa toimivat koulutetut hierojat sekä heidän kokemuksensa ja näkemyksensä ammattinsa arvostamisesta. Tutkittaessa hierojan ammatin arvostusta ja ammattinimikkeen antamaa kuvaa osaamisesta, voidaan kahden tutkimusmenetelmän käyttö nähdä olevan etuna tässä tutkimuksessa. Sekä laadullisessa, että määrällisessä tutkimuksessa kysymykset muodostuivat samoista aiheista.

Kummassakaan tutkimusmenetelmässä ei havaittu sukupuolella olevan merkittävää vaikutusta vastauksiin. Sen sijaan pidempi ammattikokemus vaikutti tiettyihin vastauksiin.

Tutkimukseen osallistujat olivat suorittaneet jatkokoulutuksia vaihtelevasti. Noin kolmasosa oli suorittanut hieronnan erikoisammattitutkinnon. Haastatteluissa tuli selkeästi esiin, että erikoisammattitutkintoa arvostettiin juuri sen monipuolisuuden vuoksi. Ammattitaidon kehittämisessä todettiin rajana olevan vain oma mielenkiinto.

Yksi tärkeä osa-alue tutkimuksessa oli selvittää, miten koulutetut hierojat kokevat ammattinsa arvostuksen. Arvostus muodostuu hierojan omasta käsityksestä ammattiosaamisestaan, mutta myös siitä, miten asiakkaat ja muut terveydenhuollon ammattilaiset kokevat hierojan ammattiosaamisen.

Molempien tutkimusmenetelmien vastausten mukaan asiakkailla sekä myös terveydenhuollon ammattilaisilla on suhteellisen hyvä käsitys hierojan käyttämisestä menetelmistä. Eniten tätä mieltä olivat pidemmän ammattikokemuksen omaavat hierojat. Tähän voi vaikuttaa pitkät ja vakiintuneet asiakassuhteet, jolloin asiakkailla on hyvä kokemus, millaisia menetelmiä hänen hierojansa käyttää. Haastateltavat totesivat kuitenkin, että toisinaan asiakkaat hämmästyvät monipuolista osaamista. Tärkeäksi osaksi ammattitaitoa koettiin myös vahva anatomiantuntemus sekä kädentaidot.

Osana arvostusta on tutkimuksen mukaan myös yhteistyö muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa. Vastauksista voidaan todeta, että pidemmän ammattikokemuksen omaavat kokivat yhteistyön tasa-arvoisemmaksi kuin vähemmän aikaa alalla toimineet.

Nykyisen koulutuksen sisältö koetaan tutkimukseen osallistuvien mielestä riittäväksi. Tutkimuksessa tuli kuitenkin esiin toiveita tiettyjen osa-alueiden koulutuksen lisäämisestä tai korostamisesta. Tähän ei kuitenkaan ole mahdollisuutta nykyisen koulutusajan puitteissa. Eniten lisäkoulutuksen tarvetta koettiin tarvittavan tutkimisen sekä kuntoutuksen osalta. Toiveena oli saada ymmärrystä tutkimisesta saatuihin tuloksiin sekä tämän perusteella kykyä suunnitella tarvittava hoito sekä ohjaus.

Erikoisammattitutkinnon koulutukseen liittyvässä kysymyksessä molempien tutkimusmenetelmien vastaukset olivat vahvasti samalla kannalla. Molemmissa oltiin samaa mieltä, että ennen mahdollisuutta erikoisammattitutkinnon suorittamiseen, olisi oltava muutaman vuoden kokemus alalta koulutettuna hierojana. Vähemmän ammattikokemusta omaavat vastaajat olivat hieman eri mieltä vastauksissaan.

Ammattinimikkeen muuttaminen herätti paljon keskustelua teemahaastattelussa ja myös kyselylomakkeen ehdotuksissa oli havaittavissa, että asiaa oli pohdittu paljon. Nykyinen ammattinimike koettiin liian rajoittavana, koska ammattinimikkeessä oleva hieroja-sana antaa herkästi kuvan, että hieronta on ainoa menetelmä, jota koulutettu hieroja käyttää. Koulutus nähdään kuitenkin hyvinkin laajana ja koulutetut hierojat itse arvostavat sitä vahvasti. Muutamit haastateltavat totesivatkin, että koulutettu hieroja ammattinimike ei kuvaa heidän nykyistä ammattiosaamistaan.

Haastatteluissa nähtiin nykyään hierojan ammattiosaamisen sijoittuvan hyvin lähelle fysioterapeutteja ja manuaalisten hoitojen osalta jopa paremmiksi, kuin fysioterapeutit. Ehdotuksia uudeksi ammattinimikkeeksi sekä haastattelussa, että lomakekyselyssä tuli monia, mutta molemmissa eniten ehdotettiin manuaaliterapeuttia. Tämä nimi antaisi kuvan vahvasta ja laaja-alaisesta manuaalisten hoitojen osaamisesta. Molemmissa tutkimusmenetelmien vastauksissa oli myös niitä, joiden mielestä nykyinen ammattinimike on riittävän kuvaava. Lomakekyselyssä voitiin huomata, että lyhyemmän ammattikokemuksen omaavat kokivat ammattinimikkeen vastaavan heidän tämän hetkistä ammattiosaamistaan.

12.3 Johtopäätökset ja kehittämisehdotukset

Vaikka hieronnasta ei ole tehty vastaavanlaista tutkimusta aikaisemmin, on tässä tutkimuksessa otanta kuitenkin suhteellisen pieni, jotta tutkimustuloksia voitaisiin yleistää. Kyselylomakkeeseen odotin hieman enemmän vastauksia. Nykyään sähköpostia liikkuu paljon ja sen vuoksi kysely on voinut monelta mennä ohi tai unohtunut vastata. Vaikka kyselyn vastausprosenttia on vaikea arvioida luotettavasti, ovat tulokset kuitenkin merkittäviä.

Saatujen tutkimuksen tuloksien avulla kuitenkin pystyttiin saamaan ajankohtaista tietoa koulutetun hierojan ammatin arvostuksesta. Tulokset osoittavat, että koulutetut hierojat arvostavat vahvasti omaa ammattiosaamistaan. Kuten Eteläpelto & Vähäsantanen (2010) toteavat, tärkeä osa ammatillista identiteettiä on se, mitä pitää itselleen tärkeänä työssään. Tähän liittyy vahvasti myös arvot, uskomukset ja tavoitteet. (Eteläpelto & Vähäsantanen 2010, 46.)

Kuitenkin merkitykselliseksi työn tekee vasta se, kun muut kokevat työ sekä tekijän arvokkaaksi. Voidaankin ajatella, että työn merkityksessä oma ja muiden arvostus ovat jossain määrin riippuvaisia toisistaan.

Hieronnan koulutuksessa opiskelun hakijamäärät ovat pienentyneet viime vuosikymmenen aikana merkittävästi. Yhtenä syynä voidaan pitää sitä, että koulutetun hierojan työn ajatellaan sisältävän vain perinteistä hierontaa. Siksi ammatin arvostuksen nostaminen on tärkeää ja yhtenä mahdollisena tekijänä on ammattinimikkeen muuttaminen.

Tutkimustuloksissa on nähtävissä vastaajien toive ammatin arvostuksen nostamiselle. Vastaajien sukupuolella ei ollut nähtävissä tilastollista merkitystä, sen sijaan eri ammattikokemus antoi hieman eri näkemyksiä vastauksissa. Pidemmän ammattikokemuksen omaavat kokivat arvostuksen paremmaksi kuin vähemmän aikaa hierojana toimineet.

Vaikka valtaosalla oli hyviä kokemuksia asiakkaiden palautteista, tuli haastatteluissa kuitenkin esiin erilaisia vähätteleviä kommentteja muilta terveydenhuollon ammattilaisilta. Esiin tulleissa kommentteissa on esimerkiksi fysioterapeutti kehottanut asiakas olla menemättä hierontaan, koska siitä ei ole hyötyä. Yhdessä tapauksessa oli hieroja opiskelija työharjoittelussa neuvonut asiakkaalle tietyn lihaksen omatoimista venytystä, mistä ohjaava fysioterapeutti oli moittinut häntä, että ei saa ohjata, koska on vain hieroja.

Tämä voisi antaa viitteitä kahdesta asiasta, joko fysioterapeutti ei ole ollut tietoinen nykyisestä hieronnan koulutuksen laajuudesta ja sisällöstä tai sitten hän pelkää oman työnsä puolesta.

Asiakkaalle koulutetun hierojan tekemä hoito tuntuu helpommalta, koska hän saa manuaalisen hoidon sekä ohjauksen. Kaikki fysioterapeutit eivät tee manuaalisia hoitoja ollenkaan.

Yhtenä tärkeänä tekijänä koettiin myös yhteistyö muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa. Tässä oli havaittavissa vastauksissa pientä eroa ammattikokemuksen myötä. Pidemmin alalla toimineet ovat jo luoneet omat verkostoitumisensa ja heidän ammattiosaaminen tunnetaan näissä piireissä, kun taas lyhyemmän aikaa toimineita ei vielä asiakkaat eikä muut ammattilaiset tunne. Näin voi tulla tunne arvostuksen puutteesta, vaikka kyse on tietämättömyydestä kyseisen toimijan ammattiosaamisesta. Tämän tyyppinen tietämättömyys tuo esiin myös markkinoinnin tärkeyden, jotta koulutettujen hierojien osaaminen saadaan esille.

Arvostuksen nostamiseen liittyy myös koulutuksen kehittäminen, mihin saatiin erilaisia mielipiteitä. Osa oli sitä mieltä, että koulutuksen sisältö sekä kesto ovat riittävät, kun taas toisten mielestä koulutusaika voisi olla pidempi. Havainto on kiinnostava siitä syystä, että nykyinen koulutussuuntaus monella alalla, ei pelkästään hieronnan koulutuksessa, suosii lyhyempiä koulutuksia ja mielellään monimuotoa. Nykyisten hallituksen leikkausten myötä opiskelijat joutuvat yhä enemmän käymään työssä opiskelun ohella.

Koulutukseen liittyy tärkeänä osana myös näyttötutkinnot. Keskusteluissa tuli esiin, että muutamat tutkimukseen osallistujat eivät kokeneet näyttötutkintoja tasa-arvoisiksi, vaan joissain paikoissa näytöissä ei vaadita kaikki tutkinnon kriteerien mukaisia asioita yhtä tarkasti kuin muualla. Tästä johtuen kaikki valmistuneet eivät ole samalla laadukkaalla ammattiosaamisen tasolla.

Myös erikoisammattitutkinnon koulutus oli esillä tutkimuksessa. Pääsääntöisesti tutkimukseen osallistujat arvostivat erikoisammattitutkintoa hyvänä ja monipuolisena koulutuskokonaisuutena, missä jokainen voi valita itseään kiinnostavat tutkinnon osat. Huolta kuitenkin koettiin siitä, että vaatimaan erikoisammattitutkintoon voi osallistua, vaikka heti ammattitutkinnon suorittamisen jälkeen. Haastateltavat olivat vahvasti sitä mieltä, että ennen

koulutukseen pääsyä olisi oltava muutaman vuoden ammattikokemus koulutettuna hierojana. Näin voitaisiin varmistaa, että koulutukseen osallistuvilla olisi jonkinlainen kokemus ja näkemys erilaisista hoitotyön muodoista.

Yhtenä tutkimuksen mielenkiintoisena havaintona oli, että lomakekyselyssä suhteellisen suuren osan vastaajien mielestä koulutetun hierojan ammattinimike on hyvä, mutta kuitenkin suurempi prosentti oli sitä mieltä, että olisi hyvä nykyaikaistaa nimike. Syynä tähän ”ristiriitaan” on ehkä se, että lomakkeeseen olisi kaivattu valmiita ammattinimike vaihtoehtoja, joista valita. Nyt pohdinta jäi vastaajalle. Teemahaastattelussa oli selkeämmin havaittavissa mielipide ammattinimikkeen muuttamiseen, koska keskustelussa oli helppo ”ääneen” pohtia asiaa ja perustella kantaansa.

Tutkimuksen perusteella voidaan mielestäni todeta, että hierojan ammattinimike vaatisi muutoksen, joka kuvaisi paremmin monipuolista ammattiosaamista. Jotta pystyttäisiin paremmin nostamaan koulutetun hierojan ammatin arvostusta, olisi myös tuotava esiin nykyinen ammattiosaaminen hoidon eri osa-alueilla. Tämä tieto pitäisi saada paremmin asiakkaiden sekä muiden terveydenhuollon ammattilaisten tietoon. Se miten se tehdään, vaatiikin jo suuremman ryhmän pohtimaan menetelmiä. Ammattinimikkeen muutos on yksi hyvä keino herättää keskustelua asiakkaissa ja myös muissa, että mitä nimike pitää sisällään.

Haastatteluissa tuli myös mielenkiintoinen ehdotus ammattinimikkeen muuttamisesta. Eräs haastateltava totesi ammattinimikkeen muutoksen olevan ajankohtainen, mutta uusi ammattinimike tulisikin vain erikoisammattitutkinnon suorittaneille. Koska erikoisammattitutkinto sisältää paljon erilaisia lisäkoulutuksia, voisi olla perusteltua erottaa se selkeästi ammattitutkinnon suorittaneista. Näin nimike olisi lähempänä muita terveydenhuollon ammattilaisia ja ehkä myös lisäisi kiinnostusta erikoisammattitutkinnon suorittamiseen.

Vaikka tutkimuksen vastauksista tuli esiin ammattinimikkeen muutostarve, oli hienoa myös huomata, että vasta vähän aikaa sitten valmistuneet olivat ylpeitä ammattinimikkeestä ja arvostivat tämänhetkistä osaamistaan.

Aihe kaipaisi lisää tutkimista suuremmalla aineistolla, joka mahdollistaisi luotettavimpien johtopäätösten tekemisen. Olisi myös mielenkiintoista saada vastaajiksi hieronnan

palveluiden käyttäjiä, jolloin nähtäisiin, mikä on heidän näkemyksensä koulutettujen hierojien ammattitaidosta.

Lähteet

Arponen, R & Airaksinen, O. 2010. Hoitava hieronta. Porvoo: WSOYpro Oy. ISBN 978-951-0-24620-7

Beijaard, D., Meijer, P.C. & Verloop, N. 2004. Reconsidering research on teachers' professional identity. *Teaching and Teacher Education* 20 (2), 107–128. doi:10.1016/j.tate.2003.07.001

Billett, S. & Pavlova, M. 2005. Learning through Working Life: Self and Individuals' Agentic Action. *International Journal of Lifelong Education* 24. (3), 195-211.

Billett, S. & Somerville, M. 2004. Transformations at Work: Identity and Learning. *Studies in Continuing Education* 2004, 26. (2), 309–326. DOI: 10.1080/158037042000225272

Denzin, N. & Lincoln, Y. 2018. *The SAGE Handbook of Qualitative research*. Fifth edition. California, SAGE Publications, Inc.

Evans, K., Kersch, N. & Sakamoto, A. 2004. Learner biographies. Exploring tacit dimensions of knowledge and skills. Teoksessa: H. Rainbird, A. Fuller & A. Munro (toim.) *Workplace. Learning in Context*. London & New York. Routledge, 222–241.

Eteläpelto, A. 2005. Aikuiskoulutus nousussa, miten siihen vastaa alan tutkimus?: Tutkimus ammatti-identiteetin tukijana ja oppimisyhteisöjen rakentajana. *Aikuiskasvatus* 2005, 25 (2), 150-154. <https://doi.org/10.33336/aik.93622>

Eteläpelto, A. & Vähäsantanen, K. 2010. Ammatillinen identiteetti persoonallisena ja sosiaalisena konstruktiona. Teoksessa T. Asusmaa & P. Räihä (toim.) *Samalta viivalta 4. Valtakunnallisen kasvatusalan valintayhteistyöverkoston (VAKAVA) kirjallisen kokeen aineisto 2010*. Jyväskylä: PS-kustannus, 45-68. ISBN 978-952-451-447-7

ETENE. 2011. Sosiaali- ja terveysalan eettinen perusta. ETENE-julkaisu 32. Verkkojulkaisu. Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki. ISSN 1797-9889. Viitattu 17.3.2024. <https://etene.fi/documents/1429646/1559058/ETENE-julkaisu+32+Sosiaali-+ja+terveysalan+eettinen+perusta.pdf/13c517e8-6644-4fa5-8c5f-193cfdce9841>

Hall, S. 2002. *Identiteetti*. Tampere: Tammer-Paino Oy

Hartela, M. 1930. *Hierontaoppi*. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö

Hirsijärvi, S. & Hurme, H. 2022. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2016. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Huhtinen, A. & Tuominen, J. 2020. Fenomenologia. Ihmisten kokemukset tutkimuksen kohteena. Teoksessa P. Juuti & A. Puusa (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät 2020. (E-kirja) Tallinna: Gaudeamus Oy, 296-307. ISBN 978-952-345-616-7

Kinnari, H. 2020. Elinikäinen oppiminen ihmistä määrittämässä. Genealoginen analyysi EU:n, OECD:n ja UNESCO:n politiikasta. Suomen kasvatustieteellinen seura Kasvatusalan tutkimuksia 81. Kirjapaino Painosalama Oy, Turku 2020. ISBN 978-952-5401-90-5

Laakso, M. 2001. Käsillä, aivoilla ja sydämellä. 50-vuotisjuhlakirja. Hieroja-ammatin synty Suomessa. 10-78. Valtapaino, Nakkila 2001. <https://www.khl.fi/wp-content/uploads/2020/09/historia.pdf>

Laitila, M., Nikkonen, M. & Pietilä, A-M. 2012. Fenomenografinen lähestymistapa hoitotieteellisessä tutkimustyössä: asiakkaiden käsityksiä osallisuudesta mielenterveys- ja päihdetyössä. Hoitotiede 2012, 24 (4), 258-270. <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128250/77373>

Onnismaa, J. 1993. Mitä on laatu ammatillisessa aikuiskoulutuksessa? esimerkkinä työvoimakoulutus. Aikuiskasvatus 1993, 13 (4), DOI: <https://doi.org/10.33336/aik.96908>

Opetushallitus, 1995. Hierojan ammattitutkinto. Tutkinnon perusteet. OPH kirjaamo.

Opetushallitus, 2018. Hieronnan ammattitutkinto. Tutkinnon perusteet. <https://eperusteet.opintopolku.fi/eperusteet-service/api/dokumentit/6769348>

Opetushallitus, 2019. Raportit ja selvitykset 2019:3. Osaaminen 2035. Osaamisen ennakkointifoorumin ensimmäisiä ennakkotuloksia. Viitattu 10.5.2023. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaaminen_2035.pdf

Palonen, M. & Kylmä, J. 2022. Avoin haastattelu ja teemahaastattelu aineistonkeruumenetelminä laadullisessa hoitotieteellisessä tutkimuksessa. Hoitotiede 2022, 34 (4), 281-294.

- Paloniemi, S. & Huusko, M. 2016. Fenomenografia ja variaatioteoria aikuiskasvatustieteen tutkimuksessa. *Aikuiskasvatus* 2/2016, 119-121.
- Pantzar, E. 2013. Elinikäinen oppiminen aikuisuuden näkökulmasta. Teoksessa J. T. Takala & K. Kiviniemi (toim.) *Vuorovaikutuksen jännitteitä ja oppimisen säröjä. aikuispedagogiikan haasteiden äärellä. Luokanopettajien aikuiskoulutuksen 25-vuotisjuhla-julkaisu 2013*. Kokkola: Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, 11-21. ISBN 978-951-5376-8.
- Puusa, A. 2020. Näkökulmia laadullisen aineiston analysointiin. Teoksessa A. Puusa & P. Juuti (toim.) *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Tallinna: Gaudeamus. 145-156.
- Puusa, A. & Juuti, P. 2020. Laadullisen tutkimuksen olemus. Teoksessa A. Puusa & P. Juuti (toim.) *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Tallinna: Gaudeamus. 75-85.
- Puusa, A. & Juuti, P. 2020. Organisaatiokulttuurinäkökulma esimerkkinä laadullisen tutkimuksen yleistymisestä. Teoksessa A. Puusa & P. Juuti (toim.) *Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät*. Tallinna: Gaudeamus. 61-74.
- Rauramo P. 2012. *Työhyvinvoinnin portaat*. Helsinki: Edita
- Ruusuvuori, J., Nikander, P. & Hyvärinen, M. 2010. Haastattelun analyysin vaiheet. Teoksessa J. Ruusuvuori, P. Nikander & M. Hyvärinen (toim.) *Haastattelun analyysi*. Tampere: Vastapaino. E-kirja. ISBN 978-951-768-502-3.
- Saari, A. 2016. Elinikäinen oppiminen ja yksilöivä valta. *Aikuiskasvatus* 36(1), 4–13.
<https://doi.org/10.33336/aik.88470>
- Salo, M., Kankaanranta, M., Vähähyppä, K. & Viik-Kajander, M. 2011. Tulevaisuuden taidot ja osaaminen: Asiantuntijoiden näkemyksiä vuonna 2020 tarvittavasta osaamisesta. Teoksessa M. Kankaanranta & S. Vahtivuori-Hänninen (toim.), *Opetusteknologia koulun arjessa 2*. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos. 19-40.
- Sandström, S., Keiski-Turunen, A., Hassila, L., Aunola, E. & Alahuhta, M. 2018. Moniammatillinen yhteistyö sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisten kuvaamana. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 44. Viitattu 17.3.2024. <http://urn:nbn:fi-fe2018061225734>.

Schwartz, S. 2012. An overview of the Schwartz theory of basic values. *Online Readings in Psychology and Culture*, 2 (1). <http://doi.org/10.9707/2307-0919.1116>

Taylor, S. 2013. *What is discourse analysis?* India: Newgen Imaging Systems Pvt. EISBN:978-1-8496-6905-4

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. ISBN 978-952-5995-82-4. Helsinki.

Tähtinen, J., Laakkonen, E. & Broberg, Mari. 2020. Tilastollisen aineiston käsittelyn ja tulkinnan perusteita. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisuja C:22. ISBN: 978-951-29-8091-8

Vehkalahti, K. 2014. *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Finn Lectura

Venkula, J. 2011. *Tekemisen taito*. Lyhty ry. E-kirja.

Vilkka, H. 2007. *Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet*. ISBN 978-952-03-0099-9 (pdf) https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/98723/Tutki-ja-mittaa_2007.pdf

Virtanen, P. & Sinokki, M. 2014. *Hyvinvointia työstä: Työhyvinvoinnin kehittyminen, perusta ja käytännöt*. Helsinki: Tietosanoma. E-kirja.

Virolainen, H. 2012. *Kokonaisvaltainen työhyvinvointi*. Helsinki: Books on Demand.

Waldman, P.E. 1981. Learning to be versatile at work. *Journal of European Industrial training*. vol 5 (3), 17-21. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi/10.1108/eb002362>

Liitteet

Liite 1. Tietosuojailmoitus

1. Rekisterin nimi	Hierojien kokemuksia miten potilaat kokevat heidän ammattitaitonsa
2. Rekisterinpitäjä	<i>Jari Liimatta, 0400611010, jari.p.liimatta@utu.fi</i> <i>Villenkujja 4, 07800 Lohja</i>
3. Vastuuhenkilön yhteystiedot	<i>Jari Liimatta, 0400611010, jari.p.liimatta@utu.fi</i>
4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot	DPO@utu.fi +358 29 450 4361
5. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste	<p>Tutkimuksessa kerätään haastatteluita, joissa kysytään hierojien kokemuksia siitä, miten potilaat kokevat ja käyttävät heidän ammattitaitoaan. Sähköpostiosoitteita käytetään haastattelukutsujen lähettämiseen. Haastatteluissa kerätään tietoa hierojien näkemystä esimerkiksi omasta ammattiosaamisesta verrattuna muihin terveydenhuollon ammattilaisiin, kokemusta muiden terveydenhuollon ammattilaisten ajatuksista hierojan ammattiosaamisesta, vastaako ammattinimike nykyistä koulutuksesta saatavaa ammattiosaamista.</p> <p>Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on <i>(rasti vain yksikohta)</i></p> <p>☒ käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta)</p> <p>☐ rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta)</p> <p>☐ muu mikä _____</p>
6. Käsiteltävät henkilötietoryhmät	<p>Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia tietoja</p> <p>Sukupuoli, ikä, ammattikokemus, kokemuksia ja käsityksiä omasta ammattiosaamisesta sekä kokemuksia ja käsityksiä muiden ajatuksista hierojan ammattiosaamisesta</p>
7. Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät.	Tietoja ei siirretä eikä luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle
8. Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin	Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

<p>9. Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit</p>	<p>Haastattelunauhoitteista kirjoitetaan tekstitiedostot. Samalla tutkimusaineisto anonymisoidaan, jolloin tiedostoon ei jää suoria henkilötietoja. Haastattelunauhoitteet poistetaan. Henkilötietoja säilytetään enintään 28.1.2024 asti, jonka jälkeen aineisto on anonymisoitu. Aineistoon ei jää suoria henkilötietoja. Aineisto tuhoetaan tutkimuksen päättyessä 05/2024.</p>
<p>10. Rekisteröidyn oikeudet</p>	<p>Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää tai vaikeuttaa käsittelyä. Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle. Yhteyshenkilö rekisteröidyn oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvissä asioissa on Turun yliopiston tietosuojavastaava, yhteystiedot ilmoituksen alussa.</p>
<p>11. Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu</p>	<p>Haastattelukutsujen lähettämiseksi pyydetään sähköpostiosoitteita tai viestin välitysmahdollisuutta oppilaitoksilta.</p> <p>Muut tiedot kerätään suoraan haastattelututkimukseen osallistuvilta.</p>
<p>12. Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta</p>	<p>Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloinnin tekemiseen.</p>

Liite 2. Saatekirje haastatteluun osallistujalle

Hei,

Olen Jari Liimatta, Urheiluhieroja ja Osteopaatti sekä Turun yliopiston kasvatustieteiden laitoksen maisteriopiskelija. Työn alla on parhaillaan pro gradu – tutkielma, jonka aiheena on Koulutetun hierojan ammattinimikkeen ajantasaisuus. Tutkimuskysymyksenä on ”Vastaako pitkään käytössä ollut Koulutettu hieroja ammattinimike nykyään koulutuksesta saatavaa ammattitaitoa”?

Tutkimuskohteena on koulutettuna hierojana toimivien terveydenhuollon ammattilaisten kokemuksia asiakkaiden ja muiden terveydenhuoltoalan ammattilaisten näkemyksistä hierojan työstä sekä siihen liittyvästä ammattiosaamisesta. Tutkimus toteutetaan haastattelemalla.

Etsin tutkimukseeni haastateltavaksi eri aikaan valmistuneita hoitotyössä toimivia koulutettuja hierojia.

Haastattelut toteutetaan etänä videopuhelun välityksellä. Yhden haastattelun kesto on noin 30-40 minuuttia. Haastattelut nauhoitetaan. Haastatteluun osallistuville taataan täysi anonymiteetti tutkimusprosessin ajan, ja haastatteluaineisto hävitetään asianmukaisesti välittömästi tutkimuksen päätyttyä.

Mikäli Olette kiinnostunut haastateltavakseni ja haluatte edistää tutkimustyötäni, pyydän olemaan suoraan yhteydessä minuun sähköpostitse jari.liimatta@saunalahti.fi tai puhelimitse +358 400611010.

Liitteenä tässä sähköpostissa myös tutkielmani tiivistetty tutkimussuunnitelma.

Kiitos avustanne jo etukäteen.

Ystävällisin terveisin,

Jari Liimatta

Liite 3. Haastattelurunko

Johdanto

Käydään läpi haastattelun tarkoitus ja taustatiedot, vaikka jo lähetetty haastattelukutsun mukana

Haastateltavan tiedot

Sukupuoli, ikä, minä vuonna valmistunut, missäpäin/miten työskentelee

→ jos valmistunut ennen 1995, miten näytetty osaaminen? (nykyään näyttökoe)

Oletko käynyt lisäkoulutuksia? Erikoisammattitutkinto suoritettu?

→ Jos kyllä, niin mikä innosti kouluttautumaan lisää? Onko työssä huomannut tarvetta?

Yleiset ja täydentävät kysymykset (vastausten mukaan tehdään tarvittaessa lisäkysymyksiä)

Näkemyksistä oma hoidollinen ammattiosaamisesta verrattuna muihin terveydenhuollon ammattilaisiin?

-Mitä muuta osaamista on? (ennaltaehkäisy jne.)

-Onko osaaminen mielestäsi riittävää?

Kokemus asiakkaiden ajatuksista koulutetun hierojan ammattitaidosta. -Miten laajasti asiakkaat mielestäsi näkevät hierojan ammattiosaamisen?

Kokemus muiden terveydenhuollon ammattilaisten ajatuksista koulutetun hierojan ammattitaidosta

-Onko asiakkaan kautta tullut esim. ohjetta toiselta terveydenhuollon ammattilaiselta, miten pitäisi hoitaa?

-Onko kuulunut ”vähättelyä” hierojan ammattitaidoista?

-Millaisena hierojan työ nähdään tai kuinka monipuolisena hierojan ammattitaitoa pidetään?

-Oletko toiminut työyhteisössä, jossa on eri terveydenhuollon ammattilaisia?

→ Onko yhteistyö ollut tasa-arvoista vai oletko kokenut/huomannut vähättelyä hierojan ammattitaidosta?

Kokemus asiakkaiden ajatuksista eri terveydenhuollon ammattilaisten ammattiosaamisesta

-Käykö asiakas toisella terveydenhuollon ammattilaisella saamassa hoitoa, joka kuuluu myös hierojan ammattitaitoihin?

Onko ammattitutkinnon koulutuksessa riittävästi sisältöä nykypäivän tarpeisiin?

Onko ammattitutkinnon koulutusaika riittävä?

Tarvitaanko mielestäsi erikoisammattitutkinnon suorittamisen vaatimuksiin muutoksia?

Mitä osaamista hierojat kaipaisivat lisää, mitä voisi ammattitutkinnossa korostaa tai opettaa lisää?

-Oletko törmännyt johonkin hoitoon tai menetelmään, joka olisi hyvä hierojan osata?

Vastaako ammattinimike koulutuksesta saatavaa osaamisen tasoa?

→ Onko nimi liian rajaava?

-Antaako ”koulutettu hieroja”-nimeke riittävän kuvan ammattiosaamisestasi?

-Mikä ammattinimike kuvaisi nykyään paremmin koulutetun hierojan ammattiosaamista?

Vapaa sana: Haluatko vielä tuoda esiin muita asioita aiheeseen liittyen tai lisätä jotain?

Liite 4. Kyselylomakkeen saatekirje

Hei,

Olen Jari Liimatta, Urheiluhieroja, Osteopaatti ja hieronnan opettaja sekä Turun yliopiston kasvatustieteiden laitoksen maisteriopiskelija. Työn alla on parhaillaan pro gradu – tutkielma, jonka aiheena on Koulutetun hierojan ammattinimikkeen ajantasaisuus.

Tavoitteena tutkimukselle on etsiä mahdollisia kehittämiskohteita hieronnan työlle ja näin nostaa hierojan työn arvostusta.

Koulutuksen sisältö on kehittynyt merkittävästi viime vuosikymmenien aikana, mutta vastaako pitkään käytössä ollut Koulutettu hieroja ammattinimike nykyään koulutuksesta saatavaa ammattitaitoa?

Tutkimuskohteena on koulutettuna hierojana toimivien terveydenhuollon ammattilaisten kokemuksia asiakkaiden ja muiden terveydenhuoltoalan ammattilaisten näkemyksistä hierojan työstä sekä siihen liittyvästä ammattiosaamisesta.

Etsin tutkimukseeni vastaajaksi eri aikaan valmistuneita koulutettuja hierojia.

Tutkimukseen osallistuville taataan täysi anonymiteetti tutkimusprosessin ajan, ja haastatteluaineisto hävitetään asianmukaisesti välittömästi tutkimuksen päätyttyä.

Mikäli Olet kiinnostunut ja haluat edistää tutkimustyötäni, pyydän vastaamaan linkistä löytyvään kyselylomakkeeseen.

<https://link.webpolsurveys.com/S/815AB61F911D089A>

Kyselylomakkeessa on kymmenen (10) kysymystä, joten vastaamiseen ei mene paljonkaan aikaa. Vastauslinkki on avoinna 15.3.2024 saakka.

Kiitos avustanne jo etukäteen.

Ystävällisin terveisin,

Jari Liimatta

Liite 5. Kyselylomake koulutetuille hierojille

Taustatiedot

1. Mikä on sukupuolenne?

- Nainen
 Mies
 Muu
 En halua sanoa

2. Mikä on ikänne?

- Kirjoita tai valitse listalta avainsana -

3. Minä vuonna olette valmistuneet koulutetuksi hierojaksi?

- Kirjoita tai valitse listalta avainsana -

4. Oletteko suorittaneet hieronnan erikoisammattitutkinnon?

- Kyllä
 En
 Opiskelen parhaillaan

5. Teen työtä hierojana...

- Omalla vastaanotolla
 Vastaanotolla, jossa työskentelee myös muita terveydenhuollon ammattilaisia
 Ei kiinteää vastaanottoa (yritys/kotikäynnit)
 En toimi hierojana juuri nyt

Kokemukset ammattiosaamisen arvostamisesta

6. Valitkaa mielipidettänne parhaiten kuvaava vaihtoehto

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Asiakkailla on suhteellisen hyvä käsitys koulutetun hierojan käyttämistä menetelmistä	☐	☐	☐	☐	☐
Muilla terveydenhuollon ammattilaisilla on suhteellisen hyvä käsitys koulutetun hierojan käyttämistä menetelmistä	☐	☐	☐	☐	☐
Koen toimivani täysin tasa-arvoisesti muiden terveydenhuollon ammattilaisten kanssa	☐	☐	☐	☐	☐

Mielipiteenne hieronnan koulutuksesta

7. Valitkaa mielipidettänne parhaiten kuvaava vaihtoehto

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Koulutetun hierojan ammattitutkinnoissa on riittävän laajasti sisältöä nykypäivän hoidon tarpeisiin	☐	☐	☐	☐	☐
Ammattitutkinnon koulutusaika on riittävän pitkä laajaan sisältöön nähden	☐	☐	☐	☐	☐
Hieronnan erikoisammattitutkinnon suorittaminen pitäisi edellyttää muutaman vuoden ammattikokemusta hierojana	☐	☐	☐	☐	☐

8. Onko jotain, mitä mielestänne hieronnan ammattitutkinnoissa pitäisi korostaa tai opettaa lisää?

- Ei
- Fysiologiaa
- Tutkimista
- Manuaalisia hoitomenetelmiä
- Kuntoutusta
- Vieraita kieliä
- Muuta, mitä?

Näkemyksenne nykyisestä koulutetun hierojan ammattinimikkeestä

9. Valitkaa mielipidettänne parhaiten kuvaava vaihtoehto

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin sama mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Koulutettu hieroja ammattinimike antaa riittävän kuvan hierojan monipuolisesta ammattitaidosta ja menetelmistä	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutettu hieroja EAT antaa riittävän kuvan hierojan monipuolisesta ammattitaidosta ja menetelmistä	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutettu hieroja ammattinimike pitäisi ajanmukaistaa kuvaamaan paremmin nykyistä koulutuksen monipuolista sisältöä	☐	☐	☐	☐	☐

10. Mikä mielestänne voisi olla sopiva ammattinimike?

- Koulutettu hieroja
- Muu, mikä?